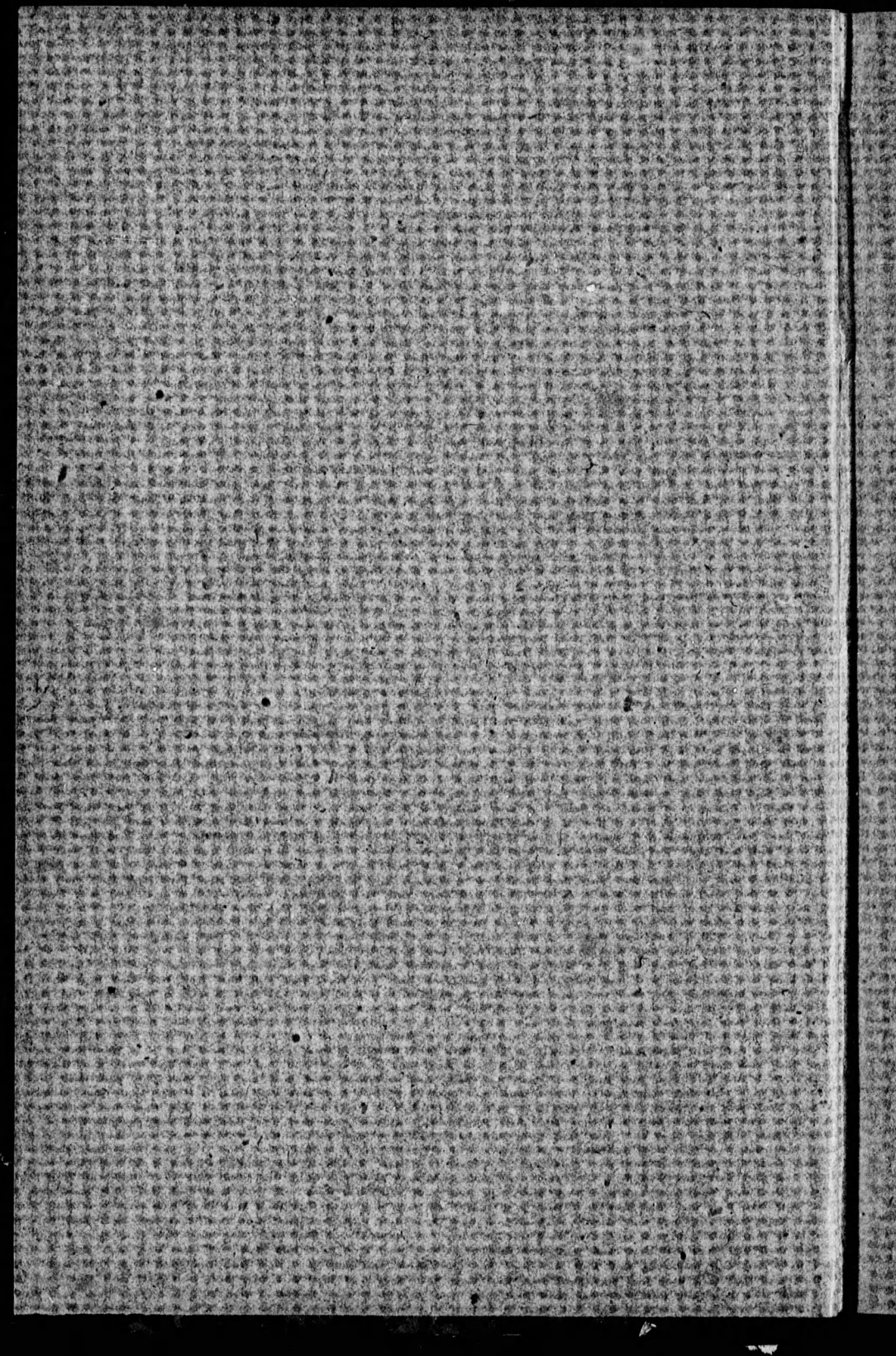
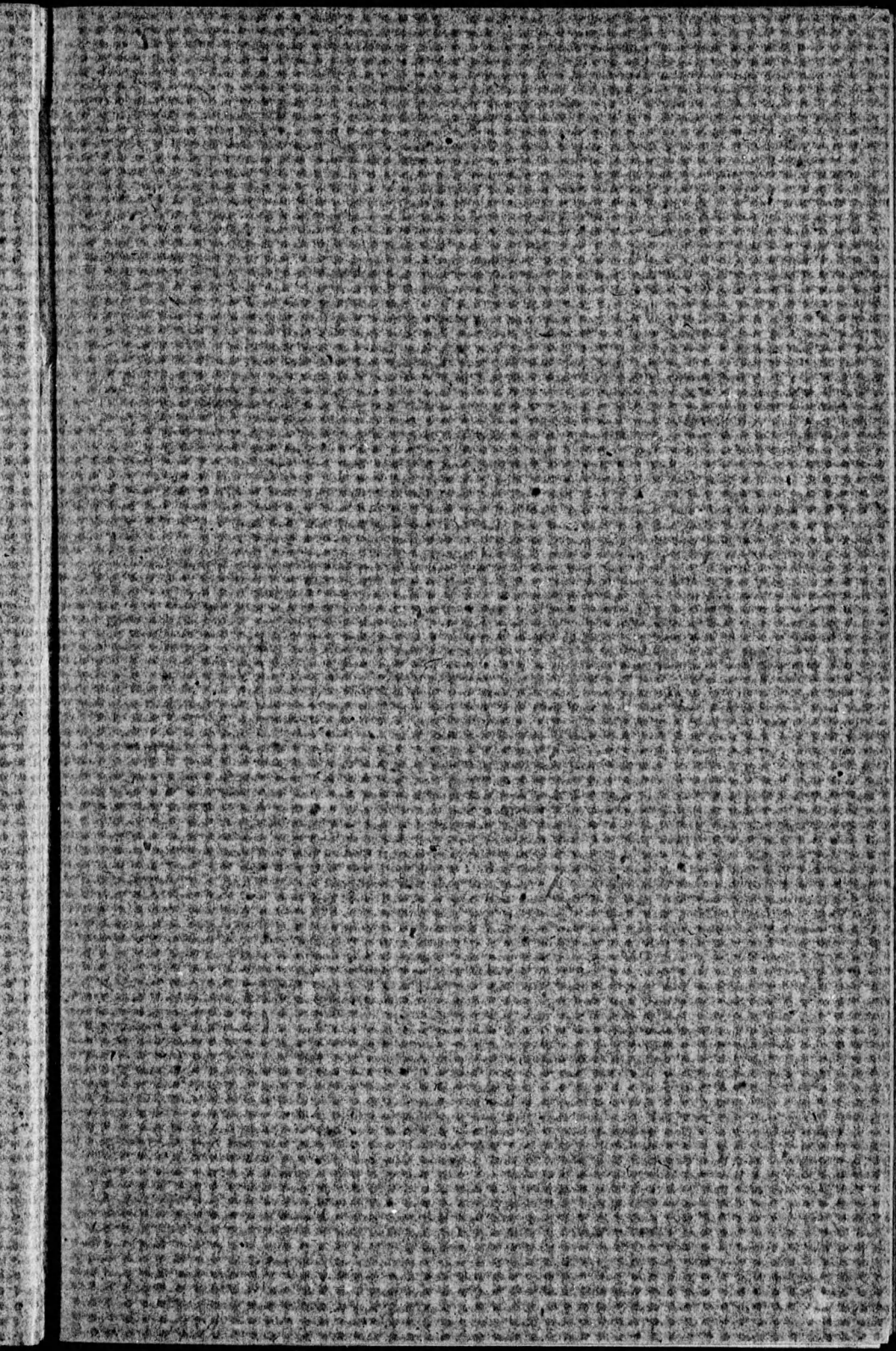
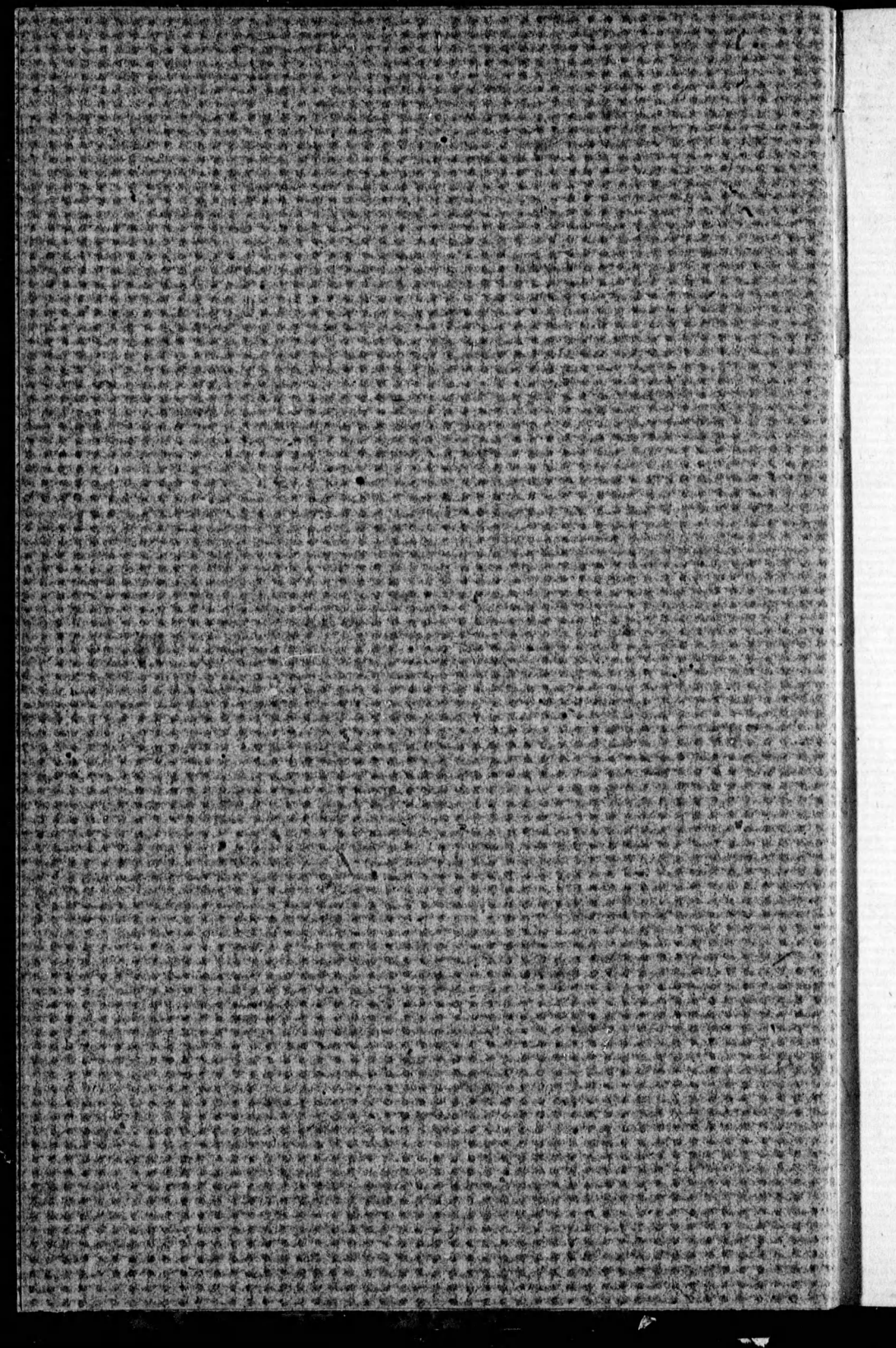

Vak 98

81

VERMANINGEN.

der

Vermaningen

IN

den Biechtstoelen op den Predikstoel

VOOR ALLE

Zon- en voornaamste Feestdagen des jaars

DOOR

ALEX. BEN. LEIJSER

PASTOOR TE ZEDDAM.

M. WATERREUS,
DRUKKER & UITGEVER, ROERMOND.
1893.

IMPRIMATUR.

ULTRAJECTI hac die 6 Decembris 1893.

J. G. H. C. ESSINK,
Lib. Cens.

VOORWOORD.

Het bevel, eenmaal door den Heer aan Jeremias, den profeet, gegeven: „Ecce constitui te super gentes, ut evelas et plantas,” Jer. I, 10. slaat ook op de predikers en biechtvaders. Op de laatste vooral rust de verplichting de boosheid uit de harten weg te nemen en daarin deugden aan te kweeken. Het is zijn taak, de biechtkinderen voor te lichten en de vermaning ter harte te nemen, welke de H. Paulus zijn leerling Timotheus, en in hem aan alle apostolische mannen, naliet: „Insta opportune, importune, argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina.”

In den biechtstoel lange toespraken te houden, gaat niet aan, maar de biechtvader moet de penitenten vermanen, dat is noodzakelijk, opdat hun verstand en hunne harten tegen de boosheid en voor de deugd ten goede geroerd worden. Met het oog op dien plicht schrijft de H. Gregorius Hom. 17, in Luc. 10: „Curare namque sacerdoti necesse est, quae singulis dicat, unumquemque qualiter admoneat.” Daa-toe verplicht ook het romeinsch ritueel, de sacr. poenit.

Daar nu jongere en ook oudere biechtvaders zich niet zelden in verlegenheid bevinden, welke toespraken en vermaningen zij ten laatste aan hunne penitenten zullen geven, die wekelijks en soms jaren achtereen bij hun biechten, heb ik getracht, door dit werkje — vrij naar de derde duitsche uitgave bewerkt — eenigszins in deze behoefte te voorzien en de leemte, van zulk een werkje in onze moedertaal, aan te vullen.

Passend, op elk evangelie der Zon- en voornaamste feestdagen van het kerkelijk jaar, zijn daarin drie of vier punten aangegeven, geëigend als toespraken en vermaningen in den biechtstoel, alsmede eenige daarop betrekking hebbende penitentiën, en als aanhangsel: toespraken voor bijzondere klassen van penitenten.

*Het spreekt van zelf, dat men deze toespraken en vermaningen niet volledig kan geven, maar ze zijn slechts vin-
gerwijzingen voor den biechtvader, die de geschiktste punten uitkiest, volgens de behoefte en den toestand van den penitent; niet alles is goed voor allen.*

De latijnsche toespraken en vermaningen der H. Schrift en der Vaders zijn niet vertaald in 't algemeen, en de voor te schrijven penitentiën in de latijnsche taal gezet, opdat het werkje uitsluitend in handen van den clerus kome, voor wien het bestemd is.

Moge dit werkje, dat ook als hulpmiddel voor korte predikatiën te gebruiken is, veel goeds stichten ter eere Gods en tot heil van den naaste, dan is de hartewensch van den schrijver vervuld.

ZEDDAM, het feest van 's Heeren besnijdenis 1893.

Op den eersten Zondag in den Advent.

EVANGELIE, LUC. 21, 25—33.

1. *Weet* — zoo roept ons de goddelijke Heiland heden toe — *weet, dat het rijk Gods nabij is.* — Hoe ver is het dan nog van ons verwijderd?

Een nieuw kerkelijk jaar begint thans weder voor ons, en het is voor velen wellicht het laatste. Bereiden wij ons dan voor de komst des Heeren. *Sursum corda*, de harten hemelwaarts! Verdiepen we ons niet zóó in het tijdelijke, dat we dientengevolge het eeuwige uit het oog verliezen! Niet hier op aarde, daar boven ligt het doel van onzen pelgrimstocht.

2. Zoowel bij het begin als bij het einde van het kerkelijk jaar herinnert ons de H. Kerk aan *de tweevoudige komst des Heeren*. Den eersten keer is Hij gekomen als onze *Heiland*, de tweede maal zal Hij komen als onze *Rechter*, de eerste maal *liefelijk*, de tweede maal *schrikkelijk*. Verheugen wij ons over zijne eerste komst, en zorgen we tevens, dat we ons ook op zijne tweede komst kunnen verheugen. Silvianus zegt: een goed geweten, een onschuldig leven of eene oprechte boetvaardigheid zal alsdan de eenige troost der ziel zijn. Boeten wij daarom de bedrevēne en vluchten wij toekomstige zonden, dan behoeven wij niet te vreezen als het heet: *Ecce Dominus venit!*

3. *Rorate coeli desuper et nubes pluant Justum* — *dauwt hemelen van boven en wolken regent den Rechtvaardige,*

aldus zingt de H. Kerk elken dag van den Advent. De eeuwige Rechter van levenden en dooden zal eenmaal op de wolken des hemels komen om oordeel te houden. Aan welken kant zal dan uwe plaats zijn? Rechts of links? Onder de schapen of onder de bokken? Onder degenen, die met vreugde zullen roepen: *rorate coeli desuper!* Of wel onder hen, die vol schrik zullen huilen: *cadite super nos montes!* Nog hangt dit af van ons — weldra zal het niet meer van ons afhangen: *waar de boom valt, daar blijft hij liggen.*

4. Waarom wordt op vele plaatsen 's morgens een zoogenaamde *gulden H. Mis* gezongen? Tot gedachtenis aan en tot dankzegging voor de menschwording van het goddelijk Woord. Vurig hebben de oudvaders daarnaar verlangd en dagelijks verzucht: *rorate coeli desuper.* Hun wensch is vervuld, en „het Woord is vleesch geworden en het heeft onder ons gewoond.” Joës I, 14. Dat we onze dankgebeden dan hemelwaarts richten en zorg dragen, dat de menschwording ons niet tot grootere verdoemenis, maar tot heil verstrekke.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Quotidiana auditio sacrificii Missae, in quantum possibile.

B. „Angelus Dni” flexis genibus, si debet et potest.

C. Meditatio novissimorum.

D. Eleemosyna in honorem Dni Jesu Christi.

Op den tweeden Zondag in den Advent.

EVANGELIE MATTH. II, 2—10.

1. *Zie, ik zend mijn engel voor U uit, die uwen weg voor U bereiden zal* — zoo spreekt de goddelijke Heiland van zijnen heiligen voorlooper Joannes. De goede God

geeft ieder onzer bovendien nog vele zulke wegbereiders. Wie ons van het kwaad afhoudt, en tot het goed aanspoort, is een engel, die ons den weg tot Christus, den weg ten heil bereidt. Maar wat nut, wanneer wij den bereidden weg niet betreden, en wanneer we doen als Herodes, die den heiligen Joannes wel is waar gaarne hoorde, maar hem in geen enkel opzicht volgde? Terecht zegt daarom de H. Gregorius: een ieder, die de vermaning veracht, is ongeneeslijk.

2. Welk een heerlijk getuigenis van heiligheid geeft de Heiland van den H. Joannes, eene belooning als het ware voor het getuigenis, dat Joannes van Hem had afgelegd! Eene les dus voor ons om goed met goed te vergelden. Men vergeet echter niets zoo licht dan weldaden. Wij wenschen en willen, dat men van ons niets dan goed zegge, en wij spreken van anderen liever kwaad dan goed. En toch is het plicht, een ander als zich zelven te behandelen. Welk nut heeft een getuigenis van goed gedrag, als men het niet verdient — wanneer ons geweten daarmede in tegenspraak is?

3. *Zalig hij, die zich aan mij niet ergert*, zegt Jezus in het huidige Evangelie — wie ergert zich dan aan Christus? Zij, die eenen anderen Christus verwachten. O, hoevelen zijn er, die zich ergeren over de armoede, de nederigheid en den ootmoed van Jezus, die liever eenen anderen willen, welke door zijn voorbeeld hun doen en laten niet veroordeelt. De ootmoed van Jezus beschaamt hun trots; zijne armoede veroordeelt hunne hebzucht; zijne zachtmoedigheid hun toorn en zijn kruis en lijden hunne zinnelijkheid. Hun ter wille wordt Christus echter niet anders dan Hij is. Wenschen zij een anderen Christus, Christus wenscht andere Christenen.

4. Wat Joannes niet was, dat zijn wij helaas! — *een riet, dat door den wind heen en weer wordt gestingerd*,

zoo onstandvastig in de deugd, zoo wankelmoedig in onze goede voornemens. De lichtste windstoot eener bekoring of kruis is reeds voldoende om het geheele gebouw onzer deugd in puinen te storten. Wat Joannes niet was, zijn wij: weekelingen in de kleeding, weekelingen in eten en drinken, weekelingen in onzen geheelen levenswandel — zulke lieden, zegt Jezus, vindt men niet in de woestijn, maar aan de hoven der koningen, ja zelfs in burgerwoningen en in stulpen der armen. De overdadige opschik in kleederdracht neemt overal toe — de wekelijksheid en pronkzucht verdrijven den eenvoud, enz.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Actus mortificationis in vestitu vel victu.
 - B. Renovatio votorum baptismi.
 - C. Actus fidei, spei et charitatis.
 - D. Adoratio Sanctissimi.
-

Op den derden Zondag in den Advent

EVANGELIE JOËS I, 19—23.

1. Overal zoeken de verblinde joden den Messias, doch dáár, waar Hij is, zoeken zij niet. Hij staat midden onder U, dien gij niet kent. God gave, dat dit verwijt ook niet op ons sloeg! Midden onder ons, ja zelfs in ons staat Christus, de Heer, door Zijn voorbeeld, door Zijne leer, door Zijnen in ons wonenden Geest, door en in Zijne Sacramenten. Doch wij kennen Hem niet, daar we Hem niet kennen willen; wij zoeken ons heil en ons levensgeluk overal, maar niet bij Hem; en toch buiten Hem bestaat er geen heil.

2. *Wie zijt gij?* Eene gevaarlijke vraag, wanneer

men ze richt tot anderen, eene heilzame vraag echter, wanneer men ze tot zich zelve richt. Maar helaas! meestentijds vragen wij wat anderen, zelden wat wij zelf zijn. En richten wij die vraag ook al eens tot ons zelve, waar zijn dan de Joannissen, die ootmoedig be- kennen, dat ben ik niet, of wel, dat ben ik? Waarom? Omdat we geen ernstigen blik in ons geweten slaan, en vandaar zien wij veel meer goed dan kwaad in ons — in anderen echter enkel kwaad en niets geen goed. Dat moet anders worden.

3. Welk nut heeft schijn zonder werkelijkheid? De menschen kunnen we wel bedriegen, maar God niet. We moeten dus niet slechts zorgen goed te schijnen, maar het ook daadwerkelijk zijn! Bezitten we de overtuiging goed te zijn, dan mogen we evenwel niet ver- geten, dat vele andere menschen veel beter zijn dan wij, of ten minste veel beter zouden zijn, wanneer ze in onzen toestand verkeerden. En hoeverre staan we nog beneden den allerbesten — beneden Jezus Christus, ons voorbeeld. Ja, Hij is het, wiens schoenriemen wij niet waardig zijn te ontbinden. Hij kwam, niet om gediend te worden, maar om te dienen en ons zelfs zijn eigen vleesch en bloed te reiken. Welk een ootmoed! Heer, wij zijn uwe liefde niet waardig!

4. *Ik ben een stem van den roepende in de woestijn: bereid den weg des Heeren.* De geheele heilige adventtijd is zulk een stem. Elke dag van dien heiligen tijd roept ons toe: *bereid den weg des Heeren!* Ook roept het ge- weten ons onophoudelijk toe: *bereid den weg des Heeren.* Zulk een stem is iedere gewichtige gebeurtenis in ons leven, elk ongeluk, ieder kruis en lijden. Dat alles roept ons luide toe: *bereid den weg des Heeren!* In onze laatste ziekte zullen we voor het laatst die stem verne- men. Doch neen, we zullen niet wachten tot dien tijd,

maar dadelijk beginnen te arbeiden aan ons heil. „In gezonde dagen kunt ge veel goed doen — zegt Thomas van Kempen — maar ik weet niet wat ge ziek zijnde zoudt doen; door ziekte en zwakte worden weinigen beter.”

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Examen conscientiae circa vocationis ac conditionis tuae officia, et contritio de omissis.
 - B. Confiteor.
 - C. Hodie nil loquaris de tuis meritis, vel de iis, quae ad propriam laudem faciunt.
 - D. Actus aliquot humilitatis, saltem interioris, nisi exterioris sese offerat exercendae occasio.
-

Op den vierden Zondag in den Advent.

EVANGELIE LUC. 3. 1-6.

1. Indertijd, toen *Annas en Kaïphas* hoogepriesters waren, sprak de Heer tot *Joannes in de woestijn*. Waarom tot Joannes en niet tot Annas of Kaïphas? *a.* Wijl dezen ofschoon hoogepriesters, nederige slaven hunner harts-tochten waren — Joannes daarentegen was de waardige voorlooper van den hoogsten priester, van den Verlosser. *b.* Wijl Annas en Kaïphas in trotsche paleizen, in pronkvolle zalen wellustig leefden — Joannes echter leefde boetvaardig in de woestijn.

Wenscht gij derhalve, dat de Heer tot U spreke, volgt dan Joannes, en niet de trotsche en zinnelijke hoogepriesters. Niet te midden der wereldsche genietingen, maar in de afzondering spreekt de Heer tot het hart.

2. *Joannes predikte boetvaardigheid tot vergiffenis der zonden*. Vandaar geene vergiffenis der zonden zonder het doopsel van boetvaardigheid. Waarin nu bestaat

dit doopsel? In een waarachtig berouw en in eene ootmoedige belijdenis der zonden, gepaard met het ernstige voornemen zich te beteren en de penitentie te volbrengen. Het doopwater voor den zondaar zijn de tranen van boetvaardigheid, zooals Koning David reeds zeide: *lavabo per singulas noctes lectum meum*, en bidden wij: *da mihi, Domine, lacrimas in mensura, ut abluam sordes animæ meæ!* Ps. 6. 7.

3. *Bereid den weg des Heeren, maak recht zijne voetpaden.* Doch hoe kan en moet dit geschieden? *a.* Alle dalen moeten gevuld worden. Zijt gij dus in de diepte van het aardsche zingenot verzonken, verhef u dan weder tot het hemelsche. Is uw hart eene ledige zondige ruimte, vul het aan met deugden. *b.* Alle heuvelen en bergen moeten geslecht worden. Hoogmoed en trotschheid moeten plaats maken voor nederigheid en ootmoed. *c.* Wat krom is, moet recht, wat oneffen is, moet gebaande weg worden. Weg dan met de kromme wegen der onrechtvaardigheid en der valschheid. Weg met alle beletselen der bekeering en der deugd. Zoo bereidt men den weg des Heeren — en vindt Jezus zoo den weg voor zijne komst met het Kerstfeest in ons hart bereid, dan treedt Hij er zeker met vreugde binnen.

4. *En alle vleesch zal het Heil aanschouwen* — d. i. alle menschen zullen den Heiland zien. Welk eene vreugdevolle boodschap voor alle menschen van alle tijden! Zij alleen kunnen echter oprecht verheugd zijn, die Hem den weg naar hun hart bereid hebben. Ook anderen, die zulks niet doen, zullen Hem wel zien, doch met schrik; want voor hen zal Hij geen Heiland, maar een Rechter zijn. Verlaten wij dan den weg der zonden en betreden wij het pad der deugd, en de Zaligmaker zal met het aanstaande Kerstfeest onze gast zijn.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Solitudo sacra per quartam horam.
 - B. Vocatio lacrimarum poenitentiae.
 - C. Actus aliquot humilitatis.
-

Op het Kerstfeest.

EVANGELIE LUC. 2, 1—14.

1. *Eere zij God in den hooge en vrede den menschen op aarde van goeden wille!* Zoo is het: de geboorte van den Zoon Gods uit de H. Maagd, de menschwording van het eeuwige Woord, strekt God tot de hoogste eer, want hierin (in de menschwording) openbaart God (tota Trinitas incarnationem operata est) op eene bijzondere wijze Zijne goddelijke eigenschappen. Strekt die geboorte ook mij tot vrede? Ja, wanneer ik van een goeden — neen, wanneer ik van geen goeden wil ben. Onder welke soort kan ik en moet ik mij rangschikken? O, mijn dierbare Heiland! neem al het kwaad weg uit mijn wil en onderhoud en versterk al het goed, wat mijn wil bezit, opdat uwe geboorte en dood mij tot vrede, tot heil en vreugde verstrekken.

2. *En zij baarde haren eerstgeborenen Zoon, wikkelde Hem in doeken en legde Hem in eene kribbe.* O, welk een verrukkend schouwspel! Het hart moet wel ijskoud zijn, dat op 't zien van dit kind niet warm wordt van liefde tot Hem, die voor ons Zijn eenigen Zoon gaf; een Zoon, die het niet beneden zich achtte, ons gelijk te worden — de zonde uitgenomen, ja zich zoo diep vernederde, dat Hij de gedaante van een dienstknecht aannam. Daarom, lieve kindje! hoe meer gij U voor ons vernedert, des te meer zullen wij U ook liefhebben. Wie dit kind niet bemint, zij vervloekt!

3. *Dit zal U ten teeken zijn: gij zult het Kind in doe-*

ken gewikkeld in eene kribbe liggend vinden. Eenvoudige doeken waren dus het eerste en ook het laatste gewaad van den Godmensch — eene kribbe en een kruis zijn eerste en laatste legerstede. O, hoezeer beschaamt en veroordeelt zijn voorbeeld onze weekelijkheid in de kleeding, en onze zinnelijkheid met betrekking tot onze legerstede. Doen wij heden dan nog afstand van allen overdadigen opschik ter liefde van Hem, die evenals wij naakt op de wereld kwam en naakt de wereld verliet, en ontzeggen wij ons alle zinnelijkheid in spijs en drank, ter wille van Hem, die voor ons als kind reeds hongerde en dorstte en op een rustbed van hard hout zijn leven begon en eindigde.

4. Erken toch — roept ons heden de H. Leo toe — erken, o Christen, uwe eigene waardigheid en werp u zelf niet weg, nadat gij in en door Christus deelgenoot der goddelijke natuur geworden zijt. Bedenk, wiens lidmaat gij zijt, en vergeet niet, dat gij uit het rijk der duisternis verlost en in het rijk des lichts zijt overgeplaatst. Heden is in Christus het licht der wereld verschenen en het heeft hen verlicht, die in de schaduw en duisternis des doods zaten. Wandelen wij dan in dat licht; leggen wij de werken der duisternis af en maken wij zoo den geboortedag des Heeren tot geboortedag van ons heil en zaligheid.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Auditio trium Missarum.
 - B. Actus humilitatis in gratiarum actionem profundæ humilitatis Jesu Christi.
 - C. Actus corporalis misericordiæ (eleemosyna).
 - D. Visitatio devota præsepîi Jesu Christi vel sanctissimi Sacramenti Altaris.
-

Op het Feest van den Heiligen Stefanus.

EVANGELIE MATTH. 23. 34—39.

1. *Lapides torrentis illi dulces fuere.* Heden werd de H. Stefanus gesteenigd en de H. Kerk zingt: de steenen der beek waren hem zoet en aangenaam, hij ontving ze met vreugde; waarom? Omdat hij daardoor de kroon der eeuwige glorie verdiende. Ook ons vliegt menige steen om het hoofd, doch in plaats van ons daarover te verheugen, doen we als de kwade honden, die den steen bijten, waarmede men hen werpt. Hoe dwaas! De steen en de steeniger zijn immers beide werktuigen in de hand des Heeren! Het is, in zekeren zin, zijne hand, welke de steenen slingert. We willen daarom voortaan den steenregen van kruis en lijden, van miskenning en verachting, al is het ook niet met vreugde zooals de H. Stefanus, dan toch ten minste met geduld en overgeving aannemen.

2. *Ecce video caelos apertos et Jesum stantem a dextris Dei!* Zoo sprak de H. Stefanus, terwijl hij gesteenigd werd. Hetgeen hij nu met zijn stoffelijk oog aanschouwde, zien wij met de oogen des geloofs — en de vrucht daarvan moet zijn: een onoverwinnelijk geduld in het lijden. Een blik ten hemel, en alles wordt ons licht; want de H. Paulus zegt: *het lijden dezes tijds is van geen gewicht tegenover de toekomstige heerlijkheid, welke in ons zal geopenbaard worden.* Rom. 8, 18. En het zijn juist de onderscheidene soorten van lijden, welke ons den hemel openen. Door lijden moest Jezus zijne heerlijkheid ingaan. Wat klagen wij dan, als God ons den hemelsleutel des lijdens verzendt. *Gaudeamus in tribulatione.*

3. *Domine, ne statuas illis hoc peccatum!* Zoo bad de stervende Stefanus — *et cum hoc dixisset obdormivit in Domino.* Ja, hij sterft tevreden in den Heer, die allen

alles vergeeft wat ze hem misdeden; want God zal hem ook alles vergeven, gelijk hij vergaf. Daarom zullen wij dagelijks bidden met den H. Stefanus: Heer reken hun deze zonde niet aan, en bewaar hen tegen verdere beleedigingen ten onzen opzichte.

4. *Et cum hoc divissit obdormivit in Domino.* De dood is voor den rechtvaardige slechts een slaap; hij sterft niet — hij sluimert in, en wel in den Heer. Bij zijn ontwaken rust hij in de armen van zijn God, die — zooals de Apostel zegt — alle tranen van zijne oogen zal drogen, en daar zullen geen dood, geene smart, geene plagen meer zijn. Wij allen wenschen en hopen dien dood te sterven, maar zullen ze vervuld worden, dan ook moeten wij het leven der gerechten leven. Men sterft, zooals men leeft. Gij vreest een ongelukkigen dood — zegt de H. Augustinus — en ge leeft boos! wat tegenspraak in uw gedrag. *Corrige male vivere, time male mori.*

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Tacite sufferre calumnias.
- B. Preces pro offensoribus in genere vel in specie.
- C. Contemplatio cœlestium gaudiorum.
- D. Litanie de omnibus Sanctis.

Op het Feest van den H. Evangelist Joannes.

EVANGELIE JOËS. 21, 19—24.

1. *Christus Dominus privilegio amoris præcipui Joannem dilexit Apostolum.* Joannes was dus de lieveling des Heeren; waarom? *Qua virgo electus ab ipso, virgo in ævum permansit.* Zoo ook moeten wij den schat der maagdelijke zuiverheid beminnen en bewaren! Deze deugd schat Jezus zeer hoog en maakt ons zijne leerlingen. „Kiezen wij dan dien Bruidegom, die ons alleen

trouw zal blijven, als alles en allen ons verlaten", zegt de H. Bernardus.

2. *Ecce filius tuus! Ecce mater tua! Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.* Joës 19, 26, 27. Ziedaar het testament van den stervenden Verlosser! Hij vermaakt Zijne Moeder een anderen zoon in den persoon van Joannes, en Hij vermaakt Joannes een andere Moeder in den persoon van Maria. Welk een erfenis! En van deze erfenis moeten en kunnen wij allen ons deel hebben. Door dit testament zijn wij allen kinderen van Jezus' Moeder en is Zijne Moeder ons aller moeder geworden. Dankbaar, als Joannes, moeten wij dat erf-aandeel aanvaarden en die Moeder in ons huis opnemen. Niet alsof zij onze verzorging noodig heeft, maar wij hebben behoefte aan de hare. Zonder twijfel zal zij ons eene zorgvolle moeder zijn, als wij ons hare minnende kinderen toonen.

3. *Sic eum volo manere, donec veniam: quid hoc ad te? Tu me sequere!* In dit antwoord op de vraag van Petrus ligt een tweevoudige leer voor ons opgesloten. Ten eerste dat we ons over andere menschen niet moeten bekommeren, of het moest zijn dat de naastenliefde ons daartoe verplicht. Laat anderen doen wat zij willen — tu me sequere — wij willen Jezus navolgen. Ten tweede dat het niet genoeg is, goed te beginnen, maar dat men ook goed moet eindigen. „Het is veel beter niet te beginnen, dan in de deugd niet te volharden," zegt de H. Augustinus. De volharding kroont den arbeid.

4. De H. Joannes wordt als Evangelist ons voorgesteld onder het beeld van een adelaar, wijl hij verder dan de overige Evangelisten in het geheim der menschwording van het goddelijk Woord is doorgedrongen. *In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God,*

en God was het Woord. En het Woord is vleesch geworden. Vanwaar die diepe kennis van dit ontzaglijk geheim? „Het goddelijk geheim van deze evangelische waarheid putte hij uit 's meesters hart“, zegt de H. Augustinus. Deze bron der waarheid staat voor ons ook open. Wij behoeven slechts te scheppen en die bron zal ons levende wateren geven. Schenken wij dezen onverdachten getuige der waarheid ons volle vertrouwen, en gelooven en leven wij volgens en in dit geloof tot onzen dood.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Preces ad impetrandam vel servandam gratiam castitatis.

B. Tres Pater Noster et Ave in honorem Jesu, Mariae et Joannis.

C. Symbolum Apostolorum.

D. Pro clericis: Stabat Mater, vel Initium Evangelii Si Joannis.

Op het Feest der onschuldige Kinderen.

EVANGELIE MATTH. 2, 13—18.

1. *Isti sunt, qui passi sunt propter te.* Wanneer dit onbewuste offer der onnoozele kinderen, door hunnen dood aan God gebracht, Hem reeds zoo aangenaam was: hoe aangenaam moet aan God dan het offer der volwassenen niet zijn, dat ze Hem vrijwillig en bewust bij hun leven aanbieden! Doen wij derhalve wetens en willens, wat de onschuldige kinderen zonder bewustzijn deden — brengen wij ons zelf ten offer aan God, zooals zij gedaan hebben. Voor Jezus, dien ze niet kenden, zijn ze gestorven: wij willen voor Jezus leven, dien we wel kennen. Daarom geen dag voorbij laten gaan, waarop we niet, ter liefde Gods, een wederwaardigheid of kruis met geduld willen verdragen!

2. *Ecce profanus hostis nunquam beatis parvulis tantum prodesse potuisset obsequio, quantum profuit odio.* H. Aug. Terwijl Herodes aan de onschuldige kinderen het tijdelijk leven ontnam, hielp hij hen tot het eeuwig leven. Hoe weinigen van hen zouden anders wellicht den martelaarskroon verdiend — ja, de kroon der zaligen ontvangen hebben. Zoo is het gelegen met alle vervolgingen, lijden en wederwaardigheden! — Alles — ja alles gedijt hun ten goede, die God beminnen en door Hem bemind worden, zoodat zij, die ons willen kwetsen en vervolgen, onze weldoeners zijn — werktuigen, waarvan God zich in ons belang bedient. Vloeken we hen daarom niet, maar bidden we voor onze belagers en vijanden als zijnde onze grootste weldoeners.

3. *Illi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati — hi empti sunt — primitiae Deo et Agno — sine macula enim sunt ante thronum Dei.* Niets wat bevlekt is, gaat den hemel binnen. Daarom zijn de Onschuldige Kinderen de eersten, voor wie het goddelijk Kind, terstond na zijne geboorte, den toegang tot het eeuwig leven opende. Door hun voor Jezus vergoten bloed werd de smet der erfzonde afgewasschen, en ze waren vrij van dadelijke zonden. — Vluchten wij dan ook alle dadelijke zonden, nadat het doopsel de erfsmet ook uit ons heeft weggenomen — bijzonder de zonde van ontucht — opdat we eenmaal met de onnoozele kinderen het goddelijk Lam volgen en het lied mogen zingen, dat slechts door maagden kan gezongen worden.

4. *Audit tyrannus anxius, adesse regem Principem, qui nomen Israël regat, teneatque David regiam.* Elke hartstocht maakt den mensch ongelukkig — bijzonder de eerezucht en de hebzucht. Zij gunnen hem rust noch duur — altijd is hij vol zorg en angst te verliezen, wat hij bezit, en niet te verkrijgen, wat hij verlangt

en hoopt. En ter bereiking van zijn doel is hem geen middel te goed of te slecht. Herodes woedt en moordt, maar Jezus bleef gespaard. Zoo weet de goede God de aanslagen der boozen te verijdelen. Wie kan Hem weerstaan? De boeswicht moet Hem dienen tot verwezenlijking van zijne plannen, willen of niet.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio votorum baptismi.
- B. Preces pro conservanda innocentia.
- c. Deprecatio pro parentibus, benefactoribus et adversariis nostris.
- d. Pro clericis: Ps. 112 Laudate pueri Dominum.

Op den Zondag onder het Octaaf van Kerstmis.

EVANGELIE LUC. 2, 23—40.

1. *Deze is gesteld ten val en tot opstanding van velen in Israël.* Waartoe zal Jezus ons strekken? Ten val, wanneer we ons aan Hem ergeren — tot opstanding wanneer we in Hem gelooven, op Hem hopen en Hem beminnen. Ten val, wanneer we Hem verlaten, — tot opstand, wanneer we met Hem door de liefde verbonden blijven, of wel boetvaardigheid plegen. Ten val of opstanding naarmate het oordeel uitvalt, dat Hij eens als Rechter van levenden en dooden over ons zal uitspreken. O hoe schrikkelijk en ongelukkig zou ons lot zijn, wanneer Jezus ons op dien alles beslissenden dag ten verderve moest strekken! Thans hangt dat nog van onze medewerking met de genade af.

2. *Het zwaard van droefheid zal uwe ziel doordringen.* Eene tweede voorspelling voor Maria, welke letterlijk vervuld is. Groot, onbeschrijfelijk groot was hare vreugde over de geboorte van haar goddelijk Kind, maar wie beschrijft hare droefheid in het vervolg daar-

van! Welk een onderscheid tusschen den nacht der geboorte en den sterfdag van haar kind! Zoo wisselen droefheid en vreugde in het menschelijk leven; geene vreugde zonder droefheid. — Moeder der smarten, ik heb innig medelijden met U! toon ook uw medelijden met mijne smarten. Bid voor alles uwen Zoon, dat ik niet op nieuw oorzaak worde van de vernieuwing zijner smarten door mijne zonden, want deze zijn vooral de zwaarden, die zijn hart doorboren.

3. *Anna, een weduwe van 84 jaren, week niet meer uit den tempel en diende God met bidden en vasten dag en nacht.* Een uur in den tempel te verwijlen, en soms maar eens in de week, is voor ons helaas nog te lang — eene kleine onthouding op vastendagen reeds te veel gevergd. Evenals de H. Anna een hoogen leeftijd bereikte, wenschen ook wij oud van dagen te worden. Helaas, wij worden soms niet oud in den dienst van God, maar in den dienst der wereld — in den dienst des vleesches — als jeugdig mensch niet zelden verouderd in de boosheid. O hoe beschaamt deze brave oude vrouw het gedrag van onze jeugd en ouden dag.

4. *Het Kind groeide op en werd sterk en vol wijsheid en de genade Gods was met Hem.* Wat goeds kunnen wij van onze kindsheid zeggen? Zijn niet velen opgegroeid als onkruid? Zij namen dagelijks toe in lichaamskrachten — maar ze werden ook dagelijks zwakker in zielskrachten — dagelijks lasser in den strijd tegen de hartstochten. In plaats van in de ware wijsheid vooruit te gaan, werden zij immer dwazer. Vanwaar dat verschijnsel? De genade Gods was niet meer in hen, de zonde der jeugd had ze verkwist. Opstaan als we gevallen zijn en voortaan sterk zijn in de ware wijsheid en genade, ziedaar ons voornemen.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Dolor circa delicta juventutis et propositum emendationis.

B. Visitatio ecclesiae.

C. Actus abstinentiae.

D. Septem Pater-noster in honorem Matris dolorosae.

E. Pro clericis: Stabat Mater.

Op Oudejaarsdag.

1. *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi.* Kunnen ook wij voorgaande getuigenis allegen bij het sluiten van het voorbij zijnde jaar? Hoe staat met mijn geloof? Ik geloof Heer! maar kom mijn ongelooft te hulp. — Hoe is onze hoop? Ik hoop Heer! maar verwacht van u alleen de verwezenlijking. — Bemin ik zooals het moet? Gij weet Heer, dat ik U bemin, maar niet zooals Gij het eischt; versterk mijne liefde. — Waar de liefde groot is, dáár valt de arbeid licht.

2. *Recogitavi tibi omnes annos meos in amaritudine animae meae.* Isaïas 38, 15. Weer een jaar voorbij, maar hoe? Zooals zoovele andere jaren mijns levens — zonder gewin — met schade. Vele jaren verloren — vele uren. Gedane zaken kan ik niet meer ongedaan maken, maar op den laatsten dag van dit jaar zal ik ten minste den verloren tijd en mijne ongetrouwheden beweenen. Geen dag — een jaar heb ik verloren — geen jaar maar in jaren heb ik niets verdiend, ja wellicht straffen. Mijn voornemen staat nu echter vast, het verlorene en het verzuimde zooveel mogelijk in te halen en goed te maken. Ik zeide, nu ben ik begonnen. „*Ecce dixi, nunc coepi.*” Het is wel wat laat, maar beter laat dan nooit. Zij, die slechts het laatste in den wijnberg arbeidden ontvingen immers ook hetzelfde loon.

3. Reeds zijn..... jaren voorbij en wie kan weten hoevele er nog zullen volgen. *Het getal mijner jaren is U alleen bekend, o Heer! Gij hebt mijne schreden geteld.* Job. 14, 16. O, schenk mij nog zoovele jaren als noodig zijn om mijne schulden en straffen af te boeten. Doch hoe lang zou ik dan nog moeten leven! Schenk mij, ik smeek het U, ten minste één uur om mij, voor mijn dood, met U te verzoenen; geef mij een zalig stervensuur!

4. Wie telt de weldaden, welke ik in het voorbijzijnde jaar van den goeden God ontvangen heb! Hoe heb ik mijne dankbaarheid betoond? Ondankbaarheid was mijne vergelding. Hoevele genaden heb ik ontvangen? Hoe heb ik ze aangewend? Flauw of in het geheel niet. We leefden voor ons d. i. naar onze hartstochten en niet voor God. Voortaan voor God en niet voor de wereld leven, dat is ons voornemen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Examen conscientiae annale.
- B. Eleemosyna in satisfactionem peccatorum anni elapsi.
- C. Gratiarum actio pro beneficiis divinis.
- D. Tot Pater-noster quot sunt anni vitae tuae.
- E. Pro clericis: Te Deum laudamus.

Op het feest van 's Heeren Besnijdenis.

EVANGELIE LUC. 2, 21.

1. *Cum circumcideretur puer.* — Jezus vergiet heden voor het eerst bloed voor ons, en lijdt in zijn teeder vleesch door de besnijdenis. Begrijpen we toch hoeveel we Hem gekost hebben en hoe weinig wij zijn liefde hoog schatten! Ziet eens hoe geduldig Hij voor ons lijdt. En wij zijn zoo licht geraakt, zoo ongeduldig en

kleinzeerig. Vandaag nog willen wij beginnen Jezus' liefde en onze ziel hoog te schatten en naar Jezus' voorbeeld en om zijnentwille alle wederwaardigheden met geduld te verdragen.

2. *Vox sanguinis clamat ad nos.* Wiens stem is dat? Het is de stem van Jezus' onzen broeder naar het vleesch — de stem van den zoon Gods. En wat roept die stem? Zie, o mensch, hoe Ik den Vader liefheb. Ik onderwerp Mij aan de wet der besnijdenis! Zie, o mensch, hoe ik U bemin; voor u vergiet Ik mijn bloed, thans den eersten, op 't kruis den laatsten druppel. Wat zullen wij Jezus voor deze liefde wedergeven? Onze eigene besnijdenis. Waarin bestaat echter deze besnijdenis des harten? In de zelfverloochening, versterving en in het onderdrukken der booze begeerten.

3. *Et postquam consummati sunt dies.* Een nieuwjaar! We tellen thans 18... Welk jaartal zal het laatste mijns levens zijn? Vele jaren zijn reeds van mijn leven voorbijgesneld. Hoevelen resten mij nog? Wellicht nog maar weinige. Derhalve is het hoog tijd, dat ik nog in dit jaar begin mij ernstig op den dood voor te bereiden. *Recedant vetera, nova sint omnia, corda, voces et opera.* Een nieuw hart: nieuwe gevoelens, nieuwe gedachten, nieuwe wenschen, nieuwe begeerten. Een nieuwe taal: nieuwe ijver in het gebed, nieuwe voorzichtigheid in het spreken. Nieuwe werken: werken van naastenliefde, werken van waarachtige boetvaardigheid. *Ecce nova facio omnia. Fac Domine!*

4. *Et postquam consummati sunt dies octo.* Geen nieuw jaar! *Nil novi sub sole!* Bij het eeuwig wisselen een eeuwig hetzelfde: dezelfde stoffelijke en zedelijke plagen, dezelfde zonden zwak- en dwaasheden, dezelfde zeden en gebruiken, dezelfde arbeid en hanteering, dezelfde gevaren en bekoringen. Wat moeten wij hieruit leeren?

Nieuw geduld bij de oude levensplagen — nieuwe waakzaamheid in de gevaren en bekoringen — nieuwen ijver bij de beroepsplichten, nieuwen afschuw tegen de oude zonden. De wereld blijft de oude wereld, maar wij moeten niet de oude blijven. *Renovamini spiritu mentis vestrae.* Eph. 4, 23.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Litanie SS. Nominis Jesu.
- B. Renovatio votorum baptismi.
- C. Quinque Pater-noster in honorem Infantis circumcisi.
- D. Gratiarum actio pro beneficiis anni præteriti.
- E. Preces ad impetrandam gratiam et benedictionem divinam ineunte et durante hoc novo anno.

Op den Zondag voor het Driekoningenfeest.

EVANGELIE MATTH. 2, 19—23.

1. *Defuncti sunt enim, qui quaerebant animam pueri.*
Hoe vreeselijk was het voor Herodes te sterven. De wormen, die hem levend verslonden, waren het zinnebeeld van den knagenden worm des gewetens. Zijne vele ongerechtigheden en schanddaden, het onschuldig vergoten bloed, de beproefde godsmoord — hoe zwaar zal dat alles, in het uur des doods zijne ziel gedrukt hebben, als hij nog aan een eeuwig leven geloofsloeg! En geloofde hij hieraan niet, dan zal het hem zwaar gevallen zijn, het aardse leven en alles te verlaten, alle genoegens vaarwel te zeggen, waarin hij zich hierbaadde. Waarlijk — *mors impij pessima!* Ontzeggen wij ons alles en maken we ons los van alles wat onzen dood kan verbitteren en hangen we ons hart aan niets, wat de dood ons ontnemen zal.

2. *Defuncti sunt enim, qui quærebant animam pueri.* Zoo neemt met den dood der schuldigen elke vervolging van de onschuld een einde. Doch ook zonder juist een Herodes te zijn, staan velen het Kind naar het leven: b. v. slechte ouders, slechte leermeesters, ergernisgevers en verleiders. O, hoe gelukkig is het dikwijls voor onschuldige kinderen dat God deze of gene laat sterven die voor hen een steen des aanstoots of ergernisgever zou zijn geweest. Intusschen zullen er altijd nog te veel vervolgers van Jezus en zijne Kerk overblijven. Na den dood van Herodes en zijne hoftrawanten stonden er weer anderen op, die hunne be-treurenswaardige taak overnamen. Maar deze en gene konden niet meer doen dan God te doen toeliet. Ver-trouwen we dan onwrikbaar op God, die ons beschut en beschermt, zonder wiens wil geen haar van ons hoofd valt.

3. *Qui consurgens accepit puerum et matrem ejus, et venit in terram Israel.* Welk eene vreugde! nu Jezus met Jozef en Maria naar zijn vaderland terugkeert, waaruit Hij door de snoodheid van Herodes gebannen was. Hetzelfde geschiedt op eene geestelijke wijze zoo dikwijls als zich een zondaar bekeert. De zonde ver-jaagt immers Jezus uit onze ziel — Hij vlucht van ons weg — en laat haar achter in duisternis. Is Herodes (de zonde) echter gestorven d. i. berouwt de zondaar zijne zonden, houdt hij op te zondigen, dan keert Jezus terug en neemt door de genade wederom bezit van zijne ziel. O bereiden wij Hem en ons zelf deze vreugde door eene oprechte bekeering! Hem, wiens vreugd het is te wonen bij de kinderen der menschen — ons; want welke vreugd is grooter dan het bezit van een goed geweten — de vereeniging met Jezus?

4. *Quoniam Nazaraeus vocabitur.* — Nazaraeus be-

teekent „heilig“ zegt de H. Hiëronymus. God schikte alles zoo, dat Jezus in Bethlehem geboren, te Nazareth werd opgevoed. Dit stadje was zoo in opspraak dat er een spreekwoord bestond luidend: „wat goeds kan er van Nazareth komen.“ Hieruit leeren wij dat men te midden van slechte menschen goed en braaf kan zijn en blijven — heilig onder niet heiligen — een Nazaraeër kan zijn. Trachten wij het te worden, opdat Jezus ons als de zijnen erkenne. Weest heilig, omdat Ik heilig ben — roept Jezus ons toe.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Meditatio de morte.
- B. Opus bonum pro animabus mortuorum.
- C. Preces ad impetrandam mortem salutarem.

Op het H. Driekoningenfeest.

EVANGELIE MATTH. 2, 1—12.

1. *Vidimus stellam ejus, et venimus adorare Eum.* Eene ster wees den Driekoningen den weg naar de kribbe. Onze ster is het geloof, het licht der rede en de genade van onzen roep. Hoe zijn we die ster tot op heden gevolgd? Welk gebruik hebben wij gemaakt van het licht des geloofs, van het licht der rede en van zooveel andere uit- en inwendige verlichtingen? Hebben wij het voorbeeld der Driekoningen of van Herodes gevolgd? Maken wij heden nog het vaste voornemen voortaan meer te letten op de verlichting van 't geloof, van de rede, en stipter en trouwer den roep des Heeren te volgen.

2. *Et ecce stella, quam viderant, apparuit eis.* Het licht der genade schijnt en verdwijnt, gaat en komt. Soms is het helder dag in onze ziel, dan weer duistere nacht.

Wordt het nu en dan duister, niet vreezen. De ster zal weder verschijnen, het zal helderder worden, wanneer wij geen hinderpalen in den weg leggen, en de vensters van ons geweten niet vrijwillig sluiten. God zal uitkomst geven. Dit is de weg door de H. Driekoningen ons aangewezen en daarom werd hun zoeken met een gunstigen uitslag bekroond. Wie zoekt, die vindt.

3. *Intrantes in domum, invenerunt puerum et matrem ejus et apertis thesauris suis obtulerunt Ei munera.* Arm en nederig is mijn woning, zegt Jezus — een kribbe mijne wieg, een grot mijn residentie. Arm ben Ik, arm is mijne moeder, arm mijn vader Jozef. Beminnen wij de heilige armoede, ze is het erfdeel der leerlingen van den armen Jezus — zij is de bruidschat van Maria en Jozef — zij is de lievelingsdeugd van Hem, wien alles toebehoort. Dan, hoe arm wij ook zijn, kunnen en moeten we toch Hem, wien alles toebehoort, nog veel geven. De heilige arme Familie verwacht van ons geschenken. Daarom onze schatten geopend, en het beste en waardigste wat we bezitten Haar aangeboden; ons hart geheel en onverdeeld; een vermorzeld en ootmoedig hart zal God niet versmaden. Offeren wij Hem uit dezen schat des harten ook nog het goud eener goede meening bij al onze werken — de wierook der aanbidding bij al onze gebeden — de myrrhe van geduld en alle wederwaardigheden en kruisen. Hij gaf en geeft ons nog alles; en zullen we Hem niets of wel te weinig geven?

4. *Per aliam viam reversi sunt in regionem suam.* Een wenk voor ons allen om den ouden weg der zonde te verlaten en een nieuwen weg der deugd in te slaan. Wat zou het gevolg geweest zijn, als de Driekoningen langs denzelfden weg waren teruggekeerd? En wat zal geschieden wanneer we nauwelijks met God verzoend

tot de oude zondige gewoonten terugkeeren? Ach! dan zullen wij weder verliezen wat we zoo nauwelijks gevonden hebben — wij zullen Jezus verraden en een andere Herodes worden.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Actus fidei, spei et charitatis coram SS. Sacramento.
 - B. Eleemosyna cuidam infanti data in honorem infantis Jesu.
 - C. Preces pro conversione infidelium et hæreticorum.
-

Op den eersten Zondag na Driekoningen.

EVANGELIE LUC. 2, 42—52.

1. *Requirebant eum inter cognatos.* Na drie dagen gezocht te hebben, vonden Jozef en Maria het goddelijke Kind in den tempel terug. O! hoeveel menschen verliezen Jezus zonder Hem ooit terug te vinden! Waarom? Omdat ze zich geen moeite geven om Hem te zoeken of wel zoeken dáár, waar Hij niet te vinden is — in de Kerk. Niet bij bloed- en aanverwanten — niet in 't gewoel der wereld — niet in herbergen of bij openbare vermakelijkheden wordt Jezus door zijn ouders gevonden, maar in den tempel. Zoeken wij Hem dus ook in den tempel — in den biechtstoel en op den predikstoel — op het altaar en in den omgang met godvruchtige menschen.

2. *Et erat subditus illis.* Wij staan met recht verwonderd, dat God den menschen gehoorzaam en onderdanig is. Doch is het niet veel meer te verwonderen dat de mensch zijn God gehoorzaamheid en onderdanigheid weigert? O heilige en beminnelijke gehoorzaamheid, hoe lief waart gij den Zoon Gods! Uit liefde voor u werd Hij mensch en uit liefde tot u gehoorzaamde

Hij den menschen. Hoe kunt en durft gij dan zijn plaatsbekleeders, ouders, geestelijke en wereldlijke overheden gehoorzaamheid weigeren? Mijn hart is bereid, o Heer! om uwen wil te volbrengen.

3. *Et Jesus proficiebat sapientia et aetate et gratia coram Deo et hominibus.* Trachten wij ook zoo te leven dat men van ons hetzelfde kan zeggen. Wij gaan dagelijks vooruit in ouderdom; dus moeten wij ook dagelijks toenemen in genade en wijsheid. Het gaat niet aan op den weg der christelijke volmaaktheid te blijven staan. Men gaat voor- of achteruit. Doen wij dan ons best ten minste dagelijks een enkele schrede voorwaarts te doen op den weg der volmaaktheid tot dat de dag aanbreke, waarop de dood aan voor- en achteruitgang een eind zal maken, en zeggen: sta, wandelaar, gij hebt den eindpaal bereikt. Hoe gelukkig zullen wij zijn, wanneer we dan kunnen zeggen: ik nam dagelijks toe in genade en wijsheid bij God en de menschen.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Septem Pater-noster pro omnibus, qui perdiderunt Jesum.

B. Actus quidam obedientiae erga parentes et praepositos.

C. Decem Ave cum commemoratione mysterii: „quem virgo in templo invenisti.”

Op den tweeden Zondag na Driekoningen.

EVANGELIE JOES. 2, 1—11.

1. Wij treffen heden Jezus en Maria aan als gasten op een bruiloft, een bewijs dat alle uitspanning niet verboden is, maar wel de uitspattingen. Willen wij derhalve eenige uitspanning en vermaak genieten, dan

moeten wij Jezus en Maria ook uitnoodigen; hun voorbeeld zal ons leeren hoe wij ons daarbij te gedragen hebben om zonder zonde feest te vieren. Waar Jezus en Maria tegenwoordig zijn, daar kan het vroolijk toegegaan — maar vroolijk in den Heer, met behoud van onschuld en eer.

2. Wanneer Jezus reeds voor het overvloedige — voor den wijn — zóó vaderlijk zorgt, dat Hij een wonder doet, om het gebrek zijner medegasten daaraan weg te nemen: hoever zullen zijne zorgen voor het noodwendige zich dan niet uitstrekken? En wanneer Hij in stoffelijke noodwendigheden zoo liefderijk te hulp komt, hoe bereidvaardig zal Hij dan niet zijn om in onzen geestelijken nood te voorzien? Schenken wij Hem dan ons geheele vertrouwen in allen nood naar ziel en lichaam.

3. Heden toont zich Maria voor het eerst in 't openbaar als voorspreekster bij haren goddelijken Zoon. En wat haar, naar den schijn in 't eerst geweigerd wordt, omdat Jezus' uur nog niet gekomen was, dat geeft Hij haar daarna toch door een wonder. Ook wij moeten ons dus in allen nood en lijden tot deze machtige Voorspreekster wenden, en wanneer we terstond of in 't geheel niet verhoord worden, denken dat de rechte tijd tot verhooring nog niet aangebroken, uitgesteld, maar niet afgesteld is.

4. Jezus verandert heden water in wijn, maar dan zal Hem toch de macht ook wel niet ontbreken, om wijn in zijn bloed en brood in zijn vleesch te veranderen? Bij God is geen ding onmogelijk. Zoo dikwijls wij tot de communiebank gaan, moeten wij ons de bruiloft te Cana herinneren, dan zal ons geloof gesterkt, onze hoop verlevendigd en onze liefde ontvlamd worden.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Gratiarum actio pro omnibus corporis et animæ benefactis.

B. Devota precatio ante et post mensam.

C. Septem Ave ad invocationem patrocinii B. M. V.

D. Actus fidei ad Consecrationem, et ante Communionem.

Op den derden Zondag na Driekoningen.

EVANGELIE MATTH. 8, 1—13.

1. *Volo mundare.* Hoe bereidwillig verhoort de Heer de bede van den melaatsche! Daardoor geeft Hij ons te kennen, hoe innig Hij de reinheid voornamelijk die des harten liefheeft. Vandaar zegt Hij ook: Zalig de zuiveren van harte, want zij zullen God zien. Het is dus onze plicht met den melaatsche dagelijks te bidden: Heer! als Gij wilt, kunt gij mij reinigen! En wanneer wij dat oprecht willen, zullen wij ook gereinigd worden. Ook wijst Hij ons de plaats, waarheen we ons moeten begeven om het bewijs van de ons aangeboden reiniging te halen, zeggende: ga, vertoon u aan den priester — draag het voorgeschreven offer op — een rouwmoedige schuldbe-kentenis, en gij zult gereinigd worden.

2. *Heer, wanneer Gij wilt, dan kunt Gij!* Welk een kracht en waarde bezit het gebed, dat met onderwerping aan den goddelijken wil verricht wordt. Waarom bidden wij dan niet altijd zooals de melaatsche? Het is alsof we God de verhooring willen afdwingen; alsof we zeiden: wat ik wil, Heer, dat moet Gij doen — deze of gene gunst of genade moet Gij mij verleenen. Hoe dwaas en onzinnig! Zegt de Heer niet: Ik wil — wat baat dan ons willen. En aangenomen, dat Hij ook in dat geval onzen wil vervulde, zou het ons dan ten

heil verstrekken? Neen, en daarom moeten wij bij al onze gebeden zeggen: uw wil, o God, moet geschieden!

3. *Heer, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak komt, maar spreek slechts één woord, dan zal mijne ziel gezond worden.* Millioenen malen worden deze woorden van den hoofdman, door priesters bij de H. Mis en door leken bij de H. Communie uitgesproken. Maar hoe zelden met hetzelfde geloof en vertrouwen, met denzelfden ootmoed en godsvrucht, en toch geldt Jezus woord nog heden als toen: *waarlijk zulk een geloof heb Ik in Israël niet gevonden.* Dulden wij Katholieken dan niet, dat een heiden ons beschaamt, maar zeggen wij altijd met een gevoel van geloof en vertrouwen: Heer ik ben niet waardig.

4. *Heer, mijn knecht is ziek.* Een navolgenswaardig voorbeeld voor alle huisoversten; want het is niet voldoende hunne dienstboden het rechtmatig loon te geven, maar zij moeten ook voor hunne lichamelijke en geestelijke nooden zorgen. Hoe vele dienstboden liggen te huis ziek en niemand ziet naar hen om — of ze worden bij de geringste ziekte weggezonden. Hoevele dienstboden zijn ziek naar de ziel, zonder dat er door de huisoversten acht op geslagen wordt; als ze maar niet ziek en lam zijn voor den arbeid. Groote verantwoordings!

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Aliquot Ave in honorem B. M. V. ad impetrandam gratiam castitatis.

B. Aliquot Pater-noster ad obtinendam virtutem resignationis in voluntatem divinam.

C. Aliquot recitationes verborum: Domine, non sum dignus etc. precipue intra Missam.

D. Opus charitatis erga famulantes.

Op den vierden Zondag na Driekoningen.

EVANGELIE 8, 23—27.

1. De storm op zee, waarvan in het huidige Evangelie sprake is, is het beeld van de stormen, die nu en dan onze zielen teisteren. Iedere hevige beweging van ons gemoed — elke ongeordende hartstocht is een zielestorm, waardoor het schip onzer ziel op de klip der zonden geslingerd, en in den afgrond der hel gestort wordt, wanneer Hij ons niet ter hulpe komt, die alleen de macht heeft de stormen te bedwingen. Roepen wij Hem dan in die benarde oogenblikken vooral, als we tot vleeschelijke zonden bekoord worden, ter hulpe, zeggende: *Heer, red ons, anders gaan wij ten gronde.*

2. Een storm op zee is een beeld der wereld — het scheepje van Petrus een beeld der Kerk — de slapende Jezus een beeld van haren stichter — de stormwinden een beeld van de vervolgingen der Kerk gedurende haar bestaan. Wij zelf zijn de beangste leerlingen. Waarom zijn wij toch zoo vreesachtig en kleinmoedig? Aan de zijde van Jezus, in zijne nabijheid, kunnen wij gerust zijn — zijne Voorzienigheid bewaakt ons. Een wenk van Hem, en de storm legt zich, en het zal rustig en stil worden. Hoe dikwijls heeft de Kerk dat niet in 't groot ondervonden; hoe menigwerf ondervonden wij dat zelf niet in 't kleine!

3. Is Jezus met ons, dan hebben wij niets te vreezen. Wanneer Hij schijnt te slapen, dan blijft Zijne liefde voor ons steeds wakend. Onze eenigste zorg moet zijn, dat Jezus niet tegen, maar met ons is, en Hij blijft bij ons, zoolang ons hart vrij van doodzonde is. De zonde alleen baart storm in het geweten, storm in de wereld, storm in hel en hemel. Om deze stormen te beheerschen moeten wij onze hartstochten en booze

neigingen bedwingen, en terstond zullen wij in en uitwendig rustig worden.

4. Op den storm volgde eene wonderbare stille en kalmte. Ziedaar de toestand des gewetens voor en na de biecht. Welk een onrust voor de biecht. Gedrukt en opgewonden denkt de zondaar altijd aan zijn ongelukkigen toestand. Maar nauwelijks heeft hij zijn zondenlast over boord geworpen en de vergiffenis ontvangen, of kalmte en zielerust worden zijn deel. O, wek dan uw slapend geweten op en ga tot Hem, die alleen helpen en redden kan.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Quoties impuris vel peccaminosis cogitationibus tentaris, clama: Domine, salva nos, perimus!

B. Preces pro Ecclesia Catholica et pro Papa.

C. Quinque Pater in gratiarum actionem pro beneficio religionis Catholicae.

D. Pro clericis: recitatio Ps. „Miserere.“

Op den vijfden Zondag na Driekoningen.

EVANGELIE MATTH. 13, 24—30.

1. *Toen de lieden sliepen, kwam de vijand en zaaide onkruid onder de tarwe.* Ziet huisoversten en ouders — ziet wat er gebeurt, wanneer gij slaapt d. i. wanneer gij niet waakzaam zijt en geen acht slaat op het doen en laten — bij dag en nacht — bij uitgaan en tehuis komen — op den omgang der aan uwe zorgen toevertrouwd! Dan komt de vijand en zaait onkruid onder de tarwe en hij bederft en vernielt in één uur meer, dan gij in jaren weder herstellen kunt. Terwijl gij te bed ligt en slaapt, wat geschiedt er dan in de keuken

— in de schuur — in de kamer — in en buiten het huis? Waakt dus!

2. Onkruid tusschen de tarwe — dat is 's werelds loop. Overal zien we op de wereld het goed met kwaad vermengd. En als men al het kwaad wilde uitwieden, dan zou men buiten de wereld moeten gaan, zeide reeds de H. Paulus. Wat dus te doen? Beide laten opwassen tot den dag des oogstes, anders trekt men met het onkruid tevens de tarwe uit. O hemelsche verdraagzaamheid, gij de eeuwige dochter van Gods lankmoedigheid! Daarom wil ik ook verdraagzaam zijn tegen hen, die mij beledigen of misdoen. Wat ik niet veranderen kan, wil ik met geduld verdragen, en alles aan Gods welbehagen overlaten.

3. *Tot aan den oogst.* Alles wordt ten laatste rijp — de deugd en de boosheid — de deugd rijpt tot loon, de boosheid tot straf. Sterft de mensch, dan is hij rijp — hetzij de dood vroeg of laat kome. Maar wat dan — wanneer ge heden nog sterven moest — behoort gij dan tot het onkruid of de tarwe? Ziehier hoe goed God voor u is — nog kunt gij het veranderen; onkruid kan nooit tarwe worden — maar wij kunnen door ons te bekeeren uit onkruid tarwe maken. Besteden wij dan den tijd der genade en veranderen wij ons levensgedrag, alvorens de tijd des oogstes aanbreke.

4. *Bindt het onkruid in bundels* — om te verbranden. Welk een verschrikkelijk woord, en hoe troostrijk staat daar tegenover: verzamel de tarwe in mijne schuur. Welk dezer woorden zal op den grooten oordeelsdag tot mij gericht worden? Waar zal mijne plaats zijn, bij het onkruid of bij de tarwe? Dat hangt van mij af; want met den bijstand der genade kan ik de hel en hare folteringen ontgaan en den hemel verdienen. En zou ik dat niet willen? Zou ik mij zelf vrijwillig be-

rooven van de hemelvreugd en eeuwig willen branden?
Ik wil tarwe van Christus en geen onkruid van Satan
zijn.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Communio pro parentibus et praepositis.
 - B. Meditatio novissimorum.
 - C. Oratio pro conversione infidelium et peccatorum.
-

Op den zesden Zondag na Driekoningen.

EVANGELIE MATTH. 13, 31—35.

1. *Het kleinste zaad brengt soms den grootsten boom voort.* — Het zaadkorreltje wordt een boom. Hetzelfde verschijnsel doet zich voor bij ieder goed woord — bij ieder goed voorbeeld. O, hoeveel goed kan een ieder in zijne omgeving stichten, al is hij ook geen Apostel of zielzorger! En wat vermogen dan de priesters en de zielzorgers niet!

2. Het zaadkorreltje wordt een boom, dat zien wij ook bij de zonden. Men begint met het kleine en eindigt met het groote. Kwade, vrijwillige gedachten zijn oorzaak van behagen, behagen van de toestemming in de daad, de daad van de gewoonte, de gewoonte van de noodzakelijkheid, de noodzakelijkheid van den eeuwigen dood, aldus de H. Bern. Ziedaar de wasdom van den boom der zonde! Acht dus het kleinste niet te min, maar weersta het kwaad in de kiem. Principiis obsta — zoek in de bekoring hulp bij Jezus en Maria.

3. Het kleinste zaad draagt soms de grootste vruchten — *het mosterzaad wordt een boom.* Dat zien wij aan de deugd van ootmoed. Hoe kleiner men zich maakt in het oog der wereld en in zijn eigen oogen, des te grooter wordt men in 't oog van God. Qui se

humiliat, exaltabitur. God weerstaat den hoovaardige en den ootmoedige geeft Hij zijne genade.

4. Een weinig zuurdeeg doordringt de geheele massa meel en brengt dit aan het gisten. Dat zien wij bewaarheid aan het zuurdeeg der ergernis en verleiding. Een enkel slecht gesprek, eene enkele slechte handeling, een enkel slecht mensch brengt niet zelden het totale bederf der zeden in den menschen voort. Wat kwaad kan één enkel slecht boek — ééne enkele vrijwillige twijfeling aan de geloofswaarheden in het hoofd en het hart des menschen al niet uitwerken! Wacht u dus voor de valsche profeten.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Gratiarum actio pro dono religionis.
- B. Actus humilitatis vel mortificationis.
- C. Actus pro dilatione religionis catholicae et haeresum exstirpatione.

Op Zondag Septuagesima.

EVANGELIE MATTH. 20, 1—16.

1. *Primo mane exiit paterfamilias conducere operarios in vineam suam.* Ook mij heeft God reeds in de prille jeugd geroepen, en als zijn daglooner aangesteld. Hoe heb ik aan dien roep beantwoord — hoe den plicht van mijn roep vervuld? Hoevele uren — dagen — jaren verluierd, ofwel niet zóó in den dienst Gods doorgebracht, als ik wel had kunnen doen? En ik stond den geheelen dag ledig.

2. *Quid statis otiosi?* Het avonduur heeft nog niet geslagen; dat slaat eerst aan den avond des levens — dat uur is het doodsuur. En evenwel wil ik rusten en sachten, voor dat de tijd daartoe aanbreekt. Ik wil

mij moede rusten. En mijn arbeid zelf! Wat is het dikwijls anders dan een gezochte lediggang! Want elk werk, dat met geene zuivere meening geschiedt — om God — is verloren moeite. Daarom o God! alles ter uwer eere. Alles tot uw lof!

3. *Is uw oog boos, omdat ik goed ben?* Welk een afschuwelijke boosheid is de nijd en afgunst! Boos en ontevreden zijn, juist omdat God goed is. Is God geen Heer en Meester over zijne gaven? Kan Hij niet geven, wat en zooveel en wanneer Hij wil? Heb ik minder, omdat een ander meer heeft? Is Hij jegens mij onrechtvaardig, wanneer Hij goed is jegens anderen? Zie opwaarts naar den hemel, daar is geene plaats voor nijd en afgunst; daar is ieder tevreden, volmaakt tevreden met hetgeen hij bezit. Elke gave is immers een onverdiend geschenk! Wees daarom tevreden met hetgeen ge bezit en de hemel wordt op aarde reeds uw deel.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. *Pia intentio ante laborem et iteratio ejusdem.*
- B. *Preces in satisfactionem negligentiarum in officiis status tui.*
- C. *Examen conscientiae vitae praeteritae praecipue circa delicta juventutis et contritio.*

Op Zondag Sexagesima.

EVANGELIE LUC. 8, 4-15.

1. *Exil, qui seminat seminare semen suum.* Hoe verschillend de vrucht, en toch hetzelfde zaad en dezelfde zaaier! Waarom? Omdat de grond van den akker zoo verschillend is. Het zaad is Gods woord, ons hart de akker, de vruchten ons doen en laten. Wanneer dit laatste slecht is en Gods woord geen of weinige vruch-

ten daarin voortbrengt, waaraan is zulks dan toe te schrijven? Zeker niet aan het zaad; want Gods woord blijft eeuwig waar en goed. De zaaier, God, doet ook het zijne en laat het ons nooit aan de noodzakelijke en toereikende genade ontbreken — de schuld ligt derhalve in den akker, in ons zelf opgesloten. Daarom moeten wij hem verbeteren, opdat hij in de toekomst vruchtbaarder worde, d. i. wij moeten ons hart zuiveren van alles, wat het gedijen van Gods woord en de werking der genade hinderlijk is.

2. Een gedeelte des zaads viel op *straat*, een ander deel op de *rots*, een derde tusschen *doornen* en slechts een klein gedeelte viel op *goede aarde*. Wat is ons hart? Een landstraat — vol verstrooiing, waardoor de duivel het gehoor van het woord Gods wegneemt — een rots, waarop het geen wortel schiet door onze onverschilligheid — een doornenheg, waarin het zaad verstikt wordt door de zorgen des levens en het zingenot. Maar op eenen goed geploegden en weligen akker, waarin het woord Gods dankbaar opgenomen en met zorg gekweekt wordt, schiet het diepe wortels en brengt honderdvoudige goede vruchten voort. God geve het laatste!

3. *Zij gelooven een tijd, maar ten tijde der verzoeking vallen zij af*. Wat is de mensch toch zwak en wispelturig! Hoe spoedig zijn alle goede voornemens vervlogen! Eene kleine bekoring, een enkel slecht voorbeeld en weg zijn de goede voornemens. De vastenavond, een tijd van bekoring, levert hier het bewijs. Hoe velen, die tot hertoe volhardden in de deugd, vallen — getrokken door slechte voorbeelden — in hunne oude dwaasheden en zonden terug. Hoe waar is het woord: een gek maakt tien gekken. Wachten wij ons voor deze onstandvastigheid en worden we niet dwaas en krankzinnig met de dwazen en krankzinnigen.

Die met den duivel wil spelen, kan zich niet verheugen met Christus. Petr. Chrys.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Auditio concionis vel catechesis stando si possibile.
- B. Meditatio iterata de iis quæ in concione ultima audita.
- C. Preces pro peccatoribus bacchanalibus.

Op Zondag Quinquagesima.

EVANGELIE LUC. 18, 31—43.

1. Ziet! Jezus gaat naar Jerusalem om overgeleverd, bespot en gedood te worden. Waar zijn echter zijne reisgenooten — zijne begeleiders op den lijdensweg? Ach, bijna niemand volgt Hem, en alles loopt naar de openbare gemakkelikheden en dwaasheden van den zoogenaamden vastenavond. Wáár zich een grappenmaker of een masker vertoont, dáár verzamelt zich het volk, en Jezus blijft alleen staan. Zeggen wij ten minste, bewogen met Zijn lot, den H. Petrus na: „wanneer allen zich ook aan u ergeren, Heer! ik wil mij aan U niet ergeren.“ Joan. 6, 68—69.

2. *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.* I. Cor. 6. 12. Er zijn in deze dagen gemakkelikheden, die op zich zelve wel geoorloofd, maar tot niets nuttig zijn. Het is gemakkelijker zich deze te ontszeggen dan daarbij niet te zondigen. Hoe dwaas zou het dus niet zijn deze dagen vrijer door te brengen, terwijl we niet weten of we wel staande zullen blijven. Zijn wij gehouden welstaands- of ambtshalve eenige gemakkelikheden mede te maken, dan moeten we ten minste elke buitensporigheid vermijden volgens het woord des Apostels:

„hetzij gij eet of drinkt of iets anders doet, doet alles ter eere Gods.“ Rom. 14, 17.

3. *Hij echter riep nog krachtiger.* Dat is ons voorbeeld op den weg der deugd. Daarom moeten wij den moed niet laten zakken, wanneer het ons moeilijk valt de deugd te beoefenen. Laat anderen zeggen en doen, wat ze willen en ons verwijtingen naar het hoofd slingeren; gaan wij eenvoudig onzen weg. Het staat niet in onze macht de dwaasheden van den vastenavond te beletten, maar wel om Jezus gezelschap te houden, die de ware weg, het ware leven, de eenige waarheid is. In zijn gezelschap gaan we tot het ware leven, in het helderst licht zonder te dwalen. O, hoevelen maken in dezen tijd den nacht tot dag en omgekeerd den dag tot nacht, omgeven door de zwartste, ja, door de helsche duisternis.

4. *Quid tibi vis faciam? Domine, ut videam! Respice! fides tua te salvum fecit.* Ziet eens, hoe goed de Heer is! Hij vraagt zelf, wat wij van Hem verlangen, en doet, wat wij wenschen. Voornamelijk bij gelegenheid van het veertigungebed, dat we heden vierden, roept Hij ons van uit het tabernakel toe: wat wilt gij, dat ik u doen zal. O! vragen wij niet te weinig, maar ook niet te veel en zeggen we met den blinde: „Jezus, Zoon van David, ontferm U mijner!“ en betoonen wij ook erbarming aan allen, die ons misdeden. Verder moeten we het licht der ziel d. i. de genade vragen. Want dikwijls zijn wij blind voor onze eigene en de fouten van anderen, blind ten opzichte van God, onzen naaste en ons zelf; en deze geestelijke blindheid is dikwijls veel gevaarlijker en schadelijker dan de blindheid des lichaams. *Domine! ut videam!*

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Via sanctae crucis.

- B. Adoratio horaria.
 - C. Eleemosyna pauperi vel cæco.
 - D. Abstinencia quædam in compensationem intemperantiae aliorum.
-

Op den eersten Zondag in de Vasten.

EVANGELIE MATTH. 4, 1—11.

1. *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.*
2. Cor. 6, 2. Thans is er een gelukkige tijd aangeboden, maar deze wordt door velen niet als zoodanig aangemerkt. Hebben wij gezondigd, waarom dan boete geweigerd? Wij hebben zoovele dagen voor ons zelve en anderen, tot dagen van onheil gemaakt, maken wij dan deze veertig dagen voor ons zelf en anderen tot dagen des heils. „Ik heb één dag verloren!” zoo verzochtte eenmaal een heiden, en wij zouden geen zuchten slaken over de vele dagen, welke wij nutteloos wellicht in zonden, voor God en de eeuwigheid hebben doorgebracht! Trachten wij dan het verlorene in te halen; want de laatsten kunnen de eersten worden.

2. Jezus gaat naar de woestijn, om zich voor te bereiden tot zijn verlossenden arbeid en leert ons zoo de noodzakelijkheid der eenzaamheid om iets grootsch tot stand te brengen. In de stille eenzaamheid spreekt de Heer, en hoort zijn dienaar en dienaressen. „Ik zal hem in de eenzaamheid geleiden en daar tot zijn hart spreken.” Ose. 2, 14. In het gewoel der wereld is de Heer niet te vinden en ondanks die waarheid vluchten wij de eenzaamheid, en zoeken gezelschappen, verstrooiing en alarm. Hoe zal het mogelijk zijn aldus ons eigen en het zieleheil van anderen te bewerken en het verlossingswerk van Jezus voort te planten?

3. *Non de solo pane vivit homo.* Zeker waar — de

mensch leeft niet alleen van stoffelijk brood, de ziel heeft ook behoefte aan voedsel. Wij moeten ons dus niet al te zeer om het stoffelijke bekommeren, maar alles aanwenden om het zielebrood, het Woord Gods, dat vleesch geworden is, machtig te worden. Daarom zegt de Heiland: „die van dit Brood eet, zal in eeuwigheid niet sterven.“ Laten wij ten minste dagelijks de begeerte in ons opwekken het metterdaad te ontvangen; want de wil geldt bij God zooveel als de daad, ja is dikwijls zelfs nog beter.

4. *Deum tuum adorabis et illi soli servies.* Hoort wat Jezus uw Heiland hier gebiedt. *Deo soli* — dus geen ander — geen wereld — geen vleesch — geene zonde — geen duivel dienen. Twee heeren dienen gaat niet aan. En toch — hoeveel heeren hebben wij tot hiertoe gediend? Zooveel misstappen en zonden, zooveel heeren. Keeren wij ons gedrag om, en zeggen wij alles, wat geen God is, den dienst op, om God alleen te dienen. Derhalve: wijk satan — de begeerte der oogen, — die ons zegt: *dit alles zal ik u geven.* Wijk satan — de begeerte des vleesches, die ons zegt: wat versterving! geniet wat de zinnen begeeren. Wijk satan — de hoovaardij des levens, die ons zegt: werp u voor mij neder — en voor God alleen uw knie gebogen.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Quatuor Pater-noster, in honorem jejunationis Christi.

B. Visitatio Sanctissimi.

C. Abstinencia non praescripta.

D. Brevis meditatio mysteriorum passionis Domini nostri.

Op den tweeden Zondag in de Vasten.

EVANGELIE MATTH. 17, 1—19.

1. *Domine! bonum est nos hic esse*, wij willen hier tenten bouwen. Dat waren Petrus woorden, toen hij Jezus verheerlijkt aanschouwde, en toen hij den Heiland lijdend zag, sprak hij zonder blozen: „ik ken Hem niet.“ Zoo is de mensch, hij bemint het genot en is wars van elk lijden. Wáár de zinnen gestreeld worden, wil hij tenten opslaan en blijven; maar waar hij kruis en lijden ontmoet, vlucht hij. Doch willen of niet, de kruisweg is en blijft de weg des hemels. Neen, hier bestaat voor ons geen Thabor, maar wel een Calvarieberg. De kruisweg met Jezus bewandeld, is hemelweg.

2. *Hij wist niet, wat hij zeide*. De goede Petrus was overstelpt van vreugde, toen hij Jezus in zijne verheerlijking aanschouwde; hoe zullen wij dan te moede zijn, wanneer we Jezus in zijne hemelglorie zien! Dikwijls spreken ook wij daarover, zonder te weten, wat we zeggen. *Want geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord, en het is in geen menschenhart opgekomen*. I. Cor. 2, 9. Verheugen wij ons dan heden over de verheerlijking van Jezus, en ook over de onze; want ook wij zullen eenmaal schitteren als dé zon, als we in Jezus' liefde leven en sterven.

3. Tenten bouwen op deze wereld dient tot niets. *Wij hebben hier immers geene blijvende woonplaats, maar gaon een toekomstige te gemoet*. Hebr. 13, 14. Wanneer de dood de gebrekkige tent van ons lichaam in puinen zal geworpen hebben, dan zullen wij de eeuwige woonplaats des hemels betrekken en *semper cum Domino erimus*. Daarom: *sursum corda*: de harten omhoog. Ik wensch te sterven en met Christus te zijn — in aeternum.

4. *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene com-*

placui. Zoo sprak heden de Hemelsche vader tot de leerlingen op Thabor, zoo roept Hij nog voortdurend tot ons allen. O, welk een aansporing voor ons, om ons aan Jesus woord en voorbeeld te houden, opdat de Vader in den hemel hier en daar ook van ons zegge: dit is mijn welbeminde zoon, dit is mijn veelgeliefde dochter! Om dit echter van ons te kunnen zeggen, moeten wij ootmoedig van harte zijn. Zeg niets van deze verschijning, aldus gebod Jesus aan zijne leerlingen, en zoo ook wil Hij niet, dat wij de gunsten en genaden, van Hem ontvangen, rondbazuinen, maar in stilte denken en zeggen: *non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* Ps. 113, 1.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Meditatio de gaudiis coelestibus vel Litania Omnium Sanctorum.

B. Quinque ave cum insertione mysteriorum gloriæ D. N.

C. Hodie nihil loquaris de tuis meritis.

D. Pro clericis: Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua," vel Ps. „Domine, quis habitabit."

Op den derden Zondag in de Vasten.

EVANGELIE LUC. II, 14—28.

1. Wij zien *Jezus heden een duivel uitdrijven uit iemand, die stom was* d. i. de duivel had den arme stom gemaakt. Niet zelden worden ook wij door den boozen geest stom gemaakt: stom in het verkondigen van Gods lof — stom bij het eerafsnijden van onzen naaste, welken wij moesten verdedigen — stom bij de fouten en misstappen van ondergeschikten, welke wij moesten bestraffen — stom bij het onderricht der kinderen, die

wij moesten onderwijzen — stom bij onze eigene gebreken en zonden, welke wij rouwmoedig moesten belijden — stom bij de schade van anderen, welke wij konden en moesten voorkomen. Bidden wij daarom den goeden Heiland, dat Hij dezen stommen duivel ook uit ons verdrijve, opdat wij spreken, waar we spreken moesten — tot Gods' eer — tot nut van onzen evenmensch — tot heil van onze eigene ziel.

2. *Wie niet met Mij is, is tegen Mij*, zegt Jezus. Hij kent derhalve geen neutraliteit, en niet ten onrechte, want men kan geen twee heeren tegelijk dienen. We moeten ons verklaren met wien we het houden, met Jezus of de wereld — met Jezus of het vleesch — met Jezus of den duivel — met Christus of den anti-christ — met de katholieke Kerk of met de ketterij of dwaling. — We behoeven weinig tijds om in dit opzicht te beslissen! Weg dus met alle halfslachtigheid en het hinken op twee gedachten. Ja, toonen we ons ware aanhangers van Jezus Christus, en vijanden Zijner vijanden, en vrienden Zijner vrienden.

3. *Wie niet met Mij verzamelt, verstrooit*. Waartoe dient al ons bidden, studeeren en arbeiden, wanneer het niet geschiedt in vereeniging met Jezus? — Gij bidt, maar zonder aandacht en vertrouwen — gij studeert, maar zonder goede meening, zonder vrucht voor de eeuwigheid. Dat alles is verlaten tijd en moeite, klatergoud tot niets bestendigs dienstig. Daarom moeten wij als leden met ons hoofd Jezus vereenigd blijven door en in zijne genade, en al ons doen en laten zal dan door zijne verdiensten ook voor ons verdienstvol worden. In staat van ongenade is niets te verdienen voor de zaligheid, als de genade der bekeering.

4. *De laatste toestand van zulk een mensch is erger dan de eerste*. De toestand van den zondaar, die in dezelfde

zonde hervalt, is gelijk aan een zieke, die in dezelfde ziekte hervalt. De toestand van beiden wordt daardoor altijd erger, gevaarlijker en onherstelbaarder. In plaats van één duivel, komen er nog zeven andere bij, boozter dan hij en de wil, toch al zoo zwak, wordt door elken herval nog zwakker.

Behoeden wij ons derhalve voor den eersten val; is hij helaas reeds geschied, wachten wij ons voor den tweeden.

Vallen is menschelijk, maar volharden in de zonden is duivelsch. Let hier wel op, gewoonte-zondaars!

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Silentium per aliquod tempus in compensationem peccatorum tacendo, ubi loqui oportuisset, commissorum.
- B. Veneratio trium lapsuum Jesu Christi in via crucis.
- C. Meditatio de relapsibus nostris, et contritio atque propositum.
- D. Ante et post communionem actus contritionis.

Op den vierden Zondag in de Vasten.

EVANGELIE JOES. 6. 1—15.

1. *Met vijf brooden spijzigt Jezus heden vijfduizend menschen.* Maar, hoeveel honderd-duizenden spijzigt Hij dagelijks niet! Door het woord Zijner almacht vermeerderd Hij het zaad in den schoot der aarde, zooals Hij door datzelfde woord het brood in Zijne hand vermeerderde. Danken wij derhalve onzen goeden Hemelvader, dat Hij ons tot hiertoe zoo vaderlijk en liefdevol gevoed heeft, en vertrouwen wij vastelijk op zijne vaderhulp in de toekomst. Verwijder dus alle ongeregelde zorg voor uwe voeding en onderhoud.

2. In plaats van bovenmate bezorgd te zijn voor het

stoffelijke brood, moeten wij veel meer zorg aan den dag leggen voor het brood des levens, dat ons in de H. Communie gereikt wordt. Waartoe dient het 't lichaam goed te voeden, maar de ziel te laten verhongeren. Door het eten werd de mensch uit het Paradijs verdreven, door de matigheid keert hij er weder terug. H. Chryst. — Wij leven niet om te eten, maar wij eten om te leven. Toon de waarheid hiervan in uw gedrag gedurende den vastentijd.

3. *Verzamel de overgeschoten brokken, opdat ze niet verloren gaan.* Hier leert Jezus zijne leerlingen en ons allen, dat we eene geordende en wijze spaarzaamheid moeten beoefenen, en niets verslonsen of verloren doen gaan. Wat we heden niet noodig hebben, komt morgen van pas, en wat we zelf niet behoeven, is dikwijls goed voor onzen evenmensch. Hoeveel hadden wij kunnen besparen, wat nu verkwist is. Verandering van gedrag is hier noodig.

4. Jezus vlucht, omdat Hij geen wereldsch vorst wilde worden. Zijn rijk was niet van deze wereld, evenmin als van ons; want ook wij hebben hier geen blijvende woonplaats, maar gaan eene toekomstige, eeuwig blijvende tegemoet. Zoeken wij derhalve geene vergankelijke eer, geld of genot, maar de onvergankelijke, eeuwige goederen. Wij moeten ons los maken van de heerschappij der zonde, koningen en heerschers zijn over duivel, wereld en vleesch, en onzen Heiland Koning maken over geheel ons hart. Deze eer weigert Hij niet.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Meditatio de verbis: panem nostrum •quotidianum da nobis hodie.

B. Communicatio cibi vel panis cum paupere.

- c. Sacra communio in memoriam miraculi hujus diei.
- d. Renovatio votorum baptismi.

Op den vijfden Zondag in de Vasten.

EVANGELIE JOES. 8. 46—58.

1. *Wie van u kan mij van zonde overtuigen?* aldus vroeg Jezus aan zijne vijanden. En allen verstomden. Durven wij dat ook vragen? Werkelijk doen wij dat somtijds zonder blikken of bloozen en zien dan onze misstappen over het hoofd, of we willen ze niet erkennen, en toch zegt de H. Joannes: *„wie zegt geene zonde te hebben, is een leugenaar.”* Inderdaad, hoe zwaar is de beschuldiging, welke ons geweten ons voorwerpt, zoo we ook slechts een oogenblik daarbinnen treden! En hoeveel schuld zal God in ons vinden, staande voor Zijn alwetenden rechterstoel? *Ab occultis meis munda me, Domine!* Ps. 18, 13.

2. *Wie uit God is, hoort Gods woord.* Daarom hoort *gij* het niet, omdat *ge* niet uit God zijt, aldus zegt Jezus in het Evangelie. Hoe staat het met ons? Hooren wij naar Gods woord en hoe hooren wij er naar? Met het oor alleen of ook met het hart? Daaruit kunnen en moeten wij besluiten, wie uit God zijn of niet. En wanneer wij niet uit God zijn, uit wien zijn wij dan? Jezus zegt het ons: *ex patre diabolo estis.* Een verschrikkelijk woord — hoe dikwijls hoort men de ouders zeggen: *gij* duivelskinderen! Wanneer nu de kinderen den duivel toebehooren, wiens eigendom zijn de ouders dan wel? —

3. De joden verwijten heden onzen goddelijken Zaligmaker, dat Hij een Samaritaan is en den duivel in heeft, en wat antwoordt Hij daarop? Op de eerste beschuldiging niets, geen enkel woord en op de tweede slechts

deze woorden: Ik heb geen duivel in, maar Ik eer Mijn Vader. Gij echter onteert Hem — dus in Mij, Mijnen Vader. — Welk eene leer voor ons, om geen schimp en smaad met schimp en smaad te vergelden en wanneer we belasterd worden, te zwijgen, overtuigd dat God en den braven menschen onze onschuld bekend is. En gebiedt onze plicht eer en goeden naam te verdedigen, dan moeten we evenals Jezus niet den hartstocht, maar de zachtmoedigheid laten spreken.

4. *Wanneer Ik Mij zelf eer* — zegt Jezus — *dan is mijn eer niets* (dan eigen lof.) *Mijn Vader is het, die Mij cert.* Ziehier eene juiste beschrijving van de ware en valsche eer. De eer en lof, die de mensch zich zelve toezwaait of door anderen hem wordt gegeven, is niet de ware, maar de ware eer en lof is die, welke van God komt. Weg dan met eigen lof, want zij dient tot niets. Eigen lof stinkt. Weg met den lof der menschen, die slechts het *uitwendige* en niet het *inwendige* zien, slechts de schaal beschouwen en niet de kern. Hun lof is een zoet geluid voor het oor der dwazen, maar onverdragelijk klinkt het in het oor der wijzen en verstandigen. Leven wij dan zoo, dat God ons geen lof onthouden kan.

POENITENTIA SALUTARIS :

A. Examen conscientiae de peccatis vitae praeteritae cum contritione et bono proposito.

B. Preces pro omnibus, qui verbis vel factis nos offenderunt.

C. Adoratio S. Crucis Christi ad delendas offensiones, quas Ei peccatis nostris intulimus.

D. Pro clericis: recitatio Ps. Miserere mei, vel: Stabat Mater.

Op Palmzondag.

EVANGELIE MATTH. 21, 1—19.

1. Jezus Christus viert heden zijn feestelijken intocht binnen Jerusalems muren. Triumpheerend gaat Hij Zijn lijden en dood tegemoet, om ons te leeren, dat de weg des lijdens een triumftocht ter zaligheid is. Laten wij dan ook niet klagen, wanneer God ons op den lijdensweg voert; want nog eens, deze weg loopt door naar den hemel.

2. Rijdend op het veulen eener ezelin trekt Jezus Jerusaleem binnen. Dat is het zinnebeeld van zijne vredesgezindheid en zachtmoedigheid. *Ecce rex tuus venit tibi mansuetus*. In deze deugden moeten wij Hem vooral navolgen en met alle menschen in vrede en zachtmoedigheid verkeereren; dan ook zullen we vrede vinden in onze eigene zielen. Die zijn toorn en hartstochten bedwingt, is koning over zijn hart.

3. Hoe ijverig is het volk in de weer om Jezus een feestelijken intocht te bereiden. Het draagt palmtakken, het spreidt kleederen voor zijne voeten — het roept: *Hosanna! gezegend die komt in 's Heeren naam!* Doen wij ook zoo, wanneer we ter H. Communie gaan? Zullen wij het ten minste doen, als Jezus bij gelegenheid der Paasch-Communie zijn intrede in ons hart houdt? Zeker, wij zullen Hem loven en prijzen in het hoogheilig Altaar-sacrament, als den Koning der eeuwen en Hem eeuwige liefde en trouw zweren.

4. Hetzelfde volk, dat heden jubelend roept: Hosanna den Zoon Davids..... schreeuwt na eenige dagen woevend en tandenknarsend: „*Crucifigatur*” weg met Hem aan 't kruis. Zoo is de wereld; hare liefde verkeert weldra in haat, haar lof in smaad, haar dank in on dank. Storen we ons daar evenmin aan als onze

goddelijke Heiland, maar verdragen wij dat alles als verdiende straf voor onze zonden. Of hebben wij het beter gemaakt? Integendeel, vandaag zweren we eeuwige liefde en trouw, en morgen kruisigen wij Jezus andermaal door onze zonden — nu Jezus loven en prijzen, en weldra Hem weder schelden en lasteren: dat geschiede nooit weer!

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Prosequi processionem hodiernam.
- B. Preces ad obtinendam virtutem mansuetudinis.
- C. Quinque Pater-Noster cum insertione mysteriorum Passionis Dni N. J. C.
- D. Pro clericis: Cant. Benedictus, Psl. 112 Laudate vel Te Deum laudamus.

Op Witten Donderdag.

EVANGELIE JOES. 12, 1—15.

1. DE VOETWASSCHING. *Nisi laverō te, non habebis partem mecum.* Ons hart moet zuiver zijn van zondensmet, om aan het lijden en sterven, aan het vleesch en bloed van onzen Heer te kunnen deelnemen. Ben ik wel geheel rein en zuiver? *Mundi estis* — zegt Jezus — *sed non omnes, sciens quis Eum traditurus esset. Numquid ego sum, Domine?* Ben ik het, Heer? Welk een vreeselijk woord wanneer Jezus kan antwoorden: *tu dicis!* Gij hebt het gezegd! Heer! zuiver mij van mijne ongerechtigheden en reinig mij van mijne zonden. Gaarne wil ik medehelpen en door waarachtige tranen van boetvaardigheid mijne zondenvlekken uitwischen. Geef mij tranen en berouw.

2. HET AVONDMAAL. *Homo quidam fecit coenam magnam.* Luc. 14, 16.

De persoon hier bedoeld, zijt Gij, o mijn goddelijke Vriend. Gij hebt heden dat voortreffelijk maal aangericht. *Voortreffelijk* ten opzichte van Hem, die het aanrichtte. *Grootsch* wegens het aantal gasten; Gij noodigt allen, die maar willen komen, zoowel den vorst als den bedelaar. *Onbegrijpelijk* door de spijs, die wordt opgedischt. In plaats van wijn het bloed van den God-mensch, en diens vleesch is de spijs. O heilige maaltijd! waar Christus zelf genuttigd wordt.

3. HET TESTAMENT. *Hoc facite in meam commemorationem.* Dus tot aandenken aan Jezus' liefde, die toen Hij de Zijnen beminde, hen tot in den dood liefhad. Tot aandenken aan Zijn dood. *Zoo dikwijls gij dit brood zult eten en dezen kelk zult drinken, zult gij den dood des Heeren verkondigen tot dat Hij kome.* I. Cor. 11, 26. Tot aandenken aan zijn leer. Hij bevestigt Zijne leer, door haar te bezegelen met zijn eigen bloed. Tot aandenken aan zijne wonderen. Hij bekrachtigt Zijne gewrochte wonderen door een blijvend — het eerste wonder: de verandering van water in wijn — door Zijn laatste, de verandering van wijn in Zijn bloed. *Memo-riam fecit mirabilium suorum.* Ps. 110, 4.

4. DE PAASCH-COMMUNIE. *Desiderio desideravi manducare hoc Pascha vobiscum.* Luc. 22, 16.

Hoe groot is Jezus' verlangen om Zich met ons te vereenigen, hoe klein het onze om één met Hem te worden. Vanwaar komt dat? Omdat Hij ons oneindig bemint — de liefde zoekt vereeniging met den beminde — en wij Hem zoo weinig of geen liefde toedragen. O mijn God! Hoe velen, die nog den naam van katholiek dragen, toonen in dezen tijd dat ze het niet zijn. Ze missen geloof en liefde, terwijl anderen voor de leuze of gedwongen tot Uwen disch naderen en U he'ligschennend in hunne harten opnemen. Heer, ver-

warm en ontvlam onze koude en onverschillige harten !

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Loco pedum lotionis opus misericordiae.
- B. Visitatio SS. Sacramenti in gratias institutionis ejusdem.
- C. Assignatio legati ad pias causas, vi testamenti mortis causa.
- D. Actus desiderii erga Panem Cœlestem.

Op Paaschzondag.

EVANGELIE MARC. 16, 1—17.

1. *Christus surrexit, sicut dixit.* Math. 28, 6. De verrijzenis van Christus drukt het zegel op zijne leer en op al zijne wonderen. Ware Hij immers niet verreezen, welke kracht lag er dan voor ons in Zijne woorden. Zijne leer was dan het eenvoudig woord van een mensch, maar niet Gods woord. Ware Hij niet opgestaan van den dood, wat zou men dan van Zijne wonderwerken houden? Dan zou men ze kunnen aanzien of als goochelspel of tooverkunst, maar niet als werken Zijner almacht. Daarom viert heden het geloof dan ook zijn grootsten triomf en roepen wij uit: *Credo Domine! Ad quem ibimus, Domine!*

2. *Scio quod Redemptor meus vivit, et in novissimo die surrecturus sum, ego ipse et non alius.* Inderdaad, de opstanding des Heilands uit zijn graf is het zekerste onderpand van onze verrijzenis. *Is Christus niet verreezen, dan heb ik tevergeefs geloofd,* zegt de Apostel Paulus, en mijne hoop op een ander, op een beter leven is ijdel. Doch Hij is verreezen — derhalve kan, mag en moet ik hopen, dat ook ik eenmaal zal verrijzen. *Scientes, quoniam qui suscitavit Jesum, et nos cum Jesu suscitabit.* II Cor. 4, 14.

Daarom viert heden ook de *hoop* hare schoonsten triumf en overwinning.

3. *Rabboni!* Hoe overgelukkig gevoelde zich Maria Magdalena op dezen dag, toen zij overstelpt van liefde aan de voeten van den verrezenen Jezus nederknielde. Met wat blijdschap en innige zielsvreugde verkondigt zij den Apostelen Jezus' opstanding! Ja, zij toont ons, dat de opstanding van Jezus de krachtigste beweegreden is van liefde tot God en den naaste. Immers, wanneer wij Jezus hartelijk beminnen, dan kan het niet anders of we zullen ons over Zijne opstanding even oprecht en hartelijk verblijden, als we getreurd hebben over zijnen dood. En wanner we denken: Christus is voor allen verrezen, gelijk Hij ook voor allen is gestorven; moet dat dan geen beweegreden voor ons zijn den naaste te beminnen, terwijl Hij stervend niemand van zijne liefde uitsluit? Vandaar dat de LIEFDE heden ook hare overwinning, haren triumf viert.

4. *O mors, ubi est victoria tua?* I Cor. 15, 15. Welk een troost is de opstanding van Jezus voor alle lijdenden en stervenden, welk eene aansporing tot geduld en overgeving aan Gods wil. Zeker, op elken goeden Vrijdag volgt een Paaschdag, op elk *ach* en *wee* een vroolijk alleluja! *Pereat mortale hoc corpus, resurget splendidum et immortale*. Nog maar een korten tijd en we zullen met Christus zijn, dáár waar geen traan meer geschreid, geen smart meer gevoeld wordt, en de dood zijn macht heeft verloren.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Preces in gratiarum actionem pro resurrectione Dni nostri Jesu Chri et ad impetrandam pro nobis gratiam gloriosae resurrectionis.

B. Actus theologici coram imagine Resuscitati.

c. Quinque Ave cum insertione mysteriorum gloriæ Dni Nostri.

d. Pro clericis: Psalm. 106 Confitemini, vel Te Deum.

Op den tweeden Paaschdag

EVANGELIE LUC. 24, 13—36.

1. *Wat zijn dat voor gesprekken, welke gij te zamen houdt?* aldus vraagt Jezus aan twee leerlingen op den weg naar Emmaus. Ook ons begeleidt Hij onzichtbaar op al onze wegen door zijne goddelijke alomtegenwoordigheid. Onthouden wij ons dus iets te zeggen, dat we niet zouden durven wagen, wanneer Hij zichtbaar bij ons was. O, hoe dikwijls vraagt Hij ook aan ons door de stem des gewetens en der Kerk: wat zijn dat voor gesprekken? *Godsdienstlooze* gesprekken tegen God, godsdienst en zijne bedienaren — tegen de Kerk — tegen de heiligen. *Ontuchtige* gesprekken, tegen de kuischheid. *Liefdelooze* gesprekken tegen den naaste. *Trotsche* en domme gesprekken tegen de Voorzienigheid. Verachtelijke gesprekken tegen ouders en overheden enz. En als Hij ons vroeg, wat anders zouden wij Hem durven antwoorden dan: *Domine, peccavimus*; want Gij zijt geen vreemdeling in ons hart.

2. *Moest dan de Christus niet lijden en aldus Zijne heerlijkheid ingaan.* Deze woorden moeten ons troosten bij alle wederwaardigheden dezes levens! Het moet zoo en niet anders zijn. De weg des levens voert tot vreugde — van den Calvarieberg naar den Olijfberg — van het kruis tot de kroon. Dat is de wet door God gewild voor de Adams-kinderen. Den Godmensch, Zijn Zoon, heeft Hij niet van deze wet ontslagen: *proprio filio suo non pepercit*. Hij heeft den lijdensweg betreden van de wieg

tot het kruis met de volste onderwerping. Bedenk het wel: wanneer wij met Christus lijden, dan ook zullen wij met Hem verheerlijkt worden.

3. *Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit.* Deze woorden moeten wij vooral bij drie gelegenheden uitspreken:

1. *Bij het avondgebed.* 's Nachts hebben wij behoeften aan bescherming en bijstand tegen satan: want *hij* vooral is 's menschen vijand, en *deze* hulp moeten wij bij Jezus zoeken: *blijf bij ons Heer!*

2. *Bij gelegenheid der H. Communie.* Stel u niet tevreden Jezus waardig te ontvangen, maar beijver u Hem vast te houden en vlucht alles, wat Hem dwingen zou u te verlaten en bid daarom: Heer blijf bij mij!

3. *Op ons doodsbed.* Wanneer de dag onzes levens taant, en de nacht aanbreekt, waarin we niets meer kunnen werken tot ons heil, dan dwingt de nood vooral te bidden: Blijf bij ons Heer! en evenals de leerlingen Jezus een heilig geweld aandeden, moeten wij Hem ook smeeken ons niet te verlaten, maar ons als gids en reisgezel op reis naar de eeuwigheid te vergezellen.

4. *Surrexit Dominus vere.* Ware Jezus verrezen om weder te sterven, dan zou zijne opstanding geene wezenlijke en ware opstanding genoemd kunnen worden. Eveneens is het gelegen met onze zedelijke en geestelijke verrijzenis. Wanneer wij vaarachtig verrijzen uit den dood der zonde tot het leven der genade, dan moeten wij getrouw onze voornemens ten uitvoer brengen, de doodzonden vluchten en elke gelegenheid, welke het leven der ziel doodt en ons weder in het oude graf der zonde stort. Hoeden wij ons dan, na den Paaschtijd niet zoo te leven, als wij voor Paschen geleefd hebben, en keeren wij niet terug met de zwijnen tot den ouden trog. Ja, wij zijn besloten Jezus niet meer te kruisigen!

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Silentium per aliquod tempus.
 - B. Refectio pauperis.
 - C. Preces ad impetrandam gratiam felicitis mortis.
 - D. Pro clericis: Preces commendationis animae.
-

Op den eersten Zondag na Paschen.

EVANGELIE JES. 20, 19—31.

1. De Zondag, dien wij thans vieren, wordt Beloken-Paschen of ook wel Witten-Zondag genoemd naar aanleiding van de witte kleederen der doopelingen. Daarom begint het Graduale der H. Mis heden ook met de woorden: „*Quasi modo geniti infantes.*” Och, of wij ook onder 't getal mochten behooren van hen, die het witte kleed der onschuld onbevlekt bewaard hebben! Bevlekte kleederen kunnen, God zij lof! evenwel weder schoongewaschen worden door ware tranen van boetvaardigheid. Be-weenen wij derhalve rouwmoedig onze veelvuldige zonden, en wachten wij ons het kleed der onschuld weder te bezoedelen. Moeder der Zuiverheid, bid voor ons.

2. Ofschoon de deuren gesloten waren, staat Jezus eensklaps voor zijne leerlingen. God laat zich door geen deuren of sloten buiten- of binnensluiten; want Hij is zoowel in de geslotene als geopende kamers — Hij is op eenzame en afgelegen plaatsen — Hij is bij dag en nacht overal tegenwoordig. Denken wij toch steeds aan die alomtegenwoordigheid en richten wij daarnaar ons doen en laten in. Inimmers, schamen wij ons te zondigen in de tegenwoordigheid van menschen, hoeveel te meer moeten wij ons dan schamen in Gods tegenwoordigheid.

3. Wat is oorzaak van Thomas' ongelooft? — Waar-

schijnlijk heeft hij door eigene schuld de gelegenheid verzuimd; want toen Jezus de eerste maal verscheen, was hij niet in 't gezelschap der overige Apostelen. Zij ook, die de predikaties en het christelijk onderricht verzuimen of onverschillig aanhooren, zijn op weg naar het ongeloof. *Nisi tetigero non credam*. Zijn ongeloof is ook *strafwaardig*. Of geldt de getuigenis van geloofwaardige personen niets meer? Moet men alles zelf zien en pakken om te kunnen gelooven?

4. *Zalig die niet zien en toch gelooven*. Tot hen, die hier zalig geprezen worden, behooren ook wij. Wij hebben immers Jezus niet gezien en toch gelooven we Hem onwrikbaar. Wij zien in het heilig Altaarsacrament de gedaante van brood en wijn en gelooven vast en zeker, dat onder die gedaante Jezus' vleesch en bloed verborgen is. Moeten we in dit opzicht ons wellicht schamen over ons ongeloof? Werpen wij ons dan met Thomas aan Jezus' voeten en zeggen: mijn Heer en mijn God!

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio votorum baptismi.
- B. Gratiarum actio pro dono baptismatis.
- C. Symbolum Apostolorum.
- D. Quinque Pater et Ave in honorem vulnerum D. N. J. Chri.
- E. Pro clericis: Symbolum Athanasianum.

Op den tweeden Zondag na Paschen.

EVANGELIE JOES. 10, 11—16.

1. Jezus is onze goede Herder; maar zijn wij ook zijne goede schapen? Hij kent ons, kennen wij Hem ook, of moet Hij van ons zeggen, wat Hij eens van

Zijne leerlingen zeide: zoolang ben ik steeds bij U en toch kent gij Mij nog niet. Joes 14, 9. Ja, als we Hem goed kenden, hoe vast zou ons geloof op Zijn woord, hoe onwrikbaar onze hoop op Zijne hulpe en hoe innig en hartelijk onze liefde tot Hem zijn! Hoe zwak zijn nu de uitwerkselen der goddelijke deugden in ons hart.

2. De huurling bekommert zich slechts om zijn loon en eigene veiligheid — de schapen baren hem geen zorgen, en hij vlucht zelfs wanneer hij den wolf ziet komen. Niet zoo moet onze liefde tot God zijn, maar de oprechte liefde, zegt de H. Bern. geeft zich zelven, offert alles, op wat ze bezit naar lichaam en ziel, om God welgevallig te zijn. Hoe schaars wordt deze zuivere, reine liefde gevonden! Meestentijds zijn we loontrekkende dienaren, en dienen slechts om tijdelijk gewin te trekken en zoeken, wat ons en niet wat Godes is.

3. *Ik ken mijne schapen.* Ja, God kent de zijnen, kent mij ook in- en uitwendig — al mijne *noodwendigheden*, al mijne *zwakheden*, al mijne *zonden*. Welk eene gewichtige beteekenis ligt in die woorden! Hoeveel troost voor den lijdenden, voor den bekoorden, voor den gevallen mensch! voor het dwalende en verlaten schaap! Kennen wij zijn *macht* en *wijsheid*, zijne liefde en barmhartigheid? O, dat we Hem oprecht kenden en dat die kennis dagelijks in ons mocht toenemen!

4. *De wolf verstroot en roofst de schapen.* Tot dat soort wolven behoort op de eerste plaats *Satan*, die ron-loopt, zoekend naar eene prooi om haar te verslinden. Wij behoeven hem derhalve niet te zoeken, hij zoekt ons. Vandaar dat wij hem overal moeten ontvluchten en eene schuilplaats en toevluchtsoord bij den goddelijken Herder zoeken. Die dit verzuimt, valt wis en zeker in de klauwen van dat monster. De tweede wolf is de niet

getemperde booze *hartstocht*. Deze rooft het verstand, den wil, het geheugen, het geweten, de genade Gods, ons tijdelijk en eeuwig geluk. Principiis obsta; vlucht, vlucht terstond.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Actus fidei, spei et charitatis coram imagine boni Pastoris.
 - B. Oratio pro Papa et Episcopo.
 - C. Auditio S. Missæ pro defunctis in purgatorio.
-

Op den derden Zondag na Paschen.

EVANGELIE JOËS. 16, 16—22.

1. *Nog een weinig tijds*, aldus zegt Jezus tot zijne leerlingen. Zoo kan en moet ieder onzer van zichzelf zeggen. Hoe spoedig is ons leven voorbij! De Apostel Jacobus noemt het leven *een damp, welke een oogenblik gezien wordt en dan verdwijnt*. Leert de ondervinding anders? Ja, het leven van den mensch is kort, zegt de heilige man Job. Een oogenblik ziet hij, en wordt hij gezien en dan ziet men niets meer van hem dan zijn gebeente, en dit wordt door het graf nog aan ons gezicht onttrokken. Evenwel klemmen wij ons vast aan zoo'n voorbijgaand ding — hoe dwaas.

2. *Nog een weinig tijds en gij zult Mij niet meer zien*. Ongetwijfeld zullen we Hem wederzien — den Zoon des menschen en den Zoon Gods — en ook Hij zal ons wederzien, maar waar? In den hemel of in de hel? Wij zullen Hem en Hij ons wederzien. Maar hoe? Met vreugde of met schrik? Dat hangt thans nog van ons af; want zooals we leven, zullen we ook sterven, en zooals we sterven zoo ook zullen we opwaarts of nederwaarts, rechts of links gaan. Ons leven zij dan eene voorbereiding tot een vreugdevol wederzien.

3. *Ik ga tot den Vader* — zegt Jezus. O, mochten ook wij in ons stervensuur kunnen zeggen: ik ga naar mijn vaderhuis en Vader: „*Vader in uwe handen beveel ik mijn geest!*” Luc. 23, 46. Maar om dat te kunnen zeggen, moeten wij ons hier op aarde reeds goede kinderen van den Hemelvader toonen, ten minste als rouwmoedige kinderen, opdat Hij ons weder als Zijne kinderen erkenne, en niet gedwongen worde te zeggen: „weg van Mij, Ik ken u niet. Gij zijt Mijne kinderen niet, maar kinderen van den duivel, de wereld en het vleesch. *Vos estis ex patre diabolo.*” Joes. 8, 44.

4. *Gij zult treuren* — zegt Jezus — *maar uwe droefheid zal in vreugde veranderd worden en deze zal u niemand meer ontnemen.* Daarin bestaat de troost van den christen in alle nooden en wederwaardigheden des levens. Deze zijn de wegen welke ten hemel leiden. Hoe gemakkelijk zou het ons vallen smart en tegenspoed te verdragen, als we steeds aan de vreugde dachten, welke ons niemand kan ontrooven.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Memoria novissimorum.
- B. Visitatio coemeterii et oratio pro defunctis.
- C. Verborum recitatio S. Francisci Xaverii: „O quam sordet mihi terra, cum coelum aspicio.”
- D. Pro clericis: Psl. 83. Quam dilecta tabernacula, aut: Dies iræ vel Miserere.

Op den vierden Zondag na Paschen.

EVANGELIE JOES. II, 5—14.

1. *Het is u nuttig dat Ik heenga*, zegt Jezus tot zijne leerlingen. Dikwijls strekt ons tot groot nut, hetgeen wij als groote schade aanmerken, en ons schijnbaar

ongeluk wordt niet zelden ons geluk. Derhalve moeten wij ons niet al te zeer bedroeven, als God onze dierbaarste panden door den dood wegneemt b. v. ouders, kinderen, echtgenooten en vrienden. En bijaldien Hij ons zelfs zijn troost onthoudt of schijnt te onthouden, dan nog is ons dat nuttig, anders zou Hij immers zulks niet doen.

2. *Ik zeg u de waarheid.* Hoe zeldzaam wordt die deugd op de wereld aangetroffen! Men liegt tegen elkan- der in de gewichtigste zaken, alsof het waarheid ware en waarom? omdat men weet, dat de waarheid geen onderdak vindt: *veritas odium parit*. Laat u echter daar- door niet op 't dwaalspoor leiden, maar bemin de waarheid boven den leugen, dan zal u het hooren der waarheid nooit vertoornen en ge zult er niet tegen op- zien anderen de waarheid te zeggen, al is ze soms ook bitter voor hen. Bestaan er nu en dan redenen om de waarheid te bedekken, zeggen we dan ten minste geen onwaarheid.

3. *Ik ga tot Hem, die Mij gezonden heeft.* Gezonden door den Vader, keerde Jezus tot den Vader terug. In zekeren zin kan ieder mensch dat zeggen. Of heeft God ons allen niet op de wereld gezonden om ons dagwerk te volbrengen? En gaan wij allen na onzen dood niet tot Hem terug, die ons op deze wereld plaatste? Wan- neer een afgezant aan een hof niet handelt, zooals het behoort, dan wordt hij teruggeroepen door den vorst, die hem zond, om rekenschap af te leggen en wee hem, zoo hij schuldig bevonden wordt. Eveneens zullen wij eenmaal als Godsgezanten rekenschap van ons doen en laten moeten afleggen, en wee ons ook, als we onze taak hebben verwaarloosd.

4. De goddelijke Heiland dreigt heden de kinderen der wereld met een drievoudig gerecht nl. over de

zonde — over de *gerechtigheid* — over 't *gerecht*. Vreezen wij derhalve de *zonde* om het oordeel daarover te ontgaan — zondigen wij niet meer om het oordeel der *gerechtigheid* te ontvluchten en doen we boetvaardigheid na de *zonde* om het *gerecht* te ontloopen. De vorst der wereld — Satan — is reeds geoordeeld en ligt geketend in de hel en zijne aanhangers hebben eenzelfde lot te wachten. Derhalve geen bondgenootschap met satan, opdat zijn ongelukkig lot ons lot niet worde. Ja, rechten wij ons zelve gestreng en Gods oordeel zal genadig zijn.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Aliquot Pater-noster ad fovendam patientiam in tribulationibus.
- B. Silentium per aliquod tempus in odium mendacii.
- C. Commemoratio judicii extremi cum contritione.

Op den vijfden Zondag na Paschen.

EVANGELIE JOES 26, 23—30.

1. *Vraagt en u zal gegeven worden.* Wie spreekt aldus? De Almachtige, die alles geven kan, wat Hij maar wil — de Algoede, die alles geven wil, wat Hij geven kan. En wat verlangt Hij daarvoor van ons? Niets, dan dat wij Hem vragen. Groote heeren willen gevraagd worden, zoo ook de Heer der Heerscharen. Wanneer ik een arm mensch ontmoet, die mij geen aalmoes vraagt, dan veronderstel ik niet zonder grond, dat hij geen behoefte heeft. Eveneens doet de goede God met ons bedelaars. Hij kent onze nooden, maar gaat ons voorbij zonder te geven, wanneer we Hem niet vragen.

2. *De Vader bemint u, omdat ge Mij bemind hebt.* Zoo is het vaderhart; men kan het niet beter voor zich in-

nemen dan door zijn kind, zijn ander „Ik” lief te hebben. Ziedaar het middel de liefde des hemelschen Vaders, en daarmede alles, te verdienen, wat u ten heil verstrekt. Bemin zijn Eeuwig geboren Zoon, Christus Jezus — bemin zijn aangenomen kinderen, alle menschen op aarde en Gij zult door den Hemelvader bemind worden. Wat hebt ge nog meer noodig?

3. *Waarlijk, waarlijk Ik zeg u, alles wat gij den Vader in Mijn naam zult vragen, zal Hij u geven.* Dit is de ware oorzaak, waarom de Vader somtijds niet geeft, wat wij vragen, *of* omdat we zulks niet vragen, *of* niet in Jezus naam vragen — niet *per merita Christi* — *of* wel niet volgens Jezus wil, daar wij om zaken vragen, welke Jezus voor ons niet wil afsmeeken. Hij wil, dat we slechts om eene zaak bidden: *fiat voluntas tua, sicut in coelo et in terra*, terwijl wij bidden: onze wil geschiede in den hemel als op aarde. Is dat bidden in Jezus naam?

4. *Ik ben van den Vader uitgegaan, en in de wereld gekomen: nu verlaat ik de wereld en keer terug tot Mijn Vader.* Ziedaar de levensloop van Jezus! Van den Vader uitgaan en tot den Vader wederkeeren — in de wereld komen en de wereld weder verlaten. Is dat niet de korte levensbeschrijving van ieder mensch? Hij komt en gaat heen. Nauwelijks begint hij te leven of het einde is daar. Wat een onuitsprekelijk geluk bij het vertrek met Jezus te kunnen zeggen: ik keer terug tot den Vader. Dan eerst zal onze vreugde volkomen zijn.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Actus abstinentiæ.
 - B. Litanie Omnium Sanctorum:
 - C. Preces pro omnibus fidelibus vivis et defunctis.
 - D. Pro clericis: brevis meditatio de oratione Dominica.
-

Op het feest van Christus Hemelvaart.

EVANGELIE MATTH. 16, 14—20.

1. Voor zijn hemelvaart maakt Jezus zijne Apostelen nog een verwijt over hun lauw geloof en verhardheid, omdat zij degenen, die Hem na de opstanding gezien hadden, niet hadden geloofd. Hoe dikwijls verdienen ook wij een verwijt over ons zwak geloof ten opzichte van ons verstand en over onze verhardheid met betrekking van ons hart. In deze twee fouten ligt de reden opgesloten van al onze zonden en van ons lijden. Bezaten wij een rechtgeloovig hart en zinnen, hoe zou het mogelijk zijn zoo lauw in den godsdienst — zoo kleinmoedig in het ongeluk — zoo overmoedig in den voorspoed te zijn?

2. De laatste opdracht, die Jezus zijne leerlingen geeft, is het bevel om te prediken. Gaat en onderwijst. Ofschoon dat bevel niet allen is gegeven, kunnen toch allen dat gepredikte woord met leergierigheid hooren en in beoefening brengen. *Wie gelooft en gedoopt is* — zegt Jezus — *zal zalig worden; wie echter niet gelooft, zal veroemd worden.* Hoe zal men echter gelooven, wanneer men het woord Gods niet hoort, niet daarnaar leeft?

3. *En de Heer Jezus werd, nadat Hij gesproken had, ten hemel opgenomen, waar Hij zit aan de rechterhand Gods.* Hoe kort is het slot van Jezus leven op aarde; maar ook hoeveel beteekenend, hoe troostrijk, hoe leerrijk voor allen! Ook wij zullen eenmaal uitgepraat, afgehandeld, uitgeleden hebben. Doch zullen wij aan 't einde van al het aardsche ook opgenomen worden in den hemel? Zooals men leeft, zoo sterft men, zoo als men sterft, zoo worden wij gevonnisd — ter rechter of linker zijde. Zeggen wij dan den H. Franciscus Xav. na: „wat gruwet mij alles, wanneer ik het verge-

lijk met den hemel. Hier een ballingsoord, daar een vaderland; hier ellende, daar glorie; hier arbeid daar rust!"

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Quinque Ave cum insertione mysteriorum gloriæ Dni N.

B. Consideratio gaudiorum in coelis, et aliquot Pater-noster.

C. Litanie Omnium Sanctorum.

D. Pro clericis: Psl. 83. Quam dilecta.

Op den zesden Zondag na Paschen.

EVANGELIE JOËS 14, 20—27. 16, 1—3.

1. In het Epistel van dezen Zondag vermaant ons de H. Petrus: *Broeders weest voorzichtig en waakt in het gebed*," en hij herinnert ons daardoor de gelijkenis van de vijf wijze en de vijf dwaze maagden. De eerste waren waakzaam en bereidden zich op de komst des bruidegoms, terwijl de laatste slapen en zoo geen toebereidselen voor zijn komst maakten. Het Pinksterfeest nadert: de Bruidegom, de H. Geest, komt. Heil dengenen, die Hij wakend en biddend aantreft, maar ook ongelukkig zij, die noch waken noch bidden; het Pinksterfeest zal voor hen zonder geestelijk heil voorbijgaan.

2. Ziet, de H. Geest staat aan de deur van ons hart en klopt. Zullen wij het dan immer voor Hem gesloten houden? Maar aangenomen dat wij Hem openen, is er dan ook alles uit verwijderd, wat zijne intrede belet? Weet het wel, de H. Geest en de niet-heilige geest — de geest der waarheid en de geest van leugen — de Geest Gods en de geest der wereld kunnen niet samen wonen. *Non introibit Spiritus Sanctus in animam malevo-*

lam. Daarom plaats gemaakt en alles opgeruimd, wat zijn intrede hindert! Weg met de valsche liefde tot de wereld en hare ijdelheden, opdat de Geest der zuivere, goddelijke liefde zijn intrede houde en bij ons verblijven kan.

3. O hoe groot en goed is God toch voor ons arme menschen. Niet genoeg, dat Hij zijn eenigen Zoon voor ons als zoenoffer gaf, maar Hij opende ons daarenboven een voortdurend vloeiende genadebron, waaruit ons de waarde en de vruchten dier verlossing in rijke stroomen immer toestroomen. Aan ons de taak, daaruit te putten en den inhoud in ons hart over te storten. Bid den wij den H. Geest, dat Hij ons hart met zijn zeven gaven geheel vervulle, opdat in waarheid ook van ons gezegd kan worden: *Repleti sunt Spiritu sancto.*

4. Jezus wijst heden zijn Apostelen op de vervolgingen, het lijden en den dood, welke hun wachten. *En dat zullen ze u doen* — voegt Hij er bij — *omdat ze noch Mij noch Mijn Vader kennen.* Ja, hunne verblindheid zal zoo ver gaan, dat ze meenen God een dienst te bewijzen met u te dooden. Hoe treffend is deze voorzegging in vervulling gegaan in de eerste jaren des Christendoms en nog in onze dagen. Dat is eene bevestiging van Jezus woorden, maar tevens ook een nadere reden om in Hem te gelooven. Ware het anders, Jezus woorden zouden dan niet op waarheid berusten.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Oratio per singulos dies, qua praeparatio ad festum Pentecostis.

B. Preces pro persecutoribus Ecclesiae Catholicae, vel pro inimicis et offensoribus nostris.

C. Examen conscientiae de peccatis commissis anni praeteriti.

Op het heilig Pinksterfeest.

EVANGELIE JOËS 14, 23—31.

1. *Durum tibi est contra stimulum. (S. Spir.) calcitrare.*
En toch hebben wij dikwijls als een wild paard tegen de ingevingen des H. Geestes en des gewetens ingeslagen, omdat de onreine geest zich van ons meester heeft gemaakt. Kom, laten wij eens voor goed dat beletsel ophieven en leenen wij voortaan het oor aan de ingevingen des H. Geestes.

2. *Bedroeft den H. Geest niet, waarmede gij bezegeld zijt*, aldus vermaant ons de H. Paulus. Eph. 4, 30. Waardoor wordt de H. Geest dan bedroefd? Door niets anders dan door de zonde. De H. Geest is de liefde en door de zonde wordt de liefde tot God en den naaste minder of meer gekwetst, de doodzonde echter doodt haar. Zou dat den H. Geest niet bedroeven? Daarom alle zonden en in 't bijzonder de zonden tegen den H. Geest gevlucht, waarvan Jezus heeft gezegd, dat ze noch hier noch hiernamaals zullen vergeven worden.

3. *Weet gij niet, dat ge een tempel Gods zijt, en dat de H. Geest in u woont*, zoo schrijft de H. Paulus I Cor. 3, 16. Wat volgt hieruit? Dat wij alles zorgvuldig moeten vermijden, wat deze woning verontreinigt, ontwijdt en schendt, en alles moeten aanwenden, wat deze woonplaats des H. Geestes versiert, eert en heiligt. Ja, laten wij boven alles zorgen voor de zuiverheid onzes harten en waken, dat het stof der zinnelijkheid niet binnendringe. Bovendien moeten wij dikwijls dat Godshuis door gewetensonderzoek en voornemens reinigen en schoonmaken. —

4. *Wanneer de H. Geest komt, zal Hij de wereld wegens de zonde overtuigen, omdat ze niet aan Mij geloofd hebben*, zegt Jezus Joës 16, 8. 9. Maar hoe — zal Hij ons nog

niet meer wegens onze zonden beschuldigen, wanneer we in Hem gelooven, en evenwel zóó leven, als we niet in Hem gelooven? *Ware ik niet gekomen en had Ik niet tot hen gesproken, dan hadden zij geene zonden; maar nu zijn ze niet te verontschuldigen.* Joës 15, 22. Daarom vermaant de H. Bern. „*Fac opera Christi ut vivat fides tua.*”

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Pro impetrandis septem donis S. Spiritus septem Pater et Ave cum gloria Patri etc.
 - B. Litaniae de Spiritu Sancto.
 - C. Pro clericis: Veni Creator.
-

Op H. Drievuldigheids-Zondag.

EVANGELIE MATTH. 28, 18 — 20.

1. *Cuique suum.* Veel zijn we den Drieëenigen God verschuldigd — God den Vader voor onze schepping — God den Zoon voor onze verlossing — God den H. Geest voor onze heiliging. Zonder de Schepping waren wij niets. Zonder de verlossing waren wij verdoemden. Zonder den H. Geest waren wij zondaars. Wij behooren derhalve geheel aan God en vandaar moeten wij Hem geven, wat Hem toekomt — den Vader de geschapene — den Zoon de verlostte — den H. Geest de geheiligde ziel. Zij is Gods werk, dus ook zijn eigendom.

2. *Ik ben de Heer en verander niet.* Mal. 3, 6. Wij zijn Zijn evenbeeld, maar hoe weinig gelijken wij Hem. Heden zijn wij niet, wat wij gisteren waren en morgen zullen wij niet zijn, wat wij heden zijn. *Ik en de Vader zijn één.* De H. Geest komt voort van den Vader en

den Zoon. Berouwen wij onze oneenigheid met den goeden God en besluiten wij voortaan zoo te leven dat we met recht kunnen zeggen: Ik en de Vader — ik en de Zoon — ik en de H. Geest, wij zijn één, door de liefde.

3. Dagelijks teekenen we ons met het kruisteeken en zeggen daarbij: in den naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes, doch hoe weinig denken we aan de beteekenis daarvan. Wij teekenen het voorhoofd en zeggen: in den naam des Vaders, ten teeken, dat al onze gedachten op God moeten gericht worden. Wij teekenen den mond ten teeken, dat al onze gesprekken Gode welgevallig moeten zijn. Wij teekenen onze borst ten teeken, dat we al onze neigingen en wenschen tot God gericht moeten hebben. Maar is dat ook zoo? O, hoe dikwijls maken hoofd, mond en hart ons tot leugenaars bij het kruismaken.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio voti baptismi.
- B. Litanie de S. Trinitate.
- C. Novem Pater-noster.
- D. Pro clericis: Te Deum laudamus.

Op H. Sacramentsdag.

EVANGELIE JOËS 6, 56—59.

1. Wat verlangt de onder broodsgedaante verborgene — in het tabernakel opgesloten Godmensch van ons? Liefde en medelijden. Liefde voor Zijne liefde, medelijden met Zijn lijden. Niemand heeft eene grootere liefde dan hij, die Zijn leven geeft voor zijne beminden. Joës 15, 13. En toch, Jezus zelf heeft eene grootere liefde

— Hij geeft ons na Zijn dood Zijn leven — Zijn lichaam — Zijne ziel — Zijn vleesch en bloed — Zijne godheid en menschheid — Hij geeft zich geheel. Zullen wij Hem niet wederkeerig liefhebben? En wat lijdt Hij niet voortdurend in het hoogheilig Sacrament? Hoeveel onwaardige communiën — hoeveel oneerbiedigheden — welke verlatenheid en geringschatting? En we zouden medelijden weigeren? Dat zij verre!

2. *Si totum me debeo pro me facto ac creato, quid adam pro me refecto, ac refecto tam mirabili modo?*

Met deze gedachte zullen wij ons heden in 't bijzonder opwekken tot dankbaarheid voor de oneindige weldaad der verlossing, voortgezet in het heilig Sacrament des altaars. *Wat zal ik den Heer wedergeven voor alles, wat Hij mij geschonken heeft? Ik zal den kelk des heils nemen en den naam des Heeren aanroepen.* Ps. 115, 12, 13. Mijn God en Heer, ik behoor u geheel en al, want ik ben het werk uwer handen en de prijs van uw bloed. Daarom ook wil ik u alleen dienen.

3. *Quod non capis, quod non vides, animosa firmat fides praeter rerum ordinem.* Ieder geheim vordert geloof — maar vooral het geheim van 't heilig altaarsacrament. Ik begrijp niet, hoe Jezus daarin tegenwoordig is, maar hoeveel andere zaken begrijp ik evenmin, en zijn ze daarom niet waar? Ik zie het niet, maar het oog des geloofs ontwaart de mogelijkheid en de werkelijkheid. *Crede et manduca.* God is immers almachtig, Hij is waarachtig en kan niet liegen. Zijn woord spreekt borg daarvoor: *hoc est corpus meum — hic est sanguis meus.* Hij sprak en alles was; Hij heeft gesproken en ook dit was gemaakt.

4. *Sumunt boni, sumunt mali, sorte tamen inaequali vitae vel interitus. Mors est malis, vita bonis; vide paris sump-tionis quam sit dispar exitus!* Mijn God! tot welk getal

behoor ik? Is het lichaam van Christus voor mij gift of medicijn? Strekt mij Jezus' bloed tot genezing of dood? Dat hangt van mij zelven af. *Alwie onwaardig dit brood eet en dezen kelk drinkt, eet en drinkt zich zelve het oordeel.* I Cor. 11, 27. O God, bewaar mij voor dat ongeluk. Dat uw liefdemaal niet mijn doodmaal worde.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Deprecatio coram sanctissimo ob omnes irreverentias in ipsum commissas.
- B. Actus fidei, spei et charitatis coram sanctissimo.
- C. Litanïe de Sanctissimo.

Op den tweeden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 14, 16 — 24.

1. *Cooperunt singuli se excusare.* Wat zijn de menschen toch dwaas! Het koninklijk gastmaal staat gereed en niemand verschijnt. Hoe grievend voor den goddelijken gastheer. Bij de uitspanningen voor het lichaam ontbreekt niemand, maar men verontschuldigt zich om het zoete en hemelsche genot van 's Heeren vleesch en bloed te smaken. Wanneer een groote heer ons ten maaltijd noodigt, dan weigert niemand, maar als Jezus ons tot zijn liefdemaal uitnoodigt en zegt: „*Komt allen tot Mij, die belast en beladen zijt en Ik zal u verkwikken.*” dan schijnt men doof.

2. *Cooperunt singuli se excusare.* Welke zijn de verontschuldigen? De een heeft dit, een ander weder een ander voorwendsel, dat niets te beteekenen heeft. Men heeft allen tijd voor visites en wereldsche genoegens — voor tijdelijke zaken, zelfs voor zondige vermaken, maar

voor godsdienstig genot kan men nooit tijd vinden. Meent ge, dat God die verontschuldigen zal aannemen? Hij noodigt uit en voldoet men daaraan niet om nietswaardige redenen, dan neemt Hij die onverschilligheid kwalijk en vlucht die laatlunkendheid, zeggend: niemand van die genoodigden zal Mijn gastmaals smaken. Vreeselijk, maar verdiend.

3. De voorwendsels of hindernissen der deugd zijn drie in getal. Villam emi — de hoovaardij — duo juga boum emi — de begeerlijkheid der oogen — uxorem duxi — de begeerlijkheid des vleeschcs. De eerste verontschuldiging is het voorwendsel der ecrzuchtigheid — de tweede die der hebzuchtigen, de derde die der wellustigen. Hoe dikwijls hebben deze drie verontschuldigen ook ons *a.* van de deugd *b.* van de rechtvaardigheid *c.* van den godsdienst *d.* van de communie afgehouden! Beginnen toch wij eens voor goed te arbeiden aan de gewichtigste zaak des levens nl. God te dienen en daardoor onze ziel te redden.

4. *Er is nog plaats!* O zoet troostwoord voor ons allen — en voor elk in 't bizonder. Het is nog tijd, de deur staat open, er is nog plaats voor ons in den hemel. Hebben we dus de eerste uitnoodiging niet aangenomen, voldoen we dan aan de tweede. Het is den goeden God niet genoeg ons te laten noodigen; Hij roept ons ook zelf, opdat Zijn huis vol worde. Hoelang zullen wij aan Zijne genade nog weerstand bieden. Hoe dikwijls ons nog verontschuldigen! Denk er aan, eenmaal breekt het uur aan, waarop geene verontschuldigen meer aangenomen worden. Dwaas is hij, die het zoover laat komen.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Sacra communio in octava vel die aliquo festo.

- b. Sub quavis Missa communio Spiritualis.
c. Visitatio altaris St. Sacramenti.
-

Op den derden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE JOËS 15, 9—16.

1. Het feest van Jezus heilig Hart is eigenlijk het feest van Jezus liefde tot ons; het moet echter ook het feest van onze liefde zijn tot Jezus. Gelijk Hij ons uit ganscher harte heeft bemind, zoo ook moeten wij Hem uit geheel ons hart, en niet ten halve liefhebben; onze liefde niet verdeelen tusschem Hem en de wereld. Hij wil alles of niets; niemand kan twee heeren dienen.

2. *Leert van Mij, dat ik zachtmoedig en ootmoedig van harte ben.* Ziedaar de school des heils, ons in Jezus heilig hart geopend. Hart van Jezus — met welk geduld hebt Gij alle onrecht, laster en lijden verdragen! Hij opende Zijn mond niet en bad voor zijne beulen. Hart van Jezus — hoe ootmoedig gedroeg zich Jezus in Zijn leven en in Zijn sterven. *Hij heeft zich verneert tot den dood, tot den dood des kruizes.* Phil. 2, 8. Ja, als wij die twee deugden van Jezus leeren, dan zal Zijn woord in ons vervuld worden — wij zullen rust vinden op aarde en later in den hemel.

3. Niet te vergeefs is Jezus hart aan het kruis doorboord en geopend geworden; want het moet voor allen, die hulp en troost behoeven, openstaan; vooral voor den rouwmoedigen zondaar. Tot dat Hart willen wij dan in alle aangelegenheden des levens onze toevlucht nemen, Zijn woord gedachtig: *komt allen tot Mij, Ik zal u verkwikken.* Het zou roekeloos zijn die uitnoodiging in den wind te slaan; want allen zijn we min of meer zondaars. Werpen wij al onze fouten en misstappen in dat geopende Hart, waaruit water en bloed ge-

vloeid zijn — het bloed onzer verlossing — het water onzer reiniging; maar dan wordt onze medewerking geëischt d. i. berouw en medewerking des levens.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Actus fidei, spei et charitatis cum dolore et proposito.
- B. Actus mansuetudinis et humilitatis in honorem Cordis Jesu.
- C. Litaniae de Corde Jesu.
- D. Pro clericis hymnum de festo diei.

Op den vierden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 5, 1—11.

1. *Duc in altum*. Steek in volle zee! Zoo roept Jezus heden tot Petrus en ons allen. Wij moeten ons niet bepalen bij den oever te blijven staan d. i. bij het noodzakelijk volbrengen onzer plichten, maar naar hoogere volmaaktheid streven. Naar het eeuwige, naar het onsterfelijke moeten we trachten. Daarom, mijne kinderen, uwe harten omhoog! Zoekt wat in den hemel, niet wat op aarde is. Verachten wij het vergankelijke en zoeken wij het hemelsche. Christus is onze stuurman en aanvoerder.

2. *Per totam noctem laborantes nil cepimus*. Een geheel nacht gearbeid en gevischt en niets gevangen. Zoo gaat het, als men zonder Jesus vischt, zonder Hem arbeidt. Zoo is ook al onze moeite bij dag en nacht aangewend tevergeefs — zonder vrucht — wanneer we niet voor den hemel, maar voor de aarde — niet met eene goede meening — niet ter eere Gods — niet met den bijstand der genade, en nog meer — wanneer het bij nachttijd in staat van doodzonde — of met een

zondig doel — met en voor den vorst der duisternis geschiedt. Wachten wij ons voor die werken der duisternis.

3. *In nomine tuo lavabo rete.* In Uw naam wil ik het net uitwerpen, zegt Petrus. Hij voegt de daad bij het woord en eene overvloedige vangst is zijn loon. O schat van christelijke gehoorzaamheid en vertrouwen! God straft zeker de trotschheid en eigenzinnigheid! En in den hemel beloont Hij vooral den ootmoed en de gehoorzaamheid. Beoefenen wij dan getrouw de Christelijke gehoorzaamheid, en ons vertrouwen zal ook rijkelijk gezegend worden — wij zullen den hemel in onze netten vangen. —

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio ante laborem piae intentionis.
- R. Tres Pater in honorem vitae laboriosae Jesu Christi in terra.
- C. Singulis diebus actum humilitatis, saltem interioris.

Op den vijden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATTH. 5, 20—24.

1. De goddelijke Heiland veroordeelt heden de gerechtigheid der farisëen en beveelt daardoor de Christelijke gerechtigheid aan. Waarin bestaat het onderscheid tusschen deze twee? In schijn en werkelijkheid — in leugen en waarheid. Huichelarij en schijnheiligheid zijn dus verre van ons — toonen wij in woord en daad ware christenen te zijn. Wat baat de schijn? We kunnen daardoor een tijd lang den mensch bedriegen, maar God niet. Hij doorschouwt ons binnenste en zal ons eenmaal naar waarheid en gerechtigheid oordeelen.

2. *Wanneer uwe gerechtigheid niet grooter is, dan van de farizëen en schriftgeleerden, zult gij het hemelrijk niet binnen gaan.* Welke ernstige en vreeselijke woorden spreekt hier Jezus! En hoeveel minder derhalve, wanneer zij nog kleiner is. Als de Heer nu aan onze gerechtigheden — onze deugden — fouten en gebreken ontdekt, wat zal hij dan aan onze zonden ontdekken? Behoeden wij ons dan voor eigenliefde, eigen lof, schijnheiligheid en menschelijk opzicht, die de waarde van onze goede werken verminderen.

3. *Wie zich over Zijn broeder vertoornt — sine justa causa, supra modum — die zal schuldig zijn voor het gerecht.* Wachten wij ons dus voor alles, wat toorn kan opwekken en wanneer wij merken, dat wij toornig worden, denken we dan aan het laatste oordeel, waar wij voor alle ongeregelde gedachten van toorn, in toorn en opgewondenheid gesproken woorden, voor laster en liefdelooze daden, rekenschap zullen moeten afleggen.

4. *Wanneer ge uw offer aan 't altaar wilt opdragen, en u herinnert, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat dan het offer voor het altaar, en gaat eerst heen en verzoent u met uw broeder, kom dan en offer uwe gaven.* Deze woorden toonen duidelijk dat een offer, zelfs het Misoffer, ofschoon in zich welgevallig, niet welgevallig is, wanneer het God met een liefdeloos hart wordt aangeboden of bijgewoond. Daarom offerde Jezus voor het kruisoffer het offer der vijandsliefde door te bidden voor Zijne beulen. Dat schoone voorbeeld moeten we volgen, het is noodzakelijk ter zaligheid.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio piæ intentionis per diem.
- B. Septem Pater in honorem S. Crucis.

c. Aliquot Pater et Ave pro inimicis et offensaribus nostris.

d. Nonnumquam actus reconciliationis.

Op den zesden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MARC. 8, 1—18.

1. Wij zien in het huidige Evangelie, dat het volk ofschoon verstoken van spijs en drank, evenwel bij Jezus blijft vertoeven. De honger en dorst naar het goddelijk woord, deed den lichamelijken honger en dorst vergeten. Bij ons is in den gewonen regel het tegendeel waar. Aan tafel, in gezelschappen en herbergen duurt het nooit te lang, al is het ook tot laat in den nacht, maar de H. Mis, de predikaties en het christelijk onderwijs kunnen niet te kort zijn. Ja, de godsdienstplichten worden niet zelden verwaarloosd door de ongeregelde zorgen voor het tijdelijke; men denkt te veel aan den tijd en te weinig aan de eeuwigheid.

2. *Ik heb deernis met het volk — zij hebben niets te eten.* O liefdevolle Verlosser en Zaligmaker, wanneer Gij al deernis hebt en medelijden met de lichamelijke behoeften des volks, hoe groot moet dan uw erbarming niet zijn met hun geestelijke nooden? Wanneer Gij een wonder wrocht om de hongerigen te spijzigen uit vrees, dat ze onderweg zouden versmachtten, wat kunnen en moeten wij dan hopen voor onze smachtende zielen? Lieve Jezus, maak mij deelgenoot van uw medelijden, opdat ik op den weg naar de eeuwigheid niet bezwijk!

3. Met zeven brooden en eenige vischjes spijzigt de Heiland bij de vierduizend menschen, en zeven korven met brokken blijven nog over. Dit wonder vernieuwt onze hemelvader elk jaar in den oogsttijd en dagelijks

bij elk mensch en in iedere familie. Immers, wanneer God ontbreekt in een huisgezin, wat helpt dan ook veel voor weinigen? En waar Hij is, daar is ook zegen. Vragen wij daarom dikwijls den zegen des Allerhoogsten, van wien alles afhangt, en maken we hem ons waardig door een oprecht Christelijk gedrag.

4. *Vanwaar het brood te krijgen om zooveel te spijzen?* Dat is ook gewoonlijk het woord der kleinmoe-digen, der menschen, die alles van en uit zich zelve, en niets van God verwachten. Hun zij gezegd: zoekt eerst het rijk Gods en het overige zal u bijgegeven worden. Hij kleedt en voedt alles en ook u zal Hij niet vergeten. Doet gij het uwe, God zal het Zijne doen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Auditio catechesis semel vel pluries.
- B. Refocillatio alicujus pauperis.
- C. Supplicatio pro omnium necessitatibus.
- D. Abstinencia quædam a cibo vel potu.

Op den zevenden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 7, 15—21.

1. *Niet ieder, die tot mij zegt: Heer! Heer! zal het hemelrijk binnengaan, maar die den wil mijns Vaders doet, die in den hemel is.* Een verschrikkelijk woord voor hen, die God veel beloven maar niets doen, die lange en somtijds ook vele gebeden verrichten, maar hun leven niet verbeteren. God wil daden, geen ijdele woorden. Bidden is een goed werk, maar niet genoeg ter zaligheid. Wat is de knecht, die voorkomend in woorden is jegens zijn heer, doch zijne bevelen niet acht?

2. *Wacht u voor valsche profeten, die in schaapskleede-*

ren tot u komen, doch inwendig grijpende wolven zijn. Vooral moeten wij ons wachten, zelf geen verscheurende wolven te zijn door uiterlijk deugd te huichelen, anderen in 't gezicht te prijzen en achter den rug te belasten, of door inwendig het tegendeel te zijn van hetgeen wij uitwendig toonen. Overigens moeten wij ook op onze hoede zijn voor valsche menschen, voor hen vooral, die ons ongepast prijzen en vleien; want deze zijn geen oprechte en ware vrienden. Zij gebruiken ons slechts als middel om hunne onzuivere hartstochten, of hunne eergierige plannen, of hunne hebzuchtige voornemens te bevredigen.

3. *Iedere boom, die geene goede vruchten voortbrengt, zal uitgekapt en in het vuur worden geworpen.* Een dusdanige boom is iedere ziel, die deugd en verdiensten mist, slechts bladeren maar geene vruchten heeft. Hoe staat het met ons? Jaren staan we reeds in den wijngaard des Heeren — als vruchtdragende boomen — maar waar zijn de vruchten? Titus, een heiden, zeide, wanneer hij gedurende één dag niets goeds gedaan had: „Ik heb een dag verloren.” En hoeveel dagen hebben wij voorbij laten gaan, waarop we niets goeds deden. Dat we ons verbeteren en 's avonds bij 't gewetensonderzoek telkens onze goede voornemens hernieuwen.

4. Het lot van den onvruchtbaren boom — van den lauwen en tragen Christen is: *hij wordt uitgekapt* — de dood komt en hakt hem weg — en dan wordt hij in het vuur geworpen — óf in het helsche vuur, wanneer hij door en door vermolmd is, óf in het vagevuur, opdat hij gezuiverd worde van zijn schulden. Branden of boeten? Wat wilt gij liever? Is het niet veel beter en dus ook gemakkelijker hier te boeten dan daar te branden? Bidden wij daarom dagelijks tot God: „kap en kerf mij hier, o Heer! maar spaar mij in de eeuwigheid.”

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Contritio de tota vita præterita.
 - B. Per hebdomadem examen quotidianum circa bona opera per diem peracta.
 - c. Tres Pater-noster pro animabus in purgatorio.
 - D. Eleemosyna in satisfactionem pro peccatis.
-

Op den achtsten Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 16, 1—9.

1. De rijke man in het Evangelie is God, de rentmeester ieder mensch. Wij zijn geen bezitters van hetgeen wij hebben en zijn maar slechts zaakwaarnemers en als zoodanig rekenschap verschuldigd aan God. *Geef rekenschap van uw rentmeesterschap.* Over alles, wat u toevertrouwd is — over alle uitgaven. Toonen we ons dan steeds getrouwe rentmeesters, opdat de laatste rekening, die wij voor Gods oordeel moeten doen, de gewenschte uitkomst hebbe.

2. *Doe rekening van uw rentmeesterschap, want voortaan kunt gij dit ambt niet meer waarnemen* — zoo zal tot ieder onzer in het doodsuur gezegd worden. Beredderen wij bijtijds onze huishouding om den schrik van den onrechtvaardigen rentmeester te ontgaan. Veel goed verrichten en het kwaad, de zonden mijden, terwijl het nog dag is d. i. terwijl we nog kunnen, dit zal uitwerken, dat onze rekening altijd een batig slot oplevert. Doen wij thans, wat we weldra, ach ja, te spoedig niet meer zullen kunnen doen: *de nacht komt, waarin niemand meer kan werken.* Joës 9, 4.

3. De rentmeester des Evangelie's heeft de goederen zijns meesters verteerd. O mijn God! hoeveel goederen, stoffelijke en geestelijke hebben ook wij reeds ver-

kwist! Oprecht moeten wij die verkwisting berouwen en wijl de goede God ons nog als zijn rentmeesters dult, moeten we voortaan van het ons toevertrouwde een beter gebruik maken.

4. *De kinderen der wereld zijn kloeker dan de kinderen des lichts* — waarom? Omdat ze terstond middelen bij de hand hebben om zich uit de verlegenheid te redden. Om ons laatste einde en doel te bereiken, mag men geen onrechtvaardige middelen gebruiken, zooals de rentmeester des Evangelies, maar de geoorloofde en gemakkelijke, door den goddelijken Heiland ons heden aangewezen: *maak u vrienden van de onrechtvaardige rijkdommen, opdat gij, wanneer ge van hem scheidt, in de eeuwige woningen opgenomen wordt.* Hij wil zeggen: maak van al het tijdelijke een goed gebruik om daardoor het eeuwige te verkrijgen; door aalmoezen worden de vrienden aangenomen, die de opname in den hemel vergemakkelijken. Dat is de kloekheid, die de kinderen des lichts aan den dag moeten leggen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Examen conscientiae de usu et abusu bonorum fortunae, naturae et gratiae, cum contritione.
- B. Recordatio novissimorum, praesertim particularis et universalis iudicii.
- C. Eleemosyna conveniens statui ac conditioni.
- D. Pro clericis: Psl. Miserere.

Op den negenden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 19, 41—47.

1. *Jezus weent over de stad Jerusalem.* Hij schreit tranen van liefde, tranen van medelijden, tranen van rouw.

De liefde wil den beminde gelukkig maken, en als ze daarin niet slaagt, weent zij. Het medelijden lijdt met de lijdenden en daarom perst het tranen uit de oogen. Men treurt over den dood des lichaams, maar nog meer over den dood der ziel. Men beweent tijdelijk ongeluk, maar om gewichtiger reden moet men den eeuwigen ondergang beweenen. Daarom weent Jezus, Verlosser en Zaligmaker.

2. *Jezus weent* — haasten wij ons om zijn tranen te drogen door op dit oogenblik nog te erkennen en te doen, wat ons tot heil verstrekt. *O si cognovisses et tu, quae ad pacem tibi.* Wat strekt ons dan tot vrede? De bekeering, als wij zondaars — de volharding, als wij rechtvaardigen zijn. Zondaars moeten met God den vrede sluiten — rechtvaardigen moeten de genade der volharding in de deugd vragen.

3. *Er zullen dagen over u komen* — dagen van angst en van schrik — dagen van lijden en van droefheid — dagen van vertwijfeling en ondergang. Letterlijk zijn deze woorden over de ongelukkige stad, die Jezus gekruisigd heeft, in vervulling gegaan, maar ze zullen nog veel verschrikkelijker de vervulling zien in het sterfensuur van den onboetvaardigen zondaar. Voorkomen wij toch dat grootste der ongelukken door tranen van oprecht berouw en leedwezen. Wanneer ik heden daartoe niet bereid ben, wanneer dan?

4. *Mijn huis is een huis des gebeds, gij echter hebt er een roovershol van gemaakt*, zegt Jezus. Dat doen wij ook als we anderen ergernis geven en door ons *uitwendig* gedrag ontstichten — wanneer we *inwendig* slechte gedachten en begeerten koesteren — wanneer we met onzen geest buiten de kerk dwalen en na afloop van de godsdienstoefeningen ons geen rekenschap kunnen geven van hetgeen er voorviel en wanneer we door

een heiligschennende biecht en communie satan een plaats in ons hart, Gods huis, aanbieden.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Preces pro conversione peccatorum.
 - B. Oratio pro felice morte.
 - C. Deprecatio coram tabernaculo omnium irreverentiarum, in ecclesiis commissarum.
 - D. Oratio pro iis, qui poenas luunt in purgatorio ob irreverentias in ecclesia.
-

Op den tienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 18, 9—14.

1. *Twee mensen gingen naar den tempel om te bidden, een trotsche fariseër en een ootmoedige publicaan — een schijnheilig rechtvaardige en een berouwvol zondaar. De eerste wordt door God verworpen, de tweede in genade aangenomen. Waarom? Omdat God den hoovaardige weerstaat en den nederigen Zijne genade schenkt. Dat we dan de hoovaardij van den fariseër verafschuwen en den ootmoed van den publicaan ons eigen maken. Vooral moeten wij de hoovaardij schuwen bij het ontvangen der H.H. Sacramenten. Want dáár, waar God ons buitengewone genade geeft, past het allermintst zich hoovaardig te toonen.*

2. *Welke fout is voor den mensch wel het gevaarlijkst en het schandelijkst? Het te groote zelfvertrouwen. Menschen, die zich zelf te hoog schatten en meenen beter te zijn dan anderen, worden door God en menschen verafschuwed. Overschatten wij dus ons zelf niet, en al zijn we ook beter dan anderen, dan zullen we onzen naaste nooit te min schatten. En wie weet of uw naaste van*

de genade u geschonken, geen beter gebruik zou maken dan gij, zoo hij ze bezat.

3. Wie zijn evenmensch veracht, zooals de fariseën, veracht Jezus zelve; want *wat gij aan de geringsten der Mijnen gedaan — of misdaan hebt, dat hebt Gij aan Mij gedaan — of misdaan*. De liefdelooze beoordeeling, 'geringschatting en verachting straft God somtijds door toe te laten, dat zij, die zich daaraan schuldig maken, in grootere zonden vallen dan de verachten bedreven hebben. Daarom ging de fariseër ook schuldiger naar huis dan hij gekomen was. „Heer, ik ben niet zooals die publicaan,” sprak hij; neen, maar veel schuldiger door uwe verwaandheid, terwijl de andere door zijn berouw en ootmoed des harten, gezuiverd van zonde, huiswaarts keerde! —

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Aliquot Pater-noster flexis genibus.
- B. Octo dies per diem saepius proferas: Dne propitius esto mihi peccatori.
- C. Interna vel externa honoratio inimicorum nostrorum.

Op den elfden Zondag na Pinksteren

EVANGELIE MARC. 7, 31—37.

1. Jezus geneest een *doofstommen* man. Hoe dikwijls toonen we niet ook in zedelijken zin met dezelfde kwaal behept te zijn, als we doof zijn voor heilzame vermaningen en stom voor de zonden en gebreken van ons zelve en van anderen. Dan hebben wij ooren, maar hooren niet, en een mond en spreken niet. Vragen wij onzen goddelijken Verlosser, dat Hij heden hetzelfde wonder aan onze ziel verrichte, wat Hij vroeger voor het

lichaam van den doofstommen deed, opdat we gehoor verleenen aan hetgeen waar en goed, en spreken wat recht en billijk is.

2. *De band van zijn tong werd gelost en hij sprak zeer goed.* De tong is het gevaarlijkste deel des lichaams, daarom moeten wij het binden en nooit los maken als om goed en recht te spreken. Het is beter stom te blijven, dan slecht te spreken. Wordt de eer van God of des naasten aangerand, dan moeten wij spreken en met Paulus zeggen: *Verbum Dei non est alligatum.* 2 Tim. 2, 9, en met den H. Ephraïm zullen we dan op het einde onzes levens de getuigenis kunnen afleggen: nooit is een dwaas of zondig woord over mijne lippen gekomen.

3. Jezus verbiedt den genezen man, het wonder aan hem gewrocht, bekend te maken — waarom? Om ons te leeren grootspraak, eigenlof en zucht naar roem zorgvuldig te vermijden — zonder noodzakelijkheid onze eigene eer en roem niet uit te bazuinen ten einde zoo niet weder te bederven, wat we goed en prijzenswaardig verrichten. Bij het goed, wat we doen, moeten we dus doofstom blijven, en God alleen lof en eer geven, met en door wiens genade wij daartoe in staat werden gesteld. *Non nobis Dne, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

4. Hoe meer de Zaligmaker gebood het wonder geheim te houden, des te meer werd het verspreid. Zoo is het — wie geen lof en geen eer zoekt, vindt ze; wie ze zoekt, die verliest ze. De eenvoudige mensch wordt geacht, de grootspreker gevlucht en vermeden. En wat zegt het volk van Jezus? Deze weinige maar beteekenisvolle woorden: *Hij heeft alles welgedaan.* Waar is de mensch van wien dit gezegd kan worden? Wat wij doen, heeft meestentijds weinig waarde, bij gebrek aan goede meening, of is berispelijk uit zijn aard. Doen wij

evenwel nu en dan iets goeds, dan heeft het veelal weinig verdiensten voor den hemel, omdat we niet in staat van genade zijn. Doch alles, wat God doet, is welgedaan. *Omnia opera Dei perfecta*. Daarom moeten wij God loven en prijzen en ons zelve verbeteren.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Strictissimum silentium per aliquod tempus.
 - B. Examen conscientiae de vitiis linguae cum contritione.
 - C. Gratiarum actio pro omnibus beneficiis divinis.
 - D. Pro clericis: Te Deum.
-

Op den twaalfden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 10, 23—37.

1. *Zeker mensch viel in handen van roovers*. Voorzeker een treurig en ongelukkig lot. En toch, hoe dikwijls heeft dit niet plaats in geestelijken zin. Dikwijls worden we door zielenmoordenaars bespied. Buiten ons slechte kameraden, valsche vrienden, verleiders. In ons het vleesch en zijne begeerlijkheid, de hoovaardij des levens en de begeerlijkheid der oogen. Rondom zijn we door satan en zijne wapenknechten omgeven. Zijn we dus op onze hoede, doch al onze waakzaamheid zal niet baten zonder hulp van boven. Daarom *waken en bidden*. Matth. 26, 41.

2. *Wat moet ik doen om het eeuwig leven te bezitten?*

Op die gewichtige vraag antwoordt de Heer: *bemin God boven alles en den naasten als u zelve*. Het is dus zaak bij al onze handelingen te vragen: wat moet ik doen om 't eeuwig leven te bezitten? Welk nut toch heeft het tijdelijk leven, wanneer we het eeuwig leven

verliezen? Ik moet alles doen, wat mij de liefde tot God en den naaste voorschrijft. Ik moet voor God alles doen, wat Zijn lof en eer kan bevorderen en mijn naasten wenschen, wat ik mij zelven toewensch.

3. Hoe verschillend is het gedrag van den priester en den leviet tegenover den samaritaan. De twee eersten kennen geen medelijden, maar het hart des Samaritaans wordt door medelijden geroerd en hij helpt. Hoe is onze verhouding tegenover onze ongelukkige en rampzalige medebroeders en zusters? Gaan wij hen ook gevoelloos voorbij of toonen we inderdaad werkdadige liefde?

4. De mensch, die in handen van moordenaars viel, is het beeld des zondaars, vooral van hen, die tot zonden verleid werden. De verleiders plunderen hem uit, beroven hem van alle genadeschatten, brengen hem diepe zielewonden toe en laten hem half — of soms ook geheel dood liggen, verstoken van de kracht om zich zelven te redden. Onbarmhartige priesters en menschen zijn de beelden van den priester en den leviet des Evangelie's, terwijl de barmhartige Samaritaan ons het beeld van naastenlievende priesters en menschen te aanschouwen geeft. Vooral gelijken de priesters op den Samaritaan, die er immer op uit zijn zondaars te zoeken, te vermanen en met vaderlijke liefde tot Jezus terug te voeren.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Fac actum charitatis in Deum.
 - B. Corporale opus misericordiae.
 - C. Preces pro conversione peccatorum.
 - D. Preces pro animabus in purgatorio.
-

Op den dertienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 17, 11—19.

1. Heden geneest Jezus tien melaatschen en slechts een keert terug om Hem te bedanken en God de verschuldigde eer te geven. Wat zijn de menschen ondankbaar tegen God! Ofschoon ze alles van Hem ontvangen hebben, willen ze het niet erkennen. Hij geeft ze bovendien Zijn eigen vleesch en bloed en velen achten het niet. Ondankbaar tegen God — ondankbaar tegen ouders — ondankbaar tegen oversten — ondankbaar tegen goede menschen — onverschillig voor alles. Behooren wij ook onder dat getal? Bedenk het wel, niets is schandelijker dan ondankbaarheid.

2. De melaatschheid der ziel is de zonde. Wie onzer is vrij van deze ziekte — wie is zonder zonde? *Wanneer wij zeggen geene zonde te hebben, dan liegen wij, en de waarheid is niet in ons*, zegt de H. Joës 1—1, 8. *Allen misdoen in vele dingen*. Jac. 3, 2. Laten wij ons derhalve niet bedriegen door valsche gerechtigheid, maar bekennen we ons voor God en menschen als arme melaatsche zondaars, wier ziekte nu hier dan daar voortdurend op nieuw zich openbaart, omdat na het Doopsel de neiging tot zonde in ons is blijven bestaan.

3. Wat is het middel, waardoor Jezus den melaatsche geneest? De gehoorzaamheid: *gaat heen, toont u den priesters; draagt het voorgeschreven offer op, en terwijl ze heengingen, werden ze gereinigd*. Ziedaar het middel om van zijne zondeziekte genezen te worden — volgt derhalve den raad van Jezus en de Kerk. Zij verwijzen ons naar de priesters en biechtvaders. Laten wij dus onze zielewonden voor de zieleartsen niet verbergen en toonen wij ons in onze ware gedaante, anders kan het ons niet helpen — wij blijven zielziek. Terstond op weg, niet gedraald.

4. De dankbare — de eenige der tien genezenen, die alleen de grootheid der ontvangene weldaden erkende en terugkeerde om zijnen Weldoener te danken en God eer te geven, was een vreemdeling, een Samaritaan. Zoo gaat het in de wereld. Het zijn juist de bloedverwanten, de kennissen, de buurlieden, die dikwijls het ondankbaarste zijn, terwijl de vreemdeling, met wien we niets hebben uit te staan, gewoonlijk zich dankbaar toont. Verbeteren wij ons in dit opzicht. *Een oprechte dank is een nieuwe bede.* De dankbare melaatsche hoort het troostelijk woord: *ga heen, uw geloof heeft u genezen.*

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Tres Pater-noster in gratiarum actionem pro omnibus beneficiis a Deo collatis spiritualibus et corporalibus.
- B. Examen conscientiae de vita praeterita.
- C. Confessio et communio pro gratia baptismatis.
- D. Pro clericis: quinque Pater-noster in honorem quinque vulnerum.

Op den veertienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATTH. 6, 24—32.

1. Ja, zoo is het: *niemand kan te gelijk twee heeren dienen.* Wie immers zijn deze twee heeren? God en de Satan — God en de wereld — God en het vleesch. Deze twee heeren verlangen en gebieden juist het tegenovergestelde, elkander uitsluitende dingen. Wat de een bemint, haat de ander; wat de een verbiedt, veroorlooft de ander; wat de een gebiedt, verbiedt de ander. Daar kan derhalve geen dubbeldienst bestaan. Men moet den eenen den dienst opzeggen om bij den ander in dienst te kunnen blijven. Wien hebben we tot hiertoe gediend? Wien zullen wij in de toekomst dienen?

2. Wanneer ge bij iemand in dienst wilt treden, bedingt ge loon, en ontvangt den godspenning. Zoo is het ook gelegen bij den dienst van God. Hij verlangt trouwen dienst, maar geeft ook groot loon. En de godspenning is zijn eigen vleesch en bloed. En wat is het loon der wereld, al gaf ze zich zelve ook? *Quid prodest, si universum mundum lucrarer, sed animae detrimentum facerem?*

3. Wat is het leven op deze wereld? Het evangelie antwoordt: *Foenum agri, quod hodie est, et cras in clibanum mittitur*. Evenwel is men aan dit leven zóó gehecht, dat men aan den dood niet wil denken. Welk eene dwaasheid! Is dan ons dagelijksch leven geen dagelijksch sterven? Denkt de gevangene dan niet gaarne aan het uur van zijne verlossing uit den kerker — de slaaf niet gaarne aan het einde van zijne slavernij — de schipper niet gaarne aan het binnenloopen eener veilige have?

4. Waarom dan zooveel zorgen voor dit tijdelijk leven — voor spijs en drank, voor kleeding en verzorging — en zoo weinig zorg voor het eeuwig leven, voor de onsterfelijke ziel? Is Jezus dan voor ons lichaam en *niet* voor onze ziel gestorven? Zullen wij dan in de toekomst onze ziel hooger schatten dan ons lichaam — meer voor de ziel dan voor het lichaam zorgen?

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio votorum baptismi.
 - B. Actus fidei, spei et charitatis.
 - C. Septem Pater-noster et Ave.
 - D. Eleemosyna vel vestire pauperem in satisfactionem ob indecentem ornatum.
-

Op den vijftienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 7, 11—16.

1. De Heiland ontmoet heden een lijkstoet bij de poorten der stad. Waar is de stad, het dorp, het huis, waaruit men van tijd tot tijd geen dooden grafwaarts draagt? Overal ziet men begrafenissen. Weldra misschien binnen kort zal men ook ons ten grave dragen. O, denken wij toch dikwijls aan dien laatsten gang op dit wereldrond, dat wij verlaten om er nooit op weder te keeren! Maar leven we toch vooral zóó, dat ons Jezus en Zijne leerlingen ontmoeten op dien weg, zooals heden het lijk van den jongeling te Naïm.

2. De doode, dien men ten grave droeg, was de eenige zoon zijner moeder, die eene weduwe was. Het moet wel een goede zoon geweest zijn, die zoo door zijne moeder werd beweend. Vele moeders weenen ook over hunne zonen en dochters, niet om hunnen vroegen dood, maar omdat hun schandelijk en afkeurenswaardig gedrag hun de tranen uit de oogen persen. Die tranen zullen eenmaal het sterven dier onverlaten verzwaren en het is zeer te vreezen, dat ze door hun losbandig leven nog vóór hun ouders sterven, na het leven der ouders verbitterd en verkort te hebben.

3. Toen Jezus de weenende moeder zag, werd Hij door medelijden bewogen. Daardoor toont Hij, dat God zich het lot van bedroefden en bedrukten, vooral van weduwen en weezen aantrekt. Op Zijn voorbeeld moeten wij dus ook medelijden hebben met arme ongelukkigen en bedroefden, vooral met arme weduwen en weezen en niet 't minst met de beklagenswaardige zondaars en zondaressen, en voor hunne bekeering bidden.

4. De opwekking van den jongeling moet ons geloof in Jezus Christus nader bevestigen. Wie kan uit eigen

macht dooden tot het leven verwekken tenzij God! — Dit feit moet onze hoop op zijne hulp verlevendigen. Ook tot ons zal eenmaal gezegd worden: *Ik zeg u: staat op.* — Die daad moet de liefde tot Jezus in onze harten meer en meer doen ontvlammen. Hij gaf der moeder haar zoon terug. Toen wij ons zelven door doodzonden naar de ziel hadden gedood, schonk Hij ons door berouw en boetvaardigheid dat leven terug. Hoe dikwijls is zulks niet geschied? Eischt zulk een medelijden geen innige wederliefde?

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Comitatio funeris ad sepulchrum.
- B. Visitatio ossuarii.
- C. Preces pro peccatoribus.
- D. Opus misericordiae erga viduam pauperem.

Op den zestienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE LUC. 14, 1—11.

1. De liefde verbiedt van den naaste iets kwaads te denken of kwade vermoedens te koesteren, zooals de fariseën deden. Zij gaven acht op Hem, zegt de Evangelist. Wie? De fariseën. Op wien? Op Jezus. Geschiedt dat achtgeven uit plicht, dan is het eene deugd; geschiedt het uit liefde dan is het eene liefdedienst; geschiedt het echter uit naijver, afgunst of welke ondeugd ook, dan is het zonde en grooter zonde naarmate het doel zondig is.

2. De fariseën bespiedden Jezus' handelingen, bevit-ten Zijne woorden, of ze daarin niets kunnen vinden om hem aan de kaak te stellen. Doch hoe meer ze Hem nagaan, des te helderder straalt Zijne onschuld hen tegen

en des te meer ontvlamt hun haat en nijd tegen Zijn persoon. Met recht noemt de H. Basilius den nijd eene uitvinding des duivels, waardoor hij hen doodt, die hem toegang in hunne harten geven. Vandaar zegt men ook: de vergiftige nijd, wijl hij gift uitbraakt en gift inzuigt, anderen naar het leven tracht en zichzelve om het leven brengt. Verbannen wij derhalve de kleinste kiem des nijds uit onze harten.

3. Wanneer een ezel of os in de sloot valt, dan trekt men ze daaruit, hetzij het sabbath is of niet. Maar is onze evenmenschen niet meer waard? Zou het dan verboden zijn op Zon- en feestdagen werken van liefde en barmhartigheid te beoefenen? Waar de liefde roept, daar zwijgt het gebod der Kerk. Gods eer en lof en des naasten heil gaat boven en voor alles. Het eene doen en het andere niet nalaten: beide zoo goed men kan vereenigen. En hoeveel kan men niet doen als men ernstig wil? Daar schuilt evenwel de fout.

4. Zich zelve den minste van allen te achten schaadt nooit, maar zich zelve slechts boven een enkelen natuurgenoot te plaatsen, dat schaadt altijd. Zou het niet kunnen gebeuren, dat God juist hem, op wien wij met minachting neerzagen, eene plaats boven ons in den hemel aanwijst op den dag der vergelding? Berokkent u zelve geen vernedering door u te verheffen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Enarratio rei, quæ cedit in honorem proximi tui.
- B. Visitatio ægroti die dominica vel festiva.
- C. Actus humilitatis.
- D. Pro clericis: Psl. 33. Benedicam Dnum in omni tempore.

Op den zeventienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATTH. 22, 34—46.

1. Niet om de waarheid te leeren, maar om Jezus in Zijne woorden te verstrikken, richtten zij de vraag tot Hem: *welk is het grootste gebod in de wet?* Hoe vaak geschiedt het ook niet in onze dagen, dat men anders spreekt dan men denkt — vriendschap huichelt en vriendschap voedt — in het bijzijn looft en prijst en achter den rug lastert — complimenten maakt en in het hart dengenen vloekt, dien men ze bewijst. Welk een duivelachtige valsheid!

2. *Gij zult God dienen uit geheel uw hart.* De Heer beveelt ons Hem te beminnen. Ware het dan niet meer dan genoeg, dat Hij ons toestond Hem te beminnen?

Wat kunnen wij dan nog boven en behalve den on-eindigen en goeden God liefhebben? Men bemint slechts hetgeen goed is of goed schijnt. God is de oorsprong van al, wat wezenlijk goed is, dus is Hij alleen te beminnen. De hond bemint zijn meester, ofschoon hij dikwijls op slecht voedsel en slaag onthaald wordt, en zouden wij dan liefde weigeren aan Hem, die ons dagelijks spijzigt naar ziel en lichaam?

3. *Gij zult uwen naasten beminnen als u zelven.* Het tweede gebod is gelijk aan het eerste; want men kan het een niet vervullen zonder het ander, den naaste zonder God niet liefhebben, wijl men hem om God en God in den naaste moet beminnen. Wie is in staat te scheiden, wat God verbonden heeft? Wie God oprecht bemint, moet ook zijn naasten liefhebben en wie deze oprecht bemint, bemint in den naaste, tevens God.

4. *Wiens Zoon is Christus?* Is Hij alleen de zoon van een mensch — van David, hoe kon deze Hem dan zijnen Heer noemen? Is Hij alleen Gods Zoon?

Hoe kon Hij zich zelven Zoon des menschen noemen?
Hij is dus beide, in één persoon vereenigd, *Et verbum caro factum est.*

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Actus perfectæ charitatis in Deum.
 - B. Opus charitatis in proximum.
 - C. Actus adorationis in Jesum Christum coram Sanctissimo.
 - D. Pro clericis hymnus: Te Deum.
-

Op den achttienden Zondag na Pinksteren

EVANGELIE MATTH. 9, 1—8.

1. *Ziet, daar brachten zij een lamme tot Hem, die op een bed lag.* Het is somtijds te betreuren, dat men hulp van anderen noodig heeft, maar troostrijk, wanneer de liefde ze ons verschaft. En hoevele dusdanige lammen bestaan er niet in den eigenlijken en oneigenlijken zin, zieken naar het lichaam, en zieken naar de ziel. Erbarm u over die ongelukkigen, vooral over de laatste, voor wie menschelijke hulp alléén niets vermag, en zoek daarom hulp bij Jezus, die alleen kan helpen.

2. *Wat denkt gij kwaad in uwe harten.* Hoe dikwijls slaat dit verwijt op ons! Hoe dikwijls denken wij kwaad!

a.) *Tegen God*, wanneer we twijfelen aan Zijn woord of aan Zijne hulp — Zijne werken of wegen afkeuren en morren tegen Zijne beschikkingen.

b.) *Tegen onze naaste*, wanneer wij roekeloos oordeelen en kwade vermoedens zonder redenen tegen hen koesteren.

c.) *Tegen ons zelven*, wanneer wij hoovaardige, eergierige, onkuische gedachten koesteren enz. Zoodra wij

zoo iets in ons hart bemerken, laten we dan terstond ons zelven toeroepen: wat denk ik kwaad in mijn hart. Abominatio enim sunt Domino cogitationes malae.

3. *Wees getroost mijn zoon — mijne dochter — uwe zonden worden u vergeven.* Welk een troostrijk woord voor den zondaar — en zondaars zijn we allen. Zoo lang wij niet zeker weten, dat onze zonden vergeven zijn, hebben wij ook geen waren zielenvrede en leven en sterven in angst en vreeze. Wie nu verschaft ons dien vrede? Hij, die alleen de macht heeft zonde te vergeven — de Zoon Gods, die voor onze zonden heeft geboet, en deze vergeeft Hij door Zijne plaatsbekleeders, de priesters. Prijzen wij daarom met het volk des Evangelie's God, die den menschen een dusdanige macht heeft geschonken en wenden wij die macht aan tot ons heil!

4. *Sta op, neem uw bed en ga naar uw huis.* Ziedaar de drie trappen tot de bekeering der lammen. a.) *Sta op.* De zondaar ligt in de sluimering der zonde — in de slaap der zonde. Derhalve eerst wakker worden en opstaan. Surge qui dormis ex profundo lacu.

b.) *Neem uw bed op.* Het bed der zonde zijn de kwade gewoonten en de zondige gelegenheden. De eerste moet hij alleggen, de tweede vluchten en vermijden, anders zal hij weldra in zijne zonden en fouten terugvallen.

c.) *En ga naar uw huis:* waar is ons huis? Het is het vaderhuis — het godshuis — het huis der eeuwigheid — de hemel. En naar dat huis voeren slechts twee wegen, nl. die der volharding in de deugd en der boetvaardigheid.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Examen de peccatis cogitationum cum contritione.

- B. Preces pro omnibus, quos temere judicasti.
 - C. Gratiarum actio pro institutione sacramenti poenitentiae.
 - D. Visitatio ægroti.
-

Op den negentienden Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATH. 22, 1—14.

1. De heiligmakende genade is het feestgewaad, zonder welke niemand bij het hemelsch feestmaal mag aanzitten. Bezitten wij dat schoone kleed nog, of hebben we het verloren? Zijn we nog in 't bezit, dan moeten wij zorg dragen het nooit te verliezen, en mochten we het verloren hebben, dan geen tijd verzuimd om het weder in ons bezit te krijgen. Goed beginnen is niet genoeg, we moeten ook goed eindigen. „*Die volhardten einde toe*, zegt Jezus, *zij zullen zalig worden.*”

2. Het gastmaal, dat de Koning van hemel en aarde voor de zijnen heeft aangericht, is *hier* de H. Communie, *ginds* in de eeuwigheid de zalige aanschouwing Gods — hier en daar de innigste vereeniging van den hemelschen Bruidegom met de bruid — der ziel met Christus. Het heerlijke gastmaal is bereid, de disch is gedekt en wij zijn genoodigd. Waarom naderen wij dan zoo zelden tot die tafel des Heeren? Wanneer we naderen, waar is dan ons geloof, onze hoop en onze liefde? Niets is heilzamer voor de ziel, dan met de noodige gesteldheid dikwijls de H. Communie te ontvangen.

3. *Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.* Dat is ook waar met betrekking tot de H. Communie. Velen — ja allen zijn genoodigd tot den disch des Heeren, maar weinigen laten zich daar vinden. Aan wien de schuld? Niet aan God — Hij heeft het zijne gedaan;

derhalve ligt de schuld aan ons, *Nolebant venire* — zegt de H. Schrift van de genoodigden. Inderdaad, dat ramzalige niet willen is alleen de schuld, dat we zoo zelden aan 's Heeren disch verschijnen. We willen niet, omdat tijdelijke zorgen, zinnelijke genoegens, wereldsche bezigheden ons den tijd en de lust daartoe benemen. Welk eene beleediging voor den goddelijken Heiland, dat wij het linzenmoes der zinnelijkheid, den appel van tijdelijk gewin, den draf der zwijnen de voorkeur geven boven zijn kostbaar vleesch en bloed.

4. Om waardig bij den feestdisch te verschijnen, moeten we een feestkleed medebrengen en dit mag niet *verscheurd* en moet ook *rein* zijn. *Het is niet verscheurd*, wanneer we aanzitten met een geweten zuiver van doodzonde; want elke zware zonde verscheurt het feestgewaad der genade. *Het is rein*, wanneer onze ziel niet alleen zuiver is van doodzonde, maar bovendien versierd met deugden. Alvorens dan neder te zitten, moeten we onze ziel opsieren met gevoelens van geloof, hoop, liefde, ootmoed en overgeving aan Gods heiligen wil. Hoe schooner uw kleed, des te gevalliger zult gij uwen goddelijken Bruidegom zijn, des te meer vruchten mede huiswaarts nemen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Actus fidei, spei et charitatis.
 - B. Renovatio votorum baptismi.
 - C. Frequens communio.
 - D. Vestire pauperem.
 - E. Pro clericis: Ps. De profundis vel Litanie de Sanctissimo.
-

Op den twintigsten Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE JOES 4, 46—53.

1. Een ziek kind is een groot kruis des huizes en geen huisgezin, zelfs het deftigste, blijft hiervan verschoond, zooals we dat door het huidige Evangelie bevestigd zien. God liet deze ziekte over het kind komen, niet om den dood des kinds, maar om het zieleleven der familie te bewerken. En zoo moet elke ziekte opgenomen worden. Zij moet volgens Gods wijze inzichten ons ten beste dienen om — zoo wij rechtvaardig zijn — onze verdiensten te vermeerderen of — zoo wij in zonden verkeeren — de hel te ontgaan door boetvaardigheid te doen. Aldus beschouwd, zullen alle wederwaardigheden en plagen des lichaams ons ten heil verstrekken.

2. Wat doet de vader, nadat arts en medicijnen vruchteloos beproefd hadden het leven des kinds te redden? Hij neemt zijn toevlucht tot den waren, eenigen Arts, die helpen kan en wil, waar menschelijke hulp te kort schiet — Jezus Christus. Zoo moeten wij, en bijzonderlijk, wanneer we ziek zijn, doen. Het is niet alleen goed, maar ook plicht, dat wij de natuurlijke middelen aanwenden, maar deze zullen slechts in zooverre werken als de goddelijke Geneesheer er de geneeskracht aan verbindt. En wat hier van de lichamelijke ziekten gezegd wordt, geldt ook van de ziekten der ziel. Dierbare ouders, wanneer ge dan merkt, dat uw kind ziek is naar de ziel, of zich op gevaarlijke wegen bevindt, waar het gevaar loopt naar de ziel te sterven, neemt dan uwe toevlucht tot Jezus en roept Hem toe: *Heer kom, voordat mijn zoon (mijne dochter) sterft.*

3. *Wanneer gij geen teekens en wonderen ziet, zult gij niet gelooven.* Dit verwijt treft niet alleen den vader van

het zieke kind, maar ook velen van ons. Dagelijks zien wij de werken van Gods almacht en liefde in de natuur, maar zij maken niet den minsten indruk op ons; wij verlangen bovennatuurlijke wonderen. Ook deze zijn geschied, doch we zouden gaarne zelf zien en hooren, en dan wellicht nog niet gelooven. Weet ge dan niet, wat Jezus tot Thomas sprak: *gij getooft, omdat ge ziet; maar zalig zij, die niet zien en toch gelooven*. Joës 20, 29. Rangschikt u zelven onder die zaligen en verlangt geen wonderen, waar ze niet noodig zijn.

4. *En hij geloofde en geheel zijn huisgezin*. Welk eene verandering in dit huisgezin! Kortelings nog ach en wee, jammer en ellende — nu opgeruimdheid en vreugde. Zoo waar is het woord: *het geloof maakt zalig*. Dat verschijnsel kunnen we dagelijks in elk Christelijk huisgezin waarnemen. In het huisgezin, waar oprecht geloof wordt aangetroffen, daar ook bestaat een waar en duurzaam geluk, of wel troost en overgeving aan Gods heiligen wil in het ongeluk. En daar, waar men niet gelooft, is zelfs bij overvloed en welstand geen geluk en vrede te vinden. Geloof dan bij alle omstandigheden in de almacht en liefde Gods en ge zult er wel bij varen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Visitatio aegroti,
- B. Preces parentum pro prole praecipue improba.
- c. Symbolum Apostolicum.
- D. Corporale vel spirituale opus bonum erga famulantes.

Op den een-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATTH. 24, 15—35.

1. De heer des Evangelie's wordt vertoornd op zijn knecht. Die toorn was rechtvaardig, omdat ze door de

boosheid des dienaars werd opgewekt — vandaar een heilige toorn uit heiligen ijver voor de gerechtigheid. Worden wij daarentegen vertoornd, dan zijn gewoonlijk hartstocht, luimen, trotschheid, hebzucht of ongeduld de oorzaak daarvan, en vandaar zondigen en onbillijk. Tegen dit soort van toorn waarschuwt ons de Apostel Paulus in zijn brief aan de Eph. 4, 31, waar hij zegt *„alle bitterheid, alle toorn, alle wrevel, alle laster moet verre van u zijn.* Voelen we dus toorn in ons opkomen, vragen we ons dan af waarom en herinneren we ons steeds het woord der Schrift: *toornt, maar zondigt niet.*

2. Hoe liefdeloos en onbarmhartig handelt de knecht des Evangelie's tegen zijn medeknecht. Hem werd de geheele groote schuld kwijtgescholden en hij wil zijn medeknecht geen cent kwijtschelden. Geschiedt hem dan onrecht, nu zijn meester hem behandelt, zooals hij zijn lotgenoot behandelt heeft? *Een oordeel zonder barmhartigheid staat hem te wachten, die geene barmhartigheid bewezen heeft.* Jac. 2, 13. Die geene barmhartigheid bezit is geen christen, zegt de H. Aug. Wie voor anderen zijn hart sluit, vindt Jezus' hart ook gesloten.

3. *Zoo zal de hemelsche Vader ook met u doen, wanneer niet ieder zijn broeder van harte vergeeft.* Denk hier vooral aan, wanneer vijandige of wraakgierige gedachten u bekruipeu. Met de maat waarmede ge uitmeet, zal u ingemeten worden. Dat vragen wij immers ook dagelijks door te bidden: *vergeef ons, gelijk wij vergeven onze schuldenaren.* Doen wij dus anderen, wat we voor ons zelve wenschen.

4. *Het hemelrijk is een koning gelijk, die met zijn knecht rekening houdt,* zegt Jezus. Die koning is God — die knechten zijn wij — die rekening is het oordeel na den dood. Welk een ontzagelijke schuldenlast van zondige gedachten, woorden en werken, van begeerten en ver-

zuim — van overtredingen tegen zich zelven, zijn naaste en tegen God! Nog is het tijd om vergeving van schuld en straf af te smeeiken, vooral door de aflaten. Wanneer we de voorschriften der aflaten trouw vervullen, dan bidden we als het ware: *Heb geduld met mij* — lieve Vader — *ik zal U alles betalen* — niet uit mijn eigen vermogen, maar uit den schat der Kerk — met de verdiensten van Jesus Christus en alle heiligen Gods.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Aliquot Pater-noster pro offensaribus nostris.
 - B. Remissio debiti debitori pauperi.
 - C. Examen conscientiae de vita praeterita per aliquod tempus.
-

Op den twee-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATTH. 22, 15—21.

1. De H. Didacus zegt: „de zonde heeft dit eigen, dat zij zich zelve verraaft; al zwijgt ook alles, al spreekt ook niemand daarover.” Dit zien we aan de fariseën; zij meenen het sluw aan te leggen en maken zich zelve te schande. Zij spannen Jesus een strik en loopen zelve in de val; zij willen Hem in zijn woorden vangen en ze vangen zich zelve. Wachten we ons toch voor valsheid in woorden en werken en daarvoor voor openbare schande.

2. *Geef den keizer, wat des keizers en God, wat Godes is.* Een ieder het zijne — den menschen het hunne en God het zijne. Het is dus niet recht zijne beroepspligten te verwaarloozen onder het voorwendsel de godsdienst-oefeningen te moeten bijwonen, vooral gedurende de

week. Het gebed te verzuimen, omdat men moet arbeiden, is lakenswaardig. Den keizer, koning of staat te bedriegen (door ontduiking van belasting enz.) acht men geene zonde, en men bedenkt niet, dat men zich zelve bedriegt. De ware Christen is altijd ook een goed onderdaan; hij eert en acht de wereldsche overheden en hunne wettige voorschriften als Gods plaatsbekleeders, *want daar bestaat geen macht tenzij van God.* Rom. 13, 1.

3. *Wiens beeld is dit?* — vraagt de Heiland. Richten wij die vraag ook dikwijls aan ons zelve: wiens beeld ben ik? Toen God den mensch schiep, maakte Hij hem naar Zijn beeld — *naar Gods beeld schiep Hij hem*, zegt de H. Schrift. Gen. 1, 27. Mijne ziel is het evenbeeld van God, mijne rede is dus het beeld der hoogste Rede — mijn wil het beeld van den Goddelijken wil. Is het dan niet dwaas en zondig, dat schoone evenbeeld Gods door de zonde te verlagen tot slaaf des duivels? Laten wij dan dagelijks onze ziel door wijsheid en deugd meer en meer gelijkvormig maken aan het schoone en onvertreffelijke beeld Gods.

4. „O schande,” roept de H. Bernardus, „altijd zorgt ge voor een lichaam en voor de beeltenis Gods — voor (uwe ziel) draagt ge niet de minste zorg.” „Waarom werpt ge u op het stof, gij die voor den hemel geschapen zijt?” aldus vraagt de H. Xaverius. De beeldstormers werden veroordeeld voor de deur der kerk, maar wie is in geestelijken zin de grootste beeldstormer? De zondaar, die het evenbeeld Gods — de ziel, voor wie Jezus stierf om hare mismaaktheid weg te nemen en haar in haren oorspronkelijken toestand te herstellen — opnieuw door zijne zonde bevlekt en misvormt. Hoe schoon is derhalve eene zuivere ziel, hoe hatelijk en misvormd daarentegen eene doodelijk gewonde ziel.

POENITENTIA SALUTARIS :

A. Examen conscientiae de peccatis contra veracitatem cum dolore et proposito in futurum.

B. Examen de peccatis cordis, oris, operis vel omissionis contra superiores ecclesiasticos et civiles cum contritione.

c. Cultus imaginis Jesu Christi.

Op den drie-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATTH. 9, 18—26.

1. Op den openbaren weg, ten aanzien van eene groote menigte volks knielt een vorst aan Jezus voeten en smeekt Hem zijne gestorvene dochter weder levend te maken. *Kom, leg uwe hand op haar en zij zal leven.* Welk een schoon voorbeeld van vaderlijke teederheid voor ouders — van levendig geloof voor on- en zwakgeloovigen — van verschuldigen eerbied en vertrouwen op Jezus den Wonderdoener. Waar vindt men in onze dagen zulke ouders, zulke rechtgeloovigen? En hoe on-eerbiedig gedraagt men zich tegenover Jezus, wanneer Hij naar een zieke of in een processie wordt rondgedragen — hoe berispelijk in zijne heilige tegenwoordigheid in de kerk!

2. De vorst heeft oog en hart op Jezus gericht. Van alles, wat om hem voorvalt, ziet en hoort hij niets. Waar is ons oog en hart in de tegenwoordigheid van Jezus, verborgen in Zijn heilig liefdegeheim? Bedenken wij toch, wie daar onzichtbaar troont en woont, voor wien wij daar onze knieën buigen. *Mijn huis is een huis des gebeds*, zegt Jezus.

3. Welk een vreugde voor het vaderhart, toen Jezus hem zijn dochtertje levend teruggaf. Schenken wij die

vreugde ook aan God, onzen hemelschen Vader? „De opwekking der dochter is de bekeering eener zondige ziel,” zegt de H. Bonaventura. Uwe dochter is uwe ziel, haar dood de doodzonde, terwijl Christus haar weder levend maakt door de oplegging der handen des biechtvaders. Knielen wij dan ootmoedig neer voor zijne voeten en zeggen we met vertrouwen: Heer, mijne dochter, mijne ziel is zooeven gestorven — is dood, leg Uwe genadehand op haar door de absolutie en ze zal opnieuw beginnen te leven.

4. De Heiland laat zich niet lang door den vader om hulp smeeken. Een groote troost voor de ouders van lichtzinnige kinderen. Ook zij moeten Jezus om hulp smeeken en terstond zal Hij ze bieden en hen uit den doodslaap opwekken. Waarom wachtte Jezus langer om zijn vriend Lazarus tot het leven op te wekken? Deze was reeds vier dagen dood en het meisje was juist overleden. Gewoontezondaars worden moeilijker bekeerd dan zij, die voor het eerst vielen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Adoratio coram S. S. Sacramento.
- B. Actus fidei, spei et charitatis ante et post S. Communionem.
- C. Visitatio coemiterii.
- D. Brevis consideratio resurrectionis gloriosæ.
- E. Pro clericis: Lauda Sion vel Pange lingua.

Op den vier-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.

EVANGELIE MATH. 24, 15—35.

1. Hoe verschrikkelijk is de inhoud van het huidige Evangelie. De grootste heiligen sidderden en beefden

bij de gedachte aan den jongsten dag. „Wee mij,” verzuchtte de H. Martelaar Cyprianus, „bij mijne komst voor het gerecht.” „Waarom weent gij?” vroeg men den H. Chysostomus. „Ik denk aan den oordeelsdag,” antwoordde de heilige. En durven wij arme zondaars dien dag dan zonder vreeze en siddering tegemoet zien? *Het is verschrikkelijk te vallen in de handen van den levenden God.* Hebr. 10, 31. Niet voor den rechtvaardige, maar voor den zondaar zal die dag zoo verschrikkelijk wezen.

2. De H. Aug. maakt op het Evangelie van dezen dag de volgende schoone bemerking. „De jongste dag,” zegt hij, „zal eenieder in denzelfden toestand aantreffen, als hij was op het oogenblik van zijn dood. Want zooals de mensch sterft, zoo ook zal hij geoordeeld worden.” Doen wij dan ons uiterste best om braaf te leven en te sterven, dan ook hebben wij een genadig oordeel te wachten.

3. *Alsdan* — op dien dag — *zullen alle geslachten der aarde weenen.* Maar dan is het te laat, eeuwig te laat. Nu, nu het nog tijd is, moeten we onze zonden beweenen, opdat we dan niet behoeven te schreien en te weeklagen.

4. De gruwel der verwoesting, door Jezus hier voorzegd, slaat niet alleen op de ontwijding van Jerusalems' tempel, maar op de ontwijding der geestelijke tempels des H. Geestes en dat zijn wij. *De tempel Gods is heilig en dat zijt Gij,* zegt de H. Paulus 1 Cor. 3, 17. Mocht het dus zijn, dat wij dien tempel Gods hebben ontheiligd en onteerd door de zonde, dat we daarin eene gruwelijke verwoesting hebben aangericht, vluchten we dan op de bergen, d. i. heffen we dan hart en hand tot God — Hij alleen kan en zal ons helpen.

5. Ernstig en met nadruk vermaant Jezus zijne leer-

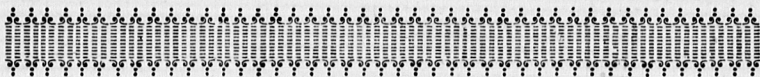
lingen tegen valsche profeten, van wie ze heil noch redding, maar ongeluk en ellende te verwachten hebben. Zulke profeten bestaan er helaas! niet weinige in onze dagen. Zij spiegelen den onnadenkenden geluk, voorspoed en welvaart voor en leggen het er op aan om hun geloof en onschuld te rooven. Onthoud die verleiders uw vertrouwen. Het zijn wolven in schapenvachten. Jezus alleen meent het oprecht met ons — Hij alleen bezit de woorden des levens — Hij alleen is de weg, de waarheid en het leven; slechts door Hem bereiken wij den Vader en het doel onzer schepping en verlossing — den hemel.

6. Het teeken van den Zoon des menschen zal alsdan aan den hemel verschijnen d. i. het Kruis. Laten wij al ons doen en laten met dat teeken stempelen, opdat het voor ons op dat alles beslissend oogenblik een teeken des heils en niet der verwerping zij. Ja, in dat teeken moeten we strijden, in en door het kruis zullen we de overwinning behalen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Meditatio de novissimis per aliquod tempus.
- B. Examen conscientiae de anno praeterlapso.
- C. Preces coram imagine S. Crucis ad impetrandam gratiam in die judicii.
- D. Pro clericis: Ps. Miserere.

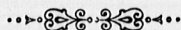

Toespraken en Vermaningen

OP

EENIGE FEESTDAGEN.

Op den feestdag van Jezus' naam.

EVANGELIE LUC. 2, 22.

1. We moeten den Heer Jezus op Zijn naamsdag een drievoudige gift aanbieden — *ons geloof*, opdat Hij het verlevendige — *onze hoop*, opdat Hij ze bevestigte — *onze liefde*, opdat Hij ze verwarme. Zodoende zal zijn naam ons heil aanbrengen — dan wordt Jezus ons een Jezus, d. i. een Heiland, onze Verlosser uit allen nood naar ziel en lichaam.

2. *Alles wat gij doet, doe dat in den naam van den Heer Jezus Christus*, aldus de Apostel aan de Coll. 3, 17. Alles moeten wij doen, opdat de naam van Jezus geëerd worde en ook op zulk eene wijze doen, dat hij daardoor geëerd worde. Het eerste slaat op de goede meening bij al onze handelingen — het tweede geeft den aard en de wijze aan, waarop wij dat alles moeten verrichten. In den naam van Jezus gaan en staan, rusten en arbeiden, slapen en waken, eten en drinken, dan zal dat alles zeker Gode aangenaam en ons verdienstelijk zijn.

3. *Gij zult den naam van den Heer uwen God niet ijdel gebruiken*, zoo luidt het tweede gebod. Maar hoe dikwijls

gebruiken wij Jezus naam niet ijdel, die toch met den Vader God is. Bij elke gelegenheid — wanneer we iets treurigs of droevigs hooren, over iets schrikken of ons over iets verwonderen, wanneer we schertsen en lachen, vloeken of schelden, altijd moet het de zoete naam Jezus ontgelden. Vandaag nog moeten wij die slechte gewoonte afleggen, en voortaan met den grootsten eerbied den naam noemen, voor wien zich moeten buigen de knieën dergenen, die in den hemel, op aarde en onder de aarde zijn.

4. *Er is ons menschen geen andere naam gegeven, waardoor wij zalig kunnen worden, dan de naam Jezus — en ieder, die dezen naam aanroept — met vast vertrouwen en levendig geloof — zal zalig worden.* Hand. 4, 12. Rom. 10, 13. Dat die naam dan altijd in ons hart, op onze tong, in al onze handelingen zij; dan ook zullen al onze wenschen en begeerten, ons doen en laten op Jezus gericht zijn.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Litaniæ de S. S. Nomine Jesu.
- B. Quinque Pater-noster in honorem quinque Vulnerum Dni Jesu Christi.
- C. Eleemosyna in honorem nominis Jesu.
- D. Quoties nomen Jesu in vanum pronunties, loquaris: O Jesu, Tibi vivo! O Jesu, Tibi morior! O Jesu, Tuus sum vivus et moriens! Amen.

Op Rozenkrans Zondag.

EVANGELIE LUC. II, 27 — 28.

1. Dikwijls bidden wij den Rozenkrans, maar zelden met aandacht en de vereischte godsvrucht. Met zulke

rozen vol doornen en zonder geur, d. i. door zulk een gebed vol verstrooiing vlecht men een krans voor de Onbevleete Moeder zonder de minste schoonheid. Wanneer dit gebed ons werkelijk nut zal brengen, dan moet men het met aandacht en oplettendheid bidden. Bij elk tientje moet onze aandacht toenemen, anders is het beter één Weesgegroet goed dan meerdere geheel verstrooid te bidden.

2. De Rozenkrans is het beste gebed voor de vereenders van Maria, omdat het bestaat uit de schoonste gebeden, nl. het gebed des Heeren, de groetenis des Engels en de Apostolische geloofsbelijdenis. In het huisgezin, waar dit gebed niet gebeden wordt, ontbreekt gewoonlijk ook godsdienstzin, de lauwheid zal daar wel dra vasten voet krijgen en de deur openen voor alle soorten van zonden. Heil het huisgezin, heil den ouden en zieken mensch, heil een ieder, die dagelijks een rozenkrans vlecht voor de H. Maagd. Als dank zal de goddelijke Moeder ook voor hen een krans vlechten in den hemel van onverwelkbare rozen.

3. Als leden der Broederschap van den Levenden Rozenkrans moeten we ons bizonder beijveren, Maria door het rozenkransgebed te vereeren, en vooral het tientje niet vergeten, waardoor de rozenkrans van vijftien tientjes dagelijks volledig wordt. Hoeveel goeds heeft dit gebed al niet gesticht en het nut zou nog grooter zijn, zoo we ons toelegden om het met de noodige aandacht en godsvrucht te bidden. Het nut ligt niet opgesloten in veel rozenkransen te bidden, maar in het goed en aandachtig bidden.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Devota recitatio rosarii vel partis ejusdem.
- B. Quindecim Ave in honorem quindecim mysteriorum.

c. Oblatio quotidiani rosarii, vel partis hujus in satisfactionem peccatorum.

Op het feest van Maria's Onbevleete Ontvangen.

EVANGELIE MATTH. I, 1-16.

1. Wanneer er sprake is van zonde, dan willen wij dat Maria buiten bespreking blijve, zegt de H. Aug. Maar Maria wil ook niets van zondigen weten, wanneer er van ons sprake is. Willen wij dus goede pleegkinderen van die groote Moeder zijn, dan moeten we ons wachten onze ziel te bevleken met zonde, waarvan zij onbevleete was en is gebleven. *Zalig zij, die onbevleete wandelen*, zegt David. (Ps. 118, 1.) Elke vlek blijft zichtbaar, hoe nauwkeurig ook verwijderd.

2. Het is een dogma of geloofswaarheid, dat Maria onbevleete van de erfzonde is ontvangen. Waaraan dankt zij dat groote *voorrecht*? Aan Hem, dien zij zelve zonder zonde ontvangen en gebaard heeft. Wij echter in zonde ontvangen en geboren, zijn door het H. Doopsel daarvan bevrijd en dat groote *voorrecht* zijn wij Hem verschuldigd, die ons deze genade verdiende door zijn leven, lijden en sterven. Hoe dankbaar toonde zich Maria voor de haar geschonken genade en hoe ondankbaar zijn wij dikwijls voor de reiniging der erfzonde door het Doopsel! Derhalve voortaan Maria volgen en dankbaar zijn.

3. De onbevleete Moeder leefde *zoo behoedzaam*, als ware zij niet onbevleete en vreesde elk oogenblik bevleete te worden. En wij, bevleete kinderen eener bevleete moeder, leven *zoo zorgeloos*, alsof wij zonder zonde geboren waren en nooit door haar bevleete kunnen worden. Dat we daarom uit het geheim der Onbevleete Ontvangen leeren, voortaan voorzichtiger te zijn. Had

Maria gedaan zooals velen onzer, haar voorrecht zou haar evenmin beschut hebben tegen de zonde. Daarom een anderen weg ingeslagen.

4. Het bewijs voor Maria's Onbevleete Ontvangenis ligt opgesloten in de woorden: *potuit, decuit, voluit*.

Potuit: zij is mogelijk; want bij God is alles mogelijk, door zijn almacht daartoe in staat gesteld. *Decuit*: het betaamde, dat Maria onbevleete ontvangen werd, omdat ze een vlekkeloos kind moest baren. *Ergo voluit*: derhalve heeft God, die machtig is, groote dingen aan Maria gedaan: *fecit mihi magna, qui potens est*. Met Gods genade is het ons ook *mogelijk* onbevleete te leven, *betaamt* het ook, dat wij zóó leven en we zullen godvruchtig leven, indien we met Gods genade slechts *willen*.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Gratiarum actio pro gratia baptismi.
- B. Litanie Lauretanæ.
- C. Aliquot Pater-noster et Ave in honorem B. M. V. pro impetranda virtute castitatis.

Op het feest van Maria Lichtmis.

EVANGELIE LUC. 2, 22—32.

1. Jesus verschijnt heden in gezelschap zijner Moeder voor het eerst in den tempel, om haar *offer* op te dragen. Een gewichtige les en een schoon voorbeeld voor ons. Wij ook, wij moeten ons met ons offer tempelwaarts begeven en daar ons hart, alle onze gedachten, woorden en werken aan God opdragen en daaraan het offer van dank voor ontvangene weldaden en rouw over onze zonden toevoegen.

2. Welk een wonder van ootmoed! De Allerreinste

onderwerpt zich aan de wet der reiniging, de Onbevleete Maagd aan de wet voor zondige moeders. Zij acht het niet, dat de wereld haar houdt voor hetgeen ze niet is, en haar niet erkent voor hetgeen ze wel is. O, laten we toch haar voorbeeld volgen! Laat de wereld van ons denken en zeggen, wat ze wil, als het geweten ons maar eene goede getuigenis geeft. Der wereld het naar den zin maken, dat gaat niet, en daaraan is ook niets gelegen, wanneer God maar over ons tevreden is. Zijn wet moet de richtsnoer voor ons doen en laten zijn.

3. Maria's Zuiveringsfeest roept ons op om ook aan onze zuivering te denken; want niets, wat onzuiver en bevleekt is, gaat den hemel binnen. En hebben we ons geweten gereinigd, dan ook gezorgd het onbevleekt te bewaren. Doch dat is niet genoeg, we moeten bovendien ook het voorgeschreven offer der voldoening brengen. Zijn we niet in staat een rijk offer op te dragen, dan het offer der armen — een paar tortelduiven — d. i. zachtmoedigheid en ootmoed, welke deugden wij van Maria moeten leeren en overnemen.

4. De Moeder Gods leert ons heden, hoe wij de goddelijke wetten moeten naleven en de oude Simeon toont ons wat, wij bij trouwe plichtsbetrachting voor loon te wachten hebben. Of is het geen groot loon in ons sterfensuur Jezus, niet slechts in onze armen, maar zelfs in ons hart op te nemen? en zoo in zijn gezelschap de poorten der eeuwigheid binnen te gaan met de woorden op de lippen: *Heer, laat nu uw dienaar in vrede sterven.*

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Renovatio votorum baptismi.
- B. Auditio Missæ et oblatio sui Deo.
- C. Quinque Pater-noster et Ave in honorem quinque vulnerum D. N.

- D. Preces in honorem St. Simeonis pro felice morte.
 - E. Preces pro clericis: Preces commendationis animæ.
-

Op het feest van den H. Jozef.

EVANGELIE MATTH. I, 18—31.

1. De H. Jozef is de heilige Bruidegom der Onbevleete H. Maagd, derhalve een voorbeeld voor gehuwden en ongehuwden. O, wanneer de ongehuwden zoo gezind waren als de H. Jozef, hoe weinigen zouden zich aan eene vrouw verbinden. En wanneer de gehuwden zoo deugdzaam leefden als de H. Jozef, hoe weinigen zouden dan wenschen niet gehuwd te zijn. Inderdaad, vele gehuwden en ongehuwden zijn niet tevreden; de laatste wenschen gehuwd, de eerste niet gehuwd, niet getrouwd te zijn. Waar schuilt hier de kwaal? Beide missen de deugd en godsvrucht van den H. Jozef. Zij zoeken wat des vleesch is, vandaar ook de prikkel des vleesch.

2. De H. Jozef is de voedstervader van Jezus en als dusdanig een voorbeeld voor alle ouders. En met recht. Want wanneer alle vaders en moeders voor hunne eigene kinderen zooveel liefde en zorg hadden als de H. Jozef voor zijn goddelijk pleegkind, dan zou men zeer weinig slechte kinderen aantreffen. Vele ouders meenen al genoeg te doen, wanneer ze hunne kinderen voeden en laten zich aan hunne opvoeding zeer weinig gelegen liggen. Maar heeft het kind dan niet meer behoefte aan zedelijk en godsdienstig voedsel dan aan stoffelijk? Is de ziel niet meer waard dan het lichaam. De mensch leeft toch niet alleen van brood? En wat baat alle voedsel, ja zelfs overvloed, wanneer de ziel dood is en eeuwig verloren gaat?

3. De H. Jozef was rechtvaardig. In dit eene woord is alles vervat, wat men tot zijn lof kan zeggen. Immers rechtvaardig zijn, heet in alles en altijd doen wat recht en goed is, alle plichten vervullen jegens zich zelven, jegens zijn naaste en jegens God. In zijn gedrag heeft hij ons een voorbeeld nagelaten tegenover zijne onbevleete Bruid. Hij bemerkt, dat zijne Bruid zwanger is en hij weet niet van wien — hij durft zich niet te verstouten haar te ondervragen — hij wil haar in geen opspraak brengen en om dit te vermijden, is zijn voor nemen haar heimelijk te verlaten. Dus doende zal hare eer gered en zijn geweten voldaan worden. — Hoe geheel anders handelen wij bij eene verdenking tegen onzen naaste! Dit bewijst, dat wij niet zoo rechtvaardig zijn als de H. Jozef, laten wij het dan trachten te worden.

4. De H. Jozef is vooral een patroon der stervenden. De overlevering leert, dat Jozef in de armen van Jezus en Maria gestorven is en vandaar dat ieder onzer de voorbede van den H. Jozef inroept, om daardoor ook eenmaal een zalig sterfuur te hebben. Maar als Jezus, Maria en Jozef bij onze stervensspende tegenwoordig zullen zijn, dan is het vooral noodig ons dikwijls hunnen voorbeeldigen dood te herinneren. Deze herinnering zal het kwaad in ons dooden en onze deugd nieuwen glans en vooruitgang schenken en zoo een gelukkig stervensuur bewerken. En daar we dagelijks kunnen sterven, moeten we ook geen dag laten voorbijgaan zijn machtige voorspraak om een zaligen dood af te smeeken. Willen we echter zijne bescherming en hulp, dan moeten we ook zijn voorbeeld willen.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Eleemosyna puero in honorem S. nutritii Josephi.
- B. Litaniæ de S. Josepho.

- c. Oratio ad S. Josephum pro felici morte.
- d. Hymnus de S. Josepho, aut preces commendationis animæ.

Op het feest van Maria's Boodschap.

EVANGELIE LUC. I, 26—38.

1. Verheugen en verblijden wij ons; want heden is het Woord vleesch geworden: *Zoo lief heeft God den mensch gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon niet spaarde, maar Hem overleverde tot den dood om ons te verlossen en zalig te maken.* O schoone dag des heils! Doch als we weigeren de middelen des heils aan te wenden, wat zal de verlossing ons dan baten? En welke middelen worden hier bedoeld? Het gepredikte woord Gods en Jesus heilig vleesch en bloed. Het eerste moeten we hooren en ons gedrag daarnaar inrichten, en Jesus vleesch moeten we nuttigen als spijs onzer zielen, hetwelk voedt ten eeuwigen leven.

2. De engel Gabriël werd gezonden naar Maria en boodschapte haar de menschwording van het goddelijk Woord. Welk een verheven boodschap, door den engel heden aan de Kerk en ook aan ons overgebracht. *Zie, gij zult ontvangen.* Inderdaad, wij zullen ook denzelfden Zoon des Allerhoogsten in het heilig altaarsacrament ontvangen, dien Maria ontvangen heeft, en ofschoon onder broodsgedaante, toch waarachtig met godheid en menschheid, met vleesch en bloed, met ziel en lichaam. Hoe zijn onze harten bij de opname van Jesus gesteld? Gelijken wij op het reine en onbevlekt hart van Maria? Welk een onderscheid! Zullen we niet trachten haar meer en meer gelijkvormig te worden om zoo Jesus eene waardige rustplaats te kunnen aanbieden?

3. Heden is Maria Moeder Gods en tevens onze

moeder geworden. Wat zijn we gelukkig eene dusdanige moeder te hebben gekregen. Door het moederschap van Maria is geheel het menschelijk geslacht verheven. Wij zijn bloedverwanten geworden van den Zoon Gods en derhalve bestaat er tusschen ons en de H. Drievuldigheid een band van geestelijke verwantschap. Het vleesch van Maria werd het vleesch van den Zoon Gods en het vleesch van Maria is ons vleesch. Gebeente uit ons gebeente, vleesch van ons vleesch. Welk eene waardigheid! Welk een troost! Welke redenen van hoop! Welk eene bron van liefde!

4. *Ave gratia plena.* Wees gegroet, Dochter van God den Vader! Wees gegroet, Moeder van God den Zoon! Wees gegroet, Bruid van God den H. Geest! Wees gegroet, Maria vol van genade! Dat zijn loftuitingen, die wij heden Maria moeten aanbieden.

Ecce ancilla Domini! Bij al hare grootheid blijft ze dienstmaagd des Heeren. Ziedaar een voorbeeld van diepe nederigheid! Hoe hooger des te ondergeschikter! Hoe nederiger des te gehoorzamer! Maria hierin na te volgen, is het schoonste offer, dat we haar kunnen brengen.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Ad „Angelus Domini” attenta recitatio salutationis.
- B. Litaniæ lauretanæ.
- C. Preces ad B. M. V. pro impetranda virtute humilitatis.
- D. Pro clericis: Ps. Magnificat.

Op het feest der H.H. Apostelen Petrus en Paulus.

EVANGELIE MATTH. 16, 13—19.

1. Driemaal heeft de H. Petrus den Heer verloochend, maar ook driemaal heeft hij Jezus blijken zijner

buitengewone liefde gegeven. Zoo ook moeten en zullen wij onze bedreven fouten en misstappen weder goed maken. Wanneer en zoo dikwijls wij vallen, moeten we telkens weder opstaan. Hoe zwaarder en hoe talrijker onze zonden zijn, des te strenger en talrijker moeten onze werken van boete zijn. O God! niet slechts driemaal, maar ontelbare malen heb ik u beleedigd en verloochend en hoe zelden en hoe lauw heb ik u mijne liefde bewezen. Wie onzer voelt zich niet gedrongen deze belijdenis af te leggen?

2. Hoe zwak is de mensch! Petrus, de rotsman, valt en het zwakke riet zal staande blijven? Petrus, die gezegd had desgevorderd met Jezus te willen sterven, zweert, dat hij Hem volstrekt niet kent. Terwijl Christus gaande is om de wereld te verlossen, blijft Petrus staan om Hem voor de wereld te verloochenen. *Wie meent te staan, zie toe niet te vallen.* (I Cor. 10, 2.) Niemand, hoe braaf ook, is zeker te blijven staan, en hij het allerminst, die meent het zekerste te zijn niet te vallen. *Vigilate!* waakt!

3. Jezus slaat een medelijdenden blik op Petrus en terstond breekt zijn hart, lost zijn oog zich in tranen op, hij berouwt en beweent zijn diepen val. Hebt gij ook het ongeluk gehad zwaar te zondigen, smee Jezus dan om een medelijdenden blik, opdat ge daardoor getroffen in u zelve keert, en met Petrus uwe zonden bitterlijk moget beweenen. Zodoende zal ons het ongeluk tot geluk, de val tot opstanding en de zonde tot heil verstrekken, evenals bij Petrus.

4. Bij den vuurhaard, in den omgang met slechte menschen, op de stem eener dienstmaagd, viel de zuil der Kerk, de rotsman Petrus. Ware hij bij Jezus, of bij Maria en de overige leerlingen gebleven, dan was hij niet gevallen. Dat zijn voorbeeld ons tot waarschuwing

diene! De gelegenheid vluchten is de zonde zelve vluchten; de gelegenheid maakt den dief. Zoeken wij steeds het gezelschap van Jezus, Maria en Jozef; en onze volharding in de deugd staat vast.

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Actus charitatis erga Deum.
 - B. Actus contritinis coram imagine crucifixi.
 - C. Symbolum Apostolorum.
 - D. Preces pro augmento ecclesiae vel pro Papa.
-

Op het feest van Maria's Hemelvaart.

EVANGELIE LUC. 10, 38—42.

1. Eindelijk was de tijd aangebroken, dat Maria, ofschoon de heiligste der menschenkinderen, zou sterven om in den hemel haar koningschap te beginnen. Doch hoe is zij gestorven? Zonder smart, zonder angst, uit en in liefde, binnend en door de H. Drieëenheid bemind wordende. Ook wij zullen eenmaal sterven, maar hoe? In smarten en angsten. Wat kan dit verzachten en verminderen? Een deugzaam of boetvaardig leven; want men sterft, zooals men geleefd heeft. Denken wij dan dagelijks aan het alles beslissende stervensuur en begeven we ons nooit ter ruste alvorens gebeden te hebben: Maria, bid voor ons, vooral in ons stervensuur.

2. Maria's lichaam werd begraven, doch het graf moest zijne prooi weder afstaan — het vleesch, waarvan de Zoon Gods het Zijne had genomen, zou evenals Zijn allerheiligst lichaam niet aan bederf onderhevig zijn — het moest in zijn opstanding en hemelvaart gelijkvormig worden aan het lichaam van den goddelijken Zoon. — Eenmaal zal ons lichaam ook verrijzen. Maar hoe en

wanneer? Niet voor den jongsten dag. Of die opstanding glorievol of smadelijk zijn zal, wie kan dat zeggen? Naar den hemel of naar de hel, wie kan dat weten? En toch weten we het. Wanneer Maria ons bij ons sterven als hare ware kinderen erkent, dan ook zal haar Zoon Jezus ons ook als zoodanig erkennen, en waar onze Vader Jezus en onze Moeder Maria woont, daar ook zullen wij, hunne kinderen, wonen.

3. Heden is Maria als koningin des hemels gekroond. Welke troost voor ons, hare pleegkinderen de koningin des hemels als Moeder te bezitten, eene Moeder, die daar altijd onze belangen bij Jezus behartigt. *Ecce mater tua*, zoo sprak Jezus stervend aan het kruis tot ons. Ook heden richt Hij het woord tot ons: „Ziedaar uwe Moeder: zij is het kanaal, waarlangs Ik der wereld en den mensch Mijne zegeningen en genade schenk.” Vraag derhalve hare machtige voorbede en u zal gegeven worden.

4. Maria heeft het beste deel verkoren, dat haar nooit zal worden ontnomen. Wat koos zij en wat kiezen wij? Zij koos den hemel en wij niet zelden de aarde en het zingenot. Haar deel blijft in eeuwigheid en het onze wordt ons eenmaal ontnomen. Zij koos de deugd, wij kiezen somtijds de boosheid. Zij koos de ootmoed en de ingetogenheid en wij dikwijls het tegenovergestelde. Zij koos de liefde tot God, en wij kiezen veeltijds de liefde tot de schepselen. Wanneer zij weder op de wereld verscheen, zou ze hetzelfde kiezen, en wij moeten dus ook beginnen met geheel andere dingen te kiezen. Heden dan nog beginnen met datgene te doen, wat ons in de eeuwigheid niet zal ontnomen worden.

POENITENTIA SALUTARIS:

A. Preces ad Mariam pro felici morte.

- b. Auditis Missæ in honorem glorificationis B. M. V.
 - c. Septem Ave in honorem septem dolorum B. M. V.
 - d. Duodecim Ave propter duodecim stellas in corona B. M. V.
-

Op het feest van Maria's Geboorte.

EVANGELIE MATTH. I, 1—16.

1. „De geboorte van Maria heeft de geheele wereld met vreugde vervuld, want uit haar is Hij geboren, die den vloek der zonde weggenomen, zegen verspreid, den dood tot schande gemaakt en in diens plaats het eeuwig leven geschonken heeft” — aldus zingt de H. Kerk. En zouden wij ons heden dan niet verheugen op 't geboortefeest van dit kind van zegen? Doch bij die blijdschap moet het onze ernstige zorg zijn, dat het heil door dit kind ons geschonken, niet door eigen schuld voor ons verloren gaat.

2. Brave kinderen bieden hunnen ouders bij gelegenheid van hun geboortefeest een geschenk aan. Wat nu moet het geschenk zijn door ons Maria, onze Moeder, aan te bieden? Goud en zilver verlangt zij niet, alleen ons hart; maar een rein, een ootmoedig hart — een hart gelijkend op het hare. En dan een hart brandend van liefde tot haar, een hart vol gloeienden ijver in haren dienst, een hart, dat er steeds op uit is, haar voorbeeld na te volgen. Een hart met die hoedanigheden versierd, moeten en zullen wij heden Maria op haar geboortedag aanbieden. Welk eene vreugde zal een dusdanig geschenk in het moederhart van Maria verwekken!

3. Het is niet overbodig, dat wij heden ook eens aan onzen eigen geboortedag denken. Immers, ware Maria niet geboren, dan stond het slecht geschapen met

onze verlossing; want zij toch is de Moeder van haren en onzen Verlosser. Daarvoor moet den hemel dank gebracht worden, maar tevens moeten we ons verheugen, geboren en deelgenooten te zijn Zijner Verlossing. Doch denk er wel aan, verlost te zijn is nog niet zalig zijn. Leef daarom volgens de leer des Verlossers, opdat het woord niet op u van toepassing worde: *het ware hem beter niet geboren te zijn.*

4. De machtige grooten der aarde plegen op hun geboortedag vrijgeviger in het uitdeelen van gunsten en gaven te zijn dan op andere tijden. Met het volste vertrouwen kunnen en mogen wij dat heden ook van Maria verwachten, Ofschoon immer bereid onze gebeden aan God op te dragen en verhooring af te smeeken, zal ze heden op een bijzondere wijze onze geestelijke en stoffelijke belangen bij Jezus verdedigen en of bekeering, of volharding in de deugd en een zalig sterfuur voor ons vragen. Toon u dan een vertrouwvol kind en zij zal zich eene zorgzame en liefdevolle Moeder toonen.

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Preces in honorem B. M. V. vel ipsius parentum.
- B. Litanie Lauretanæ, aut Salve Regina.
- C. Decem Ave vel Rosarium.
- D. Ave maris stella, pro clericis.

Op het Allerheiligenfeest.

EVANGELIE MATTH. 5, 1—12.

1. De H. Bernardus zegt: *de voorspraak der heiligen is den menschen zeer nuttig, opdat wij door hunne voorbede verkrijgen, waartoe we door eigen kracht niet in staat zijn.*

Vandaar moeten we dagelijks onze smeekbeden tot de heiligen des hemels opzenden en vragen, dat ze hunne gebeden met de onzen vereenigen, opdat we door hun geholpen, dezelfde genade en denzelfden bijstand van God ontvangen, welke zij van Hem zoo ruimschoots hebben genoten — de genade heilig te leven en zalig te sterven.

2. *Maar hoe dat te rijmen: de heiligen te vereeren en aan te roepen en de heiligheid zelf gering te schatten en te verwaarloozen; aldus vraagt de H. Chrys.* Voor alles moeten wij de heiligheid beminnen en hoogschatten en dan eerst de heiligen; want de heiligheid neemt bij de heiligen de eerste plaats in. Hij is dus geen oprechte vereerder der heiligen, die de heiligheid zelf niet hoog schat, en hij eert de heiligheid niet oprecht, die zelf niet heilig leeft.

3. Vanwaar komt het, dat er in onze dagen zoo weinigen meer heilig worden? Omdat bij de meesten de ernstige wil ontbreekt om het te worden. God geeft het kunnen; want Hij zegt: *wees heilig, omdat Ik, uw God, heilig ben.* (Lev. 11, 14.) Hij verlangt van ons het onmogelijke niet en geeft eenieder wat noodig is om het te worden. Maar het willen ontbreekt ons: wij werken niet mede met de genade. Doen wij toch het onze, God zal het zijne doen! Neen, daar bestaat geen middenweg: wij worden of zaligen in den hemel, of verdoemden in de hel. Wat wilt gij?

4. De heiligheid bestaat niet in wonderwerken, maar in werken van deugd te verrichten — niet in de beoefening van buitengewone zaken, maar in de beoefening der rechtvaardigheid — in de vervulling onzer beroeps-plichten, in het volbrengen van Gods geboden — en Gods geboden zijn niet zwaar. *Mijn juk is zoet en mijn last is licht,* zegt Jezus. (Math. 11. 30.) Neem dan dat

zoete juk, dien lichten last op u en draag ze met volharding tot tijd en wijl, dat de Heer u door een zaligen dood daarvan bevrijdt; *want hij alleen, die volhardt, zal zalig worden.* (Math. 10, 22.)

5. Willen we heilig worden, dan moeten we ons met meer ijver en inspanning op heiligheid toeleggen dan tot hiertoe. Om dien ijver in ons op te wekken of te vermeerderen, moeten we onzen blik op hun voorbeeld richten en vooral op hen, die in denzelfden stand en staat, waarin wij verkeerden, heiligen zijn geworden, en dan met den H. Aug. zeggen: *wat anderen hebben gedaan, dat kan ik ook.* Zeker, wij ook kunnen alles door Hem, die ons versterkt.

6. En wat vermochten de heiligen niet, gesteund door Gods genade! Te midden van kruis, lijden of tegenspoed waren zij vergenoegd en tevreden, overtuigd dat de aardsche wederwaardigheden met geduld verdragen, het eeuwig zalig loon en den hemel niet zullen missen. De lijdensweg is immers de hemelweg. Op dezen weg is de Heiland ons voorgegaan — op dezen weg hebben alle heiligen Hem gevolgd — op dezen weg moeten wij Hem ook nagaan, en dan *zal ons loon groot zijn in den hemel.* (Matth. 5, 12.)

POENITENTIA SALUTARIS:

- A. Litaniæ de Omnibus Sanctis.
 - B. Oblatio S. Missæ in honorem Omnium Sanctorum.
 - C. Renovatio voti baptismi.
 - D. Actus fidei, spei et charitatis in honorem Omnium Sanctorum.
 - E. Pro clericis: Te Deum.
-

Op Allerzielendag.

EVANGELIE JOËS. 5, 25—29.

1. *Mijne kinderen laten we elkander beminnen, niet slechts met woorden en met de tong, maar in werken en in waarheid*, aldus spreekt de H. Joës. (1, 3. 18.) En ik voeg hieraan toe: niet slechts in het leven, maar ook na den dood over het graf henen. Het kenteeken dier liefde bestaat in het verrichten van goede werken voor de overledenen; want de waarde der liefde wordt afgemeten naar de werken: *probatio dilectionis exhibitio est operis*, zegt de H. Greg. Vandaar het woord der H. Schrift: *het is een zalige en heilzame gedachte voor de overledenen te bidden*. (2 Mach. 12, 46.)

2. Zoo dikwijls wij een arme ziel uit het vagevuur helpen verlossen, zegt Jesus tot ons en zal het op den jongsten dag herhalen: *Ik was gevangen en gij hebt Mij verlost; want wat gij den geringsten der Mijnen gedaan hebt, hebt gij aan Mij gedaan!* Denken wij ons dan gebonden met hen in die sombere gevangenis, waar ze vreeselijke pijnen lijden; want het gevoelen der Vaders is, dat de pijnen des vagevuurs even hevig zijn als de hellepijn, behoudens de pijn van gemis. En waarin bestaat het losgeld voor hunne bevrijding? In gebeden, in aalmoezen, in werken van barmhartigheid, in het H. Misoffer, in boetedoeningen en het verdienen van allaten.

3. *Ziet eens hoe zij elkander beminnen!* Zoo spraken de heidenen van de eesrte Christenen. Dat zal en kan men ook van ons zeggen, wanneer onze liefde tot over het graf reikt: *de liefde is sterker dan de dood*. (Hoogl. 8, 6.) Ja, sterker dan de dood; want de dood overwint het lichaam, maar de liefde blijft in eeuwigheid.

4. Bij het christelijk medelijden, dat we den armen zielen toedragen, moeten we de armste aller arme zielen niet vergeten, en deze is onze eigene ziel. Wij

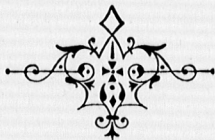
moeten zorgen, dat de arme geloovige zielen ons niet toeroepen: *weent over u zelven; maar niet over ons; want indien het groene hout aldus geschiedt, wat zal er dan van het dorre worden?* Hier in dit oord van jammer en ellende moeten wij de tijdelijke straffen zoo smartelijk afboeten, wat staat u te wachten, wanneer gij in zonde en misstappen voortleeft en onboetvaardig sterft; uwe plaats zal dan geen vagevuur maar de hel zijn, waar de knagende worm niet sterft en het vuur niet gebluscht wordt. Hoor dan den zaligen Thomas à Kempfen: *het is beter de zonde hier af te boeten dan de afboeting tot het volgend leven te verschuiven of uit te stellen.* Maar het is nog beter zóó te leven, dat wij niets af te boeten hebben hiernamaals.

5. *Het is eene heilige en heilzame gedachte voor de overledenen te bidden.* Waarom eene zalige gedachte? Wijl de Allerheiligste God wil en wenscht, dat de lijdende zielen zoo spoedig mogelijk gezuiverd en gereinigd, deelgenooten zijner heerlijkheid worden. God verlangt naar hen en zij verlangen naar God. Waarom een heilzame gedachte? Omdat de vruchten des gebeds den geloovigen zielen en ook ons heilzaam zijn. Immers, als we ze in den hemel hebben geholpen door onze gebeden, dan zullen zij daar op hunne beurt, uit dankbaarheid, onze voorsprekers bij God zijn en ons helpen ook eenmaal deelgenooten hunner zaligheid te worden. Daarom moeten wij onze gebeden vereenigen met de *strijdende* en *triumfeerende* Kerk voor de *lijdende* Kerk, voor de arme zielen in het vagevuur, uit medelijden en eigenbelang. Wat gij wilt dat wellicht eenmaal voor u geschiede, doe dit nu ook voor anderen en verbind met uwe gebeden werken van liefde in hunnen naam, om zoo hunne schuld geheel of gedeeltelijk te voldoen. *Wij zijn immers allen ledematen van een en hetzelfde lichaam, waarvan Chris-*

tus het hoofd is. Wanneer een lidmaat lijdt, dan lijden alle ledematen.. (I Cor.)

POENITENTIA SALUTARIS :

- A. Iterato visitare cœmeterium.
- B. Missæ sacrificium, eleemosyna aut aliud opus bonum in solatium defunctorum.
- C. Rosarium pro defunctis.
- D. Indulgentias meritare pro iis.

Vermaningen en Penitentiën
VOOR
Bijzondere klassen van Biechtelingen.

I.

Voor hoovaardigen — in genere. —

A. VERMANINGEN.

1. Alle goede gaven, die gij bezit of meent te bezitten, komen oorspronkelijk van God. Hem en niet u komt daarvoor lof en eer. *Wat hebt gij, o mensch, wat gij niet ontvangen hebt?* vraagt de Apostel. (I Cor. 4, 7.) *Alle goede gaven komen van den Vader des lichts.* De hoovaardij is dus een soort godsroof; want de hoovaardij berooft God als het ware van de eer, die Hem alleen toekomt. Ze is tevens eene groote ondankbaarheid jegens God; want de hoovaardij misbruikt Gods gaven om Hem te beledigen.

2. *De hoovaardij is het begin aller zonden.* (Sirach. 10, 15.) Vandaar dat geen zonde denkbaar is zonder hoovaardij; want die zondigt, veracht Gods geboden en is derhalve hoovaardig geleid door de ongeordende eigenliefde.

3. De hoovaardij is mede oorsprong aller zonden en de ondergang aller deugden. *God weerstaat immers den hoovaardigen en schenkt den ootmoedigen zijne genade.* (Jac.

4, 6.) De hoovaardigheid gaat den val vooraf; want *die zich zelven verheft, zal vernederd worden*, zegt de Zaligmaker.

4. De hoovaardige mensch maakt zich bij God gehaat; *want de hoovaardige mensch is een gruwel voor den Heer*. (B. d. Spr. 16, 5.) De hoovaardij heeft engelen in duivelen veranderd: wat zal zij dan niet van den mensch maken.

5. De hoovaardij maakt ons gehaat bij onzen evenmensch. *Waar trots is, daar zal schande zijn*. (B. d. Spr. 11, 2.) Die anderen veracht en minacht, zal door hen veracht worden. *Op hoovaardij volgt vernedering*. (B. d. Spr. 29, 23.) Vandaar wordt de hoovaardij een pestziekte genoemd, waarvoor een ieder uit den weg gaat. En geen wonder.

6. Hoe verschrikkelijk zijn de gevolgen dier ondeugd! Zij is de bron van roem- en eerezucht, ijdel en opschik, van verachting Gods, godsdienst en Kerk; zij is het zaad van tweedracht, twist en strijd, van ongehoorzaamheid, huichelarij en ketterij.

7. De hoovaardige schaaft zich zelven het meest; want hij verliest juist wat hij zoekt, nl. grootheid, en bovendien de achting van God en de menschen, benevens alle verdiensten van zijn voorrang als mensch en de verdiensten zijner goede werken. Wanneer gij derhalve den hoogsten trap van volmaaktheid bereikt hebt en u daarop verhoovaardigt, dan is het gedaan met uwe volmaaktheid en ge zijt arm en ellendig als een bedelaar. (H. Chrysost.)

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Wanneer er hoovaardige gedachten in u opwellen, denk dan aan uwe zonden en onvolmaaktheden en zeg bij u zelven: „O God, wees mij zondaar genadig!”

2. Als men u lof en eer bewijst, bid dan in stilte: glorie zij God den Vader, den Zoon en den H. Geest. Niet ons, o Heer, maar uwen Naam zij lof en eer in alle eeuwigheid.

3. Spreek zelden en zoo weinig mogelijk over alles, wat u tot eer en lof verstrekt.

4. Doe nooit iets om den lof der menschen in te oogsten, maar tracht in alles God te gevallen. Werp uwe verdiensten voor God niet roekeloos weg voor een weinig lof.

A. *Actus contritionis de peccatis superbiæ flexis genibus.*

B. *Preces pro animabus, quæ hoc peccatum luunt in purgatorio.*

II.

Voor hoovaardigen — in specie.

(De hoovaardij in kleederdracht wordt hier vooral bedoeld.)

A. VERMANINGEN.

1. De kleederen moeten ons steeds herinneren aan het geluk, dat wij door de schuld onzer stamouders verloren, en aan het ongeluk, dat wij door hen beloopen hebben, zegt de H. Chrys. In plaats dus van trotsch te zijn op onze kleeding, moeten we ons verootmoedigen en bedenken dat de eerste zondaars ook het eerst een kleed moesten dragen.

2. God zelf heeft de eerste menschen en ook ons de kleeding gegeven om daarmede onze naaktheid te bedekken en het lichaam tegen het gevaar der bekoringen te beschermen; derhalve niet om de hoovaardij te dienen en het schaamtegevoel te kwetsen.

3. De H. Bernardus zegt: men moet in de kleeding

alles vermijden, wat de grenzen van het fatsoen en der noodzakelijkheid te boven gaat en het lichaam niet meer opschikken en sieren dan de ziel nuttig is; *wees tevreden, als ge iets hebt om u te bedekken.* (Hebr. 13, 5.)

4. Wat baat het ook zijn lichaam met schoone kleederen te versieren en de ziel naakt en ontbloot te laten aan deugden? Zorg daarom veel meer uwe onsterfelijke ziel te versieren met schitterende deugden en niet uw sterfelijk lichaam. Vandaar het woord van den H. Bern.: Hoemeer gij uit ijdelheid uw lichaam *uitwendig* opschikt des te afzichtelijker wordt *inwendig* uwe ziel.

5. Zijt gij daarom een beter mensch, omdat ge schoonnere kleederen bezit? Het kleed maakt den mensch niet. De rijke vrek, gekleed in purper en zijde, werd in de hel begraven, terwijl de arme Lazarus, bedekt met lompen, door de engelen in Abrahams' schoot werd gedragen.

6. Wat anders is een sierlijke kleederdracht dan het lijkkleed van een ter dood veroordeelden misdadiger?

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Wanneer ge u een nieuw kleed aanschaft of aantrekt, denk dan aan de vijgenbladeren en schapenpels der eerste ouders.

2. Ontwaart ge in u de zucht tot opschik, herinner u dan uw toekomstig doodkleed.

3. Wanneer ge u in een spiegel beschouwt en u zelve en anderen tracht te gevallen, denk dan welk een afzichtelijke massa de dood van u zal maken.

A. Qui superbo ornatu peccaverit, in vestitu simplici accedat ad loca, ubi scandalum dedit.

B. Donatio alicujus vestis egeno, vel pretii illius vestis.

C. Preces pro animabus, quæ luxum vestium in purgatorio luunt.

D. Rozerium.

III.

Voor gierigaards.

A. VERMANINGEN.

1. Men houdt den penitent de *schandelijkheid* der gierigheid voor. Ze is zoo afschuwelijk, dat de H. Paulus ze onder die zonden rangschikt, welke door de christenen niet genoemd mogen worden. Hij noemt die ondeugd zelfs afgodendienst; want gelijk de afgodendienaars de afgoden aanbidden, zoo ook aanbidt de gierigaard het geld. (Eph. 5. 3. 5.) Vandaar dat de wijze Sirach zegt: *niets is boosaardiger dan een gierigaard: Niets is afkeurenswaardiger dan het geld te beminnen*; want een zoodanige heeft ook zijne ziel veil. (Sir. 10. 9. 10.) Waarvoor verkoopt hij haar? Voor eenige centen. Maar ook aangenomen, dat hij haar verkoopt voor vele guldens, ja voor al het goud der wereld, wat is dat alles vergeleken met de ziel, met God zelven? Inderdaad, de gierigaard heeft God zelven veil, hij verkoopt Hem zoo als Judas Christus voor eenige zilverstukken.

2. Men wijst hen op de *schadelijkheid* van dat kwaad. *Die rijk willen worden, vallen in de strikken des duivels, in allerlei booze en schadelijke begeerten, welke den mensch in het verderf storten*; want de gierigheid is de wortel van alle kwaad. (I Tim. 6, 9. 10.) „Wie door hebzucht beheerscht wordt, wordt door alle kwaad beheerscht. Want uit gierigheid ontspringen alle boosheden,” zegt de H. Aug. „De gierigheid is aanstoker aller ongerechtigheid en de gierigaard een vijand van alle menschen. Wien niets genoeg is, dien is ook niets te slecht,” aldus de H. Chrys. „De gierigaard rijdt op een vierwieligen wagen ter helle. De vier wielen van dezen wagen zijn: *kleinmoedigheid, onmenschelijkheid, godvergetenheid en woeds-*

vergetenheid. De twee paarden zijn: *schraapzucht* en *roofzucht*, en de menner is de *hebzucht*." (Momb.)

3. Men toont hun de *dwaasheid* van deze ondeugd.

Gij dwaas! dezen nacht nog zal men uwe ziel van u opvorderen; en wat gij verzameld hebt, wie zal dat ontvangen? (Luc. 12, 20.) Misschien lachende erfgenamen, die alles, wat gij zoo spaarzaam en met moeite bijeen hebt geschraapt, binnen weinig jaren liederlijk zullen verkwisten. Hoe dwaas is het toch schatten te verzamelen, welke door roest en mot verteerd en door dieven kunnen gestolen worden met opoffering van schatten, die eeuwig duren! Hoe rampzalig, bij allen rijkdom arm en niet de heer, maar de slaaf van het geld te zijn. Dat is de gierigaard. Anderen gunt hij niets. Niet hij heeft de rijkdom, maar de rijkdom heeft hem in bezit. En hoe ouder hij wordt, des te gieriger. Andere ondeugden en hartstochten verminderen dikwijls door den tijd in hevigheid, maar de gierigheid neemt steeds toe met de jaren. Hoe meer het doodsuur nadert des te gieriger wordt hij, gelijk de waterzuchtige meer dorst krijgt naarmate hij drinkt.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Denk dikwijls aan de vier laatste dingen. *Aan den dood*; wij zijn naakt geboren en naakt worden we eenmaal ten grave gedragen. We hebben niets mede in de wereld gebracht en zullen daaruit ook niets medenemen. *Aan het oordeel*; God zal vragen, waar zijn de interessen van het u toevertrouwde kapitaal? Waarom hebt ge het niet besteed tot het doel, waartoe ik het u heb gegeven? *Aan hel en hemel*; wat baat het den mensch de geheele wereld te bezitten, maar zijne ziel te verliezen en den hemel te verkwisten?

2. Denk aan het voorbeeld van Jezus, die vrijwillig arm werd en aan het voorbeeld dier heiligen, die alles verlaten hebben om Jezus te winnen.

3. Oefen u in het vertrouwen op God. Hij zorgt voldoende voor u, wat zorgt gij dan bovenmate? De natuur is met weinig tevreden, waartoe de overvloed? Wie op God vertrouwend met weinig tevreden is, zal nooit aan het noodwendige gebrek hebben.

A. Eleemosyna pauperi, aut ad pias causas ab avaro detur in satisfactionem.

B. Via S. Crucis cum consideratione infelicis Judæ.

C. Suffragia pro animabus, quæ in purgatorio avaritiam luunt.

IV.

Voor onkuischen — in genere. —

A. VERMANINGEN.

1. Men stelt hun de *afschuwelijkheid* dezer ondeugd voor.

a. *Alle zonden, welke de mensch bedrijft, geschieden buiten zijn lichaam, zegt de H. Paulus, maar die ontucht bedrijft, vergrijpt zich aan zijn lichaam; wie zich echter aan zijn lichaam bezondigt, bezondigt zich ook aan het lichaam van Christus; want weet gij niet, dat uwe leden een tempel zijn van den H. Geest, die in u woont, Dien gij van God hebt ontvangen, en dat gij u zelven niet toebehoort? (1 Cor. 6. 3, 16.)* Derhalve is de ontucht in zekeren zin een heiligschennis, eene onteering van den tempel des H. Geestes.

b. Van den ontuchtige geldt het woord van den Psalmist 48, 21: *De mensch, toen hij in eere was, erkende het niet; hij is den redeloozen dieren gelijk geworden.* Vandaar

wordt de onzuivere mensch niet ten onrechte met een zwijn vergeleken, dat zich in den mest wentelt. En de H. Hieronymus zegt: de wellust verandert de zintuigen, maakt van een redelijk mensch een redeloos dier.

c. Hoe kan Belial naast de Arke des Verbonds bestaan — de schandelijke lust des vleesches naast het vleesch en bloed van den godmensch?

d. Waarom schaamt men zich deze ondeugd openlijk te bedrijven? Waarom zoekt men daartoe eenzame en verborgen plaatsen op en kleurt het schaamrood het aangezicht, wanneer men daarop betrapt wordt? Blijkt uit dat alles niet duidelijk de schandelijke dier ondeugd?

e. „De onzuivere liefde grenst aan waanzin.” Zij is een verwoede hartstocht den redelijken mensch onwaardig.

2. Men wijst hun op de *schadelijkheid* dier zonde.

a. Zij schaadt het lichaam. *Wanneer gij volgens het vleesch leeft, zult gij sterven.* (Rom. 8, 13.) Dat slaat vooral op de wellustigen.

b. Zij schaadt *het vermogen*. De verloren zoon en de dagelijksche ondervinding treden hier als getuigen op. Geen zonde komt dikwijls zoo duur te staan als de wellust — zij maakt arm.

c. Zij schaadt *den goeden naam*. Men mag de zonde nog zoo geheim houden, eindelijk komt ze aan het daglicht. Het vuur wordt door den rook verraden en komen die zonden eenmaal uit, dan is de goede naam onherroepelijk verloren.

d. Het meeste schaadt zij *de ziel*. De aartsengel Raphaël zeide: *die zich aan de onzuiverheid overgeven zooals paarden en muil dieren, over hen heeft de duivel macht.* (Tob. 6, 17.) Wanneer hij u ook al niet doodt, zooals de zeven mannen van Sara, toch zal hij u in zijn macht houden en, langzaam wellicht, maar zeker uwe ziel ter helle voeren. De eerbiedwaardige Lodewijk van Gra-

nada noemt de onkuischheid het vischnet des duivels, waaruit men bijna onmogelijk kan ontkomen.

e. Geleerde en heilige mannen zeggen dan ook terecht, dat de meesten, die verloren gaan, verdoemd worden om de zonde van ontucht.

f. Hoe streng straft God somtijds reeds op aarde die helse zonde. Denk hier aan den zondvloed, den ondergang van Sodoma en Gomorrha, den ondergang der Sichemiten en van den stam Benjamin, van Samson, Salomon en zoovele anderen. Vanwaar de ellende en rampspoepen, welke tegenwoordig de wereld teisteren? De onzuiverheid en wellust draagt daarvan voor een groot deel de schuld.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Vlucht den lediggang en de luiheid. Blijft altijd bezig, verricht naarstig uwen arbeid en belet, dat de duivel u in ledigheid overvalle.

2. Bewaar zorgvuldig uwe zintuigen, vooral uwe oogen en ooren; want deze zijn de deuren, waardoor de zonde de ziel binnensluipt. *Wanneer uw oog u ergert, rukt het uit*, zegt Jezus. (Math. 18, 9.) Doch opdat het niet zoover kome, maak een verbond met uwe oogen evenals Job, om niets met behagen aan te zien, wat u zou kunnen ergeren. Plaats een wachter bij uwe ooren met den last alle onkuische gesprekken verre te houden.

3. Wacht u voor de zondige gelegenheden. Ge weet immers hoe zwak ge zijt, waarom wilt ge dan weder dáár heen gaan of blijven, waar ge weet zeker of waarschijnlijk weder te vallen. Ge zijt niet sterker dan de H. Petrus, weet dat wel.

4. Wees matig in eten en drinken. Onmatig eten

en drinken is olie storten in de vlammen der onkuischheid, zooals u de ondervinding leert.

5. Ontvang dikwijls de H. Sacramenten, de Biecht en de H. Communie, dat zijn de krachtigste tegengiften der zonden.

6. Stel u dikwijls, vooral in de bekoring, Gods heilige tegenwoordigheid voor en herinner u vaak den dood, het oordeel, den hemel en de hel.

A. Mortificatio carnis, conveniens gravitati peccati, indoli et statui poenitentis.

B. Consideratio Passionis et Mortis Dni nostri Jesu Christi.

C. Quotidiana devotio — e. g. tres Ave — erga immaculatam Virginem, ejusque sponsum, castissimum Josefum et angelum tutelarem.

D. Iteratio sacramentorum intra definitum tempus.

V.

Voor onkuischen — in specie — in gedachten.

A. VERMANINGEN.

1. Men stelt hun het *schandelijke* dier zonde voor, wanneer ze daarin vrijwillig behagen scheppen, of die gedachten en begeerten vrijwillig opwekken, of bewust zijn, dat men zich daarmede bezig houdt, verzuimt ze te bestrijden of weg te zetten. *Uit het hart komen de slechte gedachten* zegt de Zaligmaker. (Math. 15, 19.) Een onzuiver hart denkt ook onzuiver. En de H. Paulus schrijft: *vleeschelijke gezindheid is vijandschap tegen God.* (Rom. 8. 7.)

Wie onkuischheid denkt of wenscht te doen, heeft

reeds voor God gezondigd; want de wil maakt de zonde. Daarom zegt Jezus Christus: wie een vreemde vrouw aanschouwt d. i. met de vrijwillige begeerte om met haar te zondigen — heeft in zekeren zin echtbreuk bedreven. De alwetende God kent en ziet immers niet alleen onze handelingen, maar Hij weet en kent ook onze gedachten; Hij doorvorschert onze harten en nieren. *Zalig de zuiveren van harte, want ze zullen God aanschouwen*, aldus roept Jezus Christus ons toe. (Matth. 5, 8.) Doch dan volgt daaruit ook: rampzalig de onzuiveren van harte; want ze zullen God niet aanschouwen.

2. Men wijst hun op het *schadelijke* dier zonde.

a. Van niet bestreden kwade gedachten komt men gewoonlijk tot booze werken. Aanvankelijk is het een eenvoudige gedachte, welke langzamerhand overgaat in een levendige verbeelding; dan volgt een soort van vermaak en beweging, eindelijk de toestemming en de zondige handeling, wanneer daartoe gelegenheid bestaat. Ziedaar de tragsgewijze ontwikkelig der zonde. „Zooals de eikels de zwijnen voeden, zoo ook voeden de slechte gedachten de onzuivere begeerten. En hij, die onkuisheid wenscht te doen, heeft ze reeds bedreven. Een enkele vonk is in staat een massa kolen vlam te doen vatten, zegt de H. Ephraïm, en zoo ook is een enkele vrijwillige gedachte in staat de hevigste onkuische zonden in ons op te wekken.” Wat een dwaasheid door een vrijwillige gedachte of begeerte zijne ziel in gevaar te stellen voor eeuwig verloren te gaan.

b. Op het algemeen oordeel zullen we immers niet alleen van onze woorden en werken, maar ook van onze gedachten en begeerten rekenschap moeten geven. Dan zullen wij de schande van de geheele wereld niet ontgaan, en tevens de straffen niet ontvluchten, die ons onze laatdunkendheid in het koesteren van vrijwil-

lige slechte gedachten en begeerten berokkend hebben.

c. Het voorbeeld van koning David, die brandde van onzuivere begeerte tot de vrouw van Urias, van zijn zoon Ammon, die van onzuivere liefde tot zijne zuster gloeide, en der twee Ouden, die van ontuchtige lust tot Susanna ontbrandden, bewijst genoegzaam, waar het toe komt en welke schade men belooft, wanneer we niet tijdig en ernstig de onzuivere gedachten en begeerten weerstand bieden.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Denk steeds op goede of onverschillige dingen, en wend uwe gedachten van het kwade; want de geest des menschen kan niet rusten.

2. Schep behagen in dat, wat Godes is, en niet in dat, wat des vleesch is: want *waar uw schat is, daar is ook uw hart*, en waar uw hart is, daar zijn ook uwe gedachten.

3. Bedwing uwe oogen en ooren; want wilt ge zien en hooren, wat niet geoorloofd is, dan gaat ge verloren.

4. Laat het onkruid niet groeien, verstikt het in den den wortel; laat de vijand niet binnendringen, dan is de vesting verloren.

5. Neem in het gevaar, in de bekoringen uw toevlucht tot het kruis des Verlossers en vlecht van zijn doornenkroon een keten om uw hart, en belet zoo de woeste en wilde hartstochten het binnendringen. „Wanneer mij eene onzuivere gedachte overvalt, dan vlucht ik tot de wonden van Christus, zegt de H. Aug.

6. Koester uw vleesch niet te veel, leef niet te verwijfd, want dat zijn twee onzuivere bronnen, waaruit wulpsche gedachten en begeerten opstijgen.

a. Quoties Spiritus immundus te vexarverit, objurges

eum cum verbis Christi: Recede satana! scriptum est: Deum tuum adorabis et Illi soli servies! Potius mori quam fœdari.

B. Devota pronuntiatio: Jesu, Maria et Josef, me adjuva.

C. Quinque Pater et Ave in honorem quinque mysteriorum gloriosorum Dni Nostri.

D. Suffragia pro animabus, quæ impuras cogitationes luunt in purgatorio.

VI.

Voor zondaars in woorden.

1. Stel hun de *afschuwelijkheid* der zonde voor. *Alles, wat onrein is, moet onder de christenen niet genoemd worden, gelijk het heiligen, — christenen — betaamt.* (Eph. 5. 3.) De tong, in de H. Communie door Jezus' bloed geverfd, mag men niet tot gesprekken gebruiken, waarover jeugd en onschuld zich schamen. Kan de bron te gelijk zoet en bitter water geven d. i. Gods lof en eer en den lof der zonde? Wanneer de H. Paulus in zijn brief aan de Collossensers 3. 8. schrijft: *leg af de schandelijke redevoeringen*, dan zijn daardoor de onkuische gesprekken te verstaan; want het is schandelijk te spreken over zaken, welke schandelijk zijn om te doen. Waar het hart vol van is, loopt de mond van over. Hoe afschuwelijk en hatelijk moet dan inwendig uw hart niet zijn, daar uw mond overloopt van vuile taal. Vandaar zegt Christus: hoe kunt gij betamelijk spreken, daar uw hart boos is.

2. Laat hem de *schandelijkheid* dier zonde zien.

a. *Kwade gesprekken bederven de zeden.* (1 Cor. 15. 13.) Dat geldt vooral van onkuische gesprekken.

b. *Een kwade tong is een geheele wereld vol boosheid en is gezwellen van doodend gift.* (Jac. 3, 6. 8.) Dus ook de onkuische tong. Heeft de hel haar eenmaal in brand gestoken, dan zet ze alles in vuur en vlam. Hoeveel onheil kan een enkel onzuiver woord niet te weeg brengen! „Een enkele spreekt, en hij zegt slechts een enkel woord en dat enkele woord van een enkelen persoon doodt de zielen eener gansche menigte, die het hoorde,” zegt de H. Bernardus.

c. Van den onkuischen spreker geldt vooral het woord der H. Schrift: *Zijne lippen zijn het bederf zijner ziel.* (Spr. 18. 7.) Seneca, een heidensch wijsgeer roept u zelfs toe: „spreek niets schandelijks; want door zulke gesprekken gaat de schaamachtigheid verloren.”

3. Laat hun het *gevaarlijke* dier zonde zien.

a. Niet slechts zij zondigen, die opzettelijk en in 't openbaar vuile gesprekken voeren, maar ook degenen, die dubbelzinnige woorden spreken, waardoor de onzuiverheid wordt opgewekt.

b. Hij, die aanleiding geeft tot die helsche gesprekken, is even schuldig voor God als de spreker. De heler is als de steler. De spreker is de dief; de toehoorder de heler, zijn helper; want de tong zwijgt, wanneer ze geen ooren vindt.

c. Wie door te lachen hunne instemming betuigen, zijn ook schuldig. Hoe kan men ook lachen over iets, waardoor God zoo grootelijks beledigd en de naaste zoo schrikkelijk benadeeld wordt? Op die lachers past Jezus het woord: *Wee u, gij, die lacht, gij zult eenmaal weenen.* (Luc. 6. 25.) Welk voordeel geeft het u, dat een geheel gezelschap om uwe vuile taal lacht, terwijl uw engelbewaarder daarover weent, en de geheele hemel treurt over de door u aangerichte verwoesting?

GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Denk niet onkuisch en ge zult niet onkuisch spreken.

2. Bedwing uw zucht om te gevallen en geëerd te worden. Men spreekt gewoonlijk om anderen te gevallen en zijn gevatheid te toonen. Wat nut steekt er toch in, anderen te gevallen maar God te mishagen?

3. Denk dikwijls aan de strenge rekenschap, die gij eenmaal voor God zult moeten afleggen. En wanneer er rekenschap zal gevraagd worden van elk woord, hoeveel te meer dan van elk onzuiver woord.

4. Vermijd de gezelschappen, waar gespot wordt met eer en deugd, en kunt ge allen niet ontvluchten, geef dan ten minste geen aanleiding daartoe en toon uwe afkeuring. Een ernstig gezicht heeft niet zelden een betere uitwerking dan een ernstig woord. Stopt de ooren van uw hart, als ge de ooren van uw hoofd niet kunt stoppen.

A. Examen conscientiae quotidianum praesertim de loquelis impuris.

B. Pro quolibet sermone impuro in posterum imponas tibi opus poenitentiae cum contritione et proposito.

C. Silentium per aliquod tempus.

D. Preces pro animabus, quae impudicas sermones in purgatorio luunt.

VII.

Voor zondaars in werken — fornicarii. —

A. VERMANINGEN.

1. Toon de *grootheid* der zonde.

a. De H. Paulus rangschikt deze zonde uitdrukkelijk

onder diegene, die ons buiten den hemel sluiten. (Eph. 5, 5.)

b. Wanneer eene jonge dochter zich zoo ver vergat, dat ze hare onschuld verloor, dan werd zij, volgens de goddelijke bepaling, in het Oude Testament, uit het ouderlijke huis gebannen en gesteenigd. *Zij moet sterven, wijl ze groot kwaad heeft bedreven, en opdat het kwaad uit het midden der gemeente geweerd worde*, aldus lezen wij bij Mozes 22, 21.

c. In onzen tijd zijn de wetten tegen die zonde niet meer zoo streng, maar men kan uit bovenstaande genoegzaam afleiden, hoezeer zij God mishaaft.

d. *Onze ledematen*, schrijft de Apostel, *zijn ledematen van Christus*, en besluit daaruit, welke zware zonde het is, *wanneer men de ledematen van Christus tot de ledematen van een hoer verlaagt*. (1 Cor. 6. 15.)

2. Wijs op de *schade* dier zonde.

a. Voor hem, die haar bedrijft. *Wie zich afgeeft met hoerderij, wordt een booswicht; bederf en wormen zullen hem verteren*. (Sir. 19, 3.) En aangenomen, dat hij hier ongestraft zijn rol speelt, in de eeuwigheid zal hij zijn straf niet ontgaan: God zal de hoereerders en echtbrekers oordeelen, zegt de Ap. Heb. 13. 4.

b. *Voor anderen, in 't bijzonder voor medeschuldigen*. Welke schande en schade sleept deze zonde na zich voor een gevallen meisje. Hoevele dagen en jaren van ellende en kommer voert een genot van één oogenblik met zich voor dat ongelukkig kind! Ze is en blijft verstooteling.

c. *Voor de gemeente*. Welke ergernis verspreidt deze zonde niet en van hoeveel zonden is zij oorzaak b. v. eerafsnijden, haat en vijandschap, lasterlijke beoordeelingen en dergelijke! Voorbeelden trekken.

3. Men herinnert hen aan hunne *verplichtingen*.

a. Den ongeoorloofden omgang af te breken; want wat

God niet heeft gebonden, moet de mensch scheiden.

b. De gegeven ergernis zooveel doenlijk wegnemen, opdat de bedreiging van Jezus niet in hen vervuld worde: *wee, die ergernis geven; het ware beter* enz. (Luc. 17, 1.)

c. De gevolgen voor moeder en kind zooveel mogelijk te verlichten, en wat de zedeleer en burgerlijke wetten in dit opzicht voorschrijven op het geweten, op het hart drukken.

B. GENEESMIDDELEN EN VOORSCHRIFTEN.

1. Vlucht de naaste gelegenheid of verander ze ten minste in eene verwijderde.

2. Wanneer de omstandigheden het toelaten, huwen met den medeschuldigen, en zoo hiertegen gewichtige bezwaren bestaan, met een ander persoon als het kan. Het is beter te huwen dan te branden. (I Cor. 7, 9.)

3. Onthouding van verhittende en opwekkende dranken.

4. De lediggang vermijden en inspannende arbeid verrichten.

5. Overigens alle stoffelijke en zedelijke middelen aanwenden om het vleesch onder bedwang te houden.

In carne peccantes in carne luant; ideo hisce peccatoribus non solum preces, sed etiam pœnitentiæ strictæ tales e. g. mortificatio injungendæ sunt, sed semper spectata indole et conditione pœnitentium.

VIII.

Voor echtbrekers.

A. VERMANINGEN.

1. Toon den echtbrekers *de grootheid* der zonde.

a. Hiertoe behoort alles, wat van de fornicatio gezegd is.

b. De echtbreuk is bovendien een soort meineed. De echtgenooten hebben elkander voor God trouw gezwooren en deze eed, deze plechtige gelofte wordt door de echtbreuk verkracht.

c. Het huwelijk is een Sacrament en zinnebeeld der vereeniging van Jezus met de Kerk, en de echtbrekers ontheiligen en onteeren dat Sacrament.

d. De gehuwden moeten elkander hartelijk beminnen, slechts één hart en ééne ziel zijn en deze verschuldigde liefde wordt door de echtbreuk gekwetst en gedood.

2. Men laat hun *de schadelijke gevolgen* dier zonde zien.

a. Op deze wereld reeds. *De echtbreker handelt dwaas en stort zich in het verderf. Hij zal in druk en schande geraken en pijn en schandvlek zullen hem bijblijven*, zoo staat er geschreven in het boek der Spreuken 6, 32, 33. Wie schetst de schade als gevolg der echtbreuk voor het schuldig en onschuldig deel en voor de kinderen! Wordt de echtbreuk bekend, welk een ergernis voor de geheele gemeente! Wat twist en vijandschap tusschen man en vrouw, ja somtijds heeft zij moord en doodslag ten gevolge.

b. In de eeuwigheid. *Noch hoereerders noch echtbrekers zullen het rijk Gods bezitten.* (I Cor. 6, 9.)

3. Houd hun het *strafwaardige* der zonde voor.

a. In het Oude Testament bepaalde God de doodstraf voor den echtbreker en wel den steenigingsdood. (3 Moz. 20, 10.)

b. Hoe streng moet David zijn echtbreuk boeten!

c. In vroegere tijden werd de van echtbreuk overtuigde door de burgerlijke wet met den dood gestraft.

d. Zwaar en zeer zwaar was eertijds in de Kerk de straf van den echtbreker.

e. De Insteller van het huwelijk, zegt de H. Aug., zal eenmaal de ontheiliging van het huwelijksbed oordeelen; want ook Hem zoowel als den onschuldigen man of de onschuldige vrouw hebt gij beschimpt en beledigd.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. De door den echtbreuk veroorzaakte schade moet zooveel mogelijk hersteld worden.

2. Vreeze Gods en denken aan zijn alomtegenwoordigheid. De mensch, die zijn huwelijksbed bevlekt, schuwt alleen de oogen der menschen en hij bedenkt niet, dat God alle handelingen der menschen gadeslaat en de verborgenste hoeken van zijn hart doorschouwt (Sir. 23, 25, 27, 28.)

3. Onderhouding der huwelijksliefde en eendracht.

4. Dikwijls denken aan de trouwbelofte voor het altaar gedaan.

5. Niet uithuizig, maar arbeidzaam en huiselijk zijn.

6. De dronkenschap en den omgang met het vrouwelijk geslacht mijden.

A. Patientia in perferendis ærumnis conjugii.

B. Silentium ad opprobia et ingenium morosum alterius partis.

C. Eleemosyna.

D. Major industria in labore et parcimonia in vestitu.

IX.

Voor zondaars — contra naturam.

A. VERMANINGEN.

1. Laat hun de *afschuwelijkheid* en *grootheid* der zonde zien.

a. De naam dezer boosheid contra naturam, stomme zonde, geeft reeds hare afschuwelijkheid en grootheid te kennen.

b. Dieper kan de mensch niet vallen dan beneden het dier; zij doen, wat geen dier doet. Door zijn instinkt wordt het dier van die zonde terughoudend en de mensch, voorzien van redelijk verstand en geweten, durft zich daaraan overgeven.

c. Wie deze zonde begaat, schendt zijn eigen lichaam, zijn eigen persoon en maakt zijn lichaam, een tempel des H. Geestes, ten afschuw voor God en de menschen.

2. Bewijs hun *de schade* in die zonde opgesloten.

a. Deze zonde verstoort de natuur, omdat ze eene onnatuurlijke handeling is en maakt den mensch ellendig naar ziel en lichaam; want *wie in het aanschijn zijns Scheppers zondigt, valt als van zelf in de handen des geneesheers*. (Sir. 38, 15.)

b. Immers wie deze zonde bedrijft, is in zekeren zin een zelfmoordenaar. Hij gaat voor zijn tijd naar het graf; zijn lichaam vermolmt en droogt uit; hij is vroeg versleten.

c. Hoe verschrikkelijk God die zonde reeds op deze wereld straft, leert ons het voorbeeld der Sodomieten en dat van Onan.

d. Ofschoon God zijn vuurregen inhoudt ter verdelging van zulke onboetvaardige zondaars, zullen ze zeker het eeuwig vuur niet ontgaan. Al worden ze ook niet met een plotseligen dood gestraft, den dood des zondaars ontgaan ze niet.

3. Houdt hun voor hoe moeielijk het is die zonde af te wennen, vooral wanneer het eene gewoonte-zonde is geworden.

a. Telkens als de zonde bedreven is, wordt de begeerte daarnaar sterker en de tegenstand zwakker.

Eindelijk laat men de hoop van beterschap varen en geeft men zich geheel en al aan zijn hartstocht over zeggende: ik kan het niet meer laten.

b. Om andere zonden tegen de zuiverheid te bedrijven, ontbreekt somtijds de gelegenheid, en schrikt de vrees voor de gevolgen af, maar tot zelfbevlekking heeft men altijd gelegenheid en men bedrijft ze zonder vrees.

c. „De gewoonte is een ijzeren hemd,” zegt het spreekwoord en ook; „de gewoonte wordt een tweede natuur.” En dat is maar al te waar; heeft men eenmaal de gewoonte, die zonden te bedrijven, aangenomen, dan kost het buitengewone inspanning zich daarvan los te te scheuren.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Men wachte zich den sluimerenden trek tot deze zonde op te wekken door verhittende dranken en spijzen, door het aanschouwen van onzuivere voorwerpen en plaatsen, door het lezen van liederlijke boeken, door onzuivere gesprekken of het hooren daarvan, door onnoodige aanrakingen van zijn lichaam en door langer dan noodig is slapeloos op bed te blijven liggen.

2. Men moet de ontwakende begeerte tot deze zonde weerstand bieden door uit- en inwendige verstrooiing te zoeken, door van plaats te veranderen, door een gesprek aan te knopen, door de eenzaamheid te verlaten, door met gespannen aandacht op zijn werk te letten, door glazen en boomen langs den weg te tellen, door den loop en gedaante der wolken te beschouwen, enz.

3. Het gebed en de overweging der vier uitersten, alsmede der tegenwoordigheid Gods, het betrachten van Jezus' lijden en sterven, de kinderlijke vereering en aanroeping der H. Maagd, van den H. Jozef, den engelbe-

waarder en patroonheilige, zijn krachtdadige middelen om de bekoringen het hoofd te bieden.

4. Tegenstand moet, met Gods genade, zoo lang geboden worden, totdat men een volkomen overwinning op zijn vleesch behaald heeft en het geheel kalm wordt in onze ziel.

A. Usus horum remediorum qua pœnitentia salutaris injungatur.

B. Necnon tempus, intra quod proxima confessio fiat per modum salutaris pœnitentiæ præscribi potest.

c. Satisfactions opera, quae in materia luxuriæ jam supra indicata sunt, pro his quoque pœnitentibus adhibeantur.

d. Ut injunctam pœnitentiam ardentius exsequatur, proponatur miserabilis positio relapsarii.

X.

Voor nijdigaards.

A. VERMANINGEN.

1. Toon de *afschuwelijkheid* dezer zonde.

a. De nijd is eigenlijk een duivelachtige boosheid; want *door den nijd des duivels is de dood in de wereld gekomen*, zegt het Boek der Wijsh. 2, 24. De nijdigaard doet, wat de duivel doet. Hij haat evenals de duivel het goede en vindt vermaak in de boosheid, hij tracht het goede te beletten en kwaad te stichten.

b. Zij is de liefdelooste aller zonden. De nijdigaard is liefdeloos *jegens God*; want zijn oog is boos, omdat God goed is. Hij beschouwt hem met leede oogen, op wien God met een genadig oog nederziet, en gunt hem kwaad, dien God begunstigt. Hij verheugt zich over datgene, wat God bedroeft en treurt over dat, wat God verheugt.

De nijdigaard is eveneens liefdeloos *jegens zijn evenmensch*, dien hij moest beminnen als zich zelven; misgunt hem voorspoed en welvaart en wenscht hem ongeluk en rampen; hij treurt over diens geluk en is verheugd over diens ongeluk.

De nijdigaard is liefdeloos *jegens zich zelven*; want hij verstoot zijn eigen geluk en tevredenheid. Niets is in staat hem op te vroolijken, en hij is ontevreden over hetgeen hij doet en met hetgeen hij heeft gedaan. Treurig en misnoegd slijt hij zijne dagen.

c. De nijd is *domme trots*. Elke goede gave komt van God, en kan Hij dan met het Zijne niet doen wat Hij wil? Hebt gij minder, omdat een ander meer heeft, of zoudt gij meer hebben als een ander minder had?

2. De *schade*, welke deze zonde te weegbrengt. De nijd wordt met recht een *vergiftigde boosheid* genoemd; want zooals de giftmenger een zoet gebak met doodend gift mengt, zoo ook verandert de nijdigaard het goed in kwaad, het geluk in ongeluk en het voordeel in schade. De nijd heeft den val der eerste menschen en den dood van Christus tot stand gebracht, zegt de H. Aug.

Doch de nijdigaard schaadt zich zelven het allermeeest. *Wie een ander benijdt, blijft niet ongestraft.* (B. d. Spr. 28, 22.) Ja, hij is zich zelven reeds ten straf. *De nijd is een verrotting in het gebeente.* (B. d. Spr. 14, 30.), en van den nijdigaard zegt men niet ten onrechte: de nijd en afgunst schijnen hem de oogen uit. Kaïns aangezicht viel in, hij geleek zich zelven niet meer. Niets is zoo schadelijk voor de gezondheid als de nijd. Zooals een vernielende worm aan de wortels der planten knaagt, zoo ook knaagt de nijd aan de draden des levens, totdat ze afgevreten zijn. Maar de grootste schade lijdt de ziel. In den hemel is geene plaats voor den nijdigaard — hij behoort dáár, wáár de eeuwige haat en nijd huisvesten, in de hel.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Neem de oorzaak der zonde weg, namelijk de eigenliefde. *Slik de moeder*, zegt de H. Aug. *en de dochter zal niet bestaan.*

2. Bemin God oprecht, van wien alle goed voortkomt; loof den Gever in Zijne gaven, hetzij ze u of een ander geschonken worden.

3. Draag uw natuurgenoeten ook eene oprechte liefde toe. Wanneer zijn geluk u tegenstaat of zijn ongeluk u tot vreugde wil stemmen, denk dan terstond: het is mijn broeder of zuster, mijn toestand verandert niet door hen te benijden.

4. Zoek in alles den lof en de eer van God. Wanneer Christus maar gepredikt wordt, door mij of door een ander, wat doet dat er toe; wanneer Gods eer slechts bevorderd en zijn rijk uitgebreid wordt, wanneer deugd en zielenheil vermeerderen, dan is 't hetzelfde door wien zulks geschiedt.

A. Glorificatio ejus, cui invidisti aut coram aliis prædicatio bonorum, ob quæ te invidia premit.

B. Preces pro iis, quas invidia persecutus es.

C. Via crucis cum consideratione, quod per invidiam Phariseorum mors Christi procurata est.

D. Memoria novissimorum.

E. Preces pro animabus, quæ invidiam in purgatorio luunt.

XI.

Voor onmatigen in 't eten.

A. VERMANINGEN.

1. De *schandelijkheid* der onmatigheid.

a. Het is den redelijken mensch onwaardig in dat-

gene zijn genoeg te zoeken, waarin het redelooze dier het zijne vindt.

b. In het oude Testament werd de zoon ter dood veroordeeld, die door zijn ouders als slemp en veelvraat was aangeklaagd.

c. Wie zijn buik dient, dient den schandelijksten aller heeren, zegt de II. Ambr.

d. De H. Paulus rekent de onmatigen tot de afgodendienaars; de buik is hun God. (Phill. 3, 19.)

e. De wereld veracht en bespot den veelvraat.

2. De *schadelijkheid* der onmatigheid.

a. Hun einde is verderf en hunne heerlijkheid louter schande, omdat hunne zinnen slechts op het stof gevestigd zijn, (Phill. 3, 19.)

b. De begeerlijkheid van Eva was medeoorzaak der eerste zonde, welke de wereld in een poel van jammer heeft gedompeld.

c. Voor een weinig linzensoep verkocht Ezau zijn eerstgeboorterecht, en hoe streng boette zijne nakomelingschap deze gulzigheid.

d. De graven in de woestijn, waarin zij rusten, die ten gevolge der onmatigheid gestorven waren, droegen allen het opschrift: *straf der onmatigheid en begeerlijkheid*. (4 Mozes 11, 34.)

e. Wee u, die u onmatig voedt, gij zult honger lijden, aldus Christus bij Luc. 6, 25.

f. Wie slemppartijen bemint, zal in armoede geraken. (B. d. Spr. 21, 17.)

3. De voordeelen der *matigheid*.

a. De matigheid onderhoudt de gezondheid. Een matig mensch is gewoonlijk ook een gezond mensch.

b. De matigheid verlengt de levensdagen. Waarom werden de kluizenaars zoo oud? Omdat ze zich met kruiden en wortelen voedden.

c. De matigheid schenkt lust en leven tot den arbeid.
Plenus venter non studet libenter.

d. De matigheid strekt tot welzijn van het huisgezin.
De matige mensch lijdt geen gebrek.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Houd uw smaak onder bedwang. Ons vleesch, zegt de H. Leo, is een lastdier, dat wij door honger moeten bedwingen.

2. Overweeg uw levensdoel. Wij zijn niet geboren om te eten en te drinken, maar we moeten slechts zoo-veel eten en drinken als noodig is om het leven te onderhouden. (H. Chryss.) Het rijk Gods bestaat niet in eten en drinken, maar in gerechtigheid en vrede, in vreugde in den H. Geest. (Rom. 14, 17.)

3. Herinner u Gods tegenwoordigheid. Wacht u wel, terwijl ge eet, God te vergeten. (5 Móz. 6, 12, 13.)

A. Abstinencia in cibo: quotidie minus sumendo quo adusque regulæ temperantiæ satisfiat.

B. Cibatio pauperis esurientis.

C. Declinare invitationem ad convivium.

D. Devota precatio ante et post mensam.

E. Preces pro animabus, quæ ob gulam in purgatorio torquentur.

XII.

Voor dronkaards.

A. VERMANINGEN.

1. De *afschuwelijkheid* der dronkenschap.

a. Zij is een schandelijk misbruik van Gods edele gaven. De wijn is geschapen tot vreugde der menschen en niet tot dronkenschap. (Sir. 31, 35.)

b. Ze is een schandelijke onteering der rede, waardoor de mensch van het dier onderscheiden is. Door de dronkenschap maakt de mensch zich aan het dier gelijk, ja nog verachtelijker dan het dier, want geen dier drinkt zich dronken. (H. Chryss.)

c. De dronkenschap is vrijwillige krankzinnigheid, zegt dezelfde Vader.

d. De dronkaard ontheiligt den tempel des H. Geestes. Want het gaat niet aan tegelijk oprecht Christen en dronkaard te zijn.

2. De *schadelijkheid* dezer zonde.

a. Zij schaadt de gezondheid. *Wie zich aan den drank verslaven, gaan te gronde.* (Spr. 23, 21.) Door zich van den drank te onthouden, verlengt men zijn levensdagen.

b. Zij is schadelijk voor het huisgezin. *Wie den drank bemint, zal niet rijk worden en wie gaarne eet en drinkt zal tot armoede komen.* (Spr. 21, 17.) Waarom hebben velen ledige beurzen? Omdat ze hunne magen te veel met drank vullen. De dronkaard schaadt zijn zaak en handteering.

c. Zij schaadt den *goeden naam*. Een dronkaard wordt door niemand geacht, wellicht wel door den kastelein. Iemand, van wien men weet, dat hij te veel drinkt, heeft alle krediet verloren.

d. Zij schaadt vooral de ziel, omdat de dronkenschap op zich zelve reeds zonde, tot allerlei zonde aanleiding geeft. Zij is oorzaak van *twist en gekrakeel*. De dronkaard is twistziek, vandaar vechtpartijen, verwondingen, processen en gevangenisstraffen.

e. Zij geeft aanleiding tot *onkuischheid*. *In den wijn drank — is ontucht*, zegt de Apostel Eph. 5, 18., en terecht, want de meeste zonden van ontucht worden in dronkenschap bedreven.

f. Zij werkt het verzuim der beroepslichten in de hand. De dronkaard is in den regel een slecht huisvader

of moeder — en een lauwe Christen. Hij geeft zijn kinderen en onderdanen een slecht voorbeeld en ergert de geheele gemeente. Met recht telt de Apostel de dronkaards onder degenen, die het hemelrijk niet zullen bezitten, tenzij ze zich oprecht bekeeren, doch hoe zelden bekeeren zij zich oprecht?

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Opwekking des gevoels van eigenwaarde. Schaam u, dat ge slaaf uwer driften zijt, en het voorwerp van verachting en spot.

2. Bestrijding van de neiging tot den drank met alle mogelijke middelen, zelfs door het drinken van andere prikkelende dranken b. v. azijn of bier maar matig.

3. De gelegenheden, zooals huizen en personen, vluchten; want de gelegenheid maakt den dief, gelijk de ondervinding maar al te dikwijls leert.

4. Dikwijls de vier uitersten overwegen.

5. Spaarzaamheid en huiselijkheid in den familiekring en in het naarstig volbrengen zijner beroepslichten zijn geluk zoeken. Want daarin alleen is geluk te vinden.

6. De belofte van zoo of zoolang zich van bedwelvende dranken te onthouden, met het onwrikbaar voornemen ze later te hernieuwen.

A. Quodsi pœnitentes jam habitum ebrietatis contraxerint, plerumque absolutio sacramentalis differenda, et qua remedium præscribatur principaliter abstinencia omnimoda ab omni potu inebriante per aliquod tempus nisi corporalis dispositio aliquando nimis debilitata hoc non admittat.

B. Aliis, qui hunc habitum nondum contraxerint, injungenda:

C. Abstinencia in potu e. g. ut parcius bibant intra refectio nis horam.

D. Per aliquod tempus vel totum devitare tabernas et socios ebrietatis.

E. Via crucis cum proposito coram statione, ubi Christus aceto et felle potatus est.

F. Preces pro omnibus vivis et defunctis ebriosis.

XIII.

Voor toornige menschen.

1. Houd hun de *boosheid* dezer zonde voor oogen.

a. De Psalmist schrijft: *toornt, maar zondigt niet.* (Psl. 4, 5.) Uw toorn is dikwijls zonde. Want *waarom* vertoornt gij u? Om niets, zonder gegronde reden. *Over wien* maakt gij u boos? Niet over uwe zonde, maar over uwen medemensch. Hoe vertoornt gij u? Zonder maat noch grens.

b. *Wie zich over zijn broeder vertoornt* — ongeregeld — *maakt zich schuldig voor het gerecht.* (Matth. 5, 22.)

c. De onzinnige toorn is den redelijken mensch onwaardig. Door het verstand kan en moet de mensch zijn ongeregelde gemoedsbewegingen beheerschen.

d. De opvliëgendheid en toorn is vooral den Christen onwaardig, omdat hij gehouden is Christus, het voorbeeld van zachtmoedigheid, na te volgen. Leert van mij, want Ik ben zachtmoedig. (Matth. 11, 29.)

2. *De schade* van den toorn.

a. *Voor de gezondheid.* *De toorn doodt de dwazen.* (Job 5, 2.) Nijd en toorn verkorten de levensdagen. (Sir. 50, 26.) Op hun gelaat staat deze waarheid te lezen.

b. *Voor de ziel.* Ontelbaar zijn de zonden, waartoe nijd en toorn aanleiding geven. De toornige bezit geen eergevoel en ontziet ook de eer niet van zijn evenmenschen; hij kent geen medelijden. Ja, ontziet zelfs God

en zijne heiligen niet. „De toorn is een gruwzaam dier; wie in zijne nabijheid komt, valt hij woedend aan en zijn adem spuwt vuur en vlammen.” (H. Bern.) *Een toornig mensch verwekt twist en tweedracht.* (Spr. 29, 28.) Zooals een brand oorzaak is van een andere, zoo ook ontsteekt de eene toorn een andere, vergezeld van vloeken en verwenschingen, haat en afgekeerdheid enz.

3. Weerleg de *verontschuldiging*en.

a. „Ik kan niet anders, tegen mijn wil stuif ik op.”

Antw. God wil, dat ge uwe hartstochten bedwingt en onderdrukt en Hij verlangt niets onmogelijks.

b. „Mijn natuur leidt tot opvliegendheid; ik heb een opvliegend karakter.”

Antw. De eerste natuurlijke opwelling tot toorn is nog geen zonde, maar de latere vrijwillige toestemming van den wil en het uitvallen in zondige woorden en handelingen. (H. Franc. v. Sales.)

c. „Wie zal zich niet boosmaken, wanneer zijn rechten worden verkort en men altijd tegenspraak in woorden en daden ondervindt?”

Antw. Hebt gij dan geen gebreken, zijt gij volmaakt? Wanneer allen volmaakt waren, dan was er geen plaats om geduld te oefenen, dan zou de wereld een hemel zijn. En wat gij in uwen naaste als gebrek aanziet, bestaat dikwijls niet in hem, maar in u zelven, in uwe gekwetste eigenliefde.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Leg u toe op ootmoedigheid; want de toorn is bijna altijd het gevolg van inwendigen trots.

2. Onderdrukking der eigenzinnigheid. De eigenzinnige mensch is in den regel ook opvliegend; want gaat het niet naar zijn zin en wensch, dan stuift hij op als een razende.

3. Verstrooiing. Is er iets, wat ons aanleiding geeft tot toorn en opvliegendheid, dan moeten we onze gedachten daarvan aftrekken en er niet bij stilstaan.

4. Niet in overijling handelen of spreken, maar er eerst eens over slapen, en dan worden we van zelf kalm en bedaard.

5. Overweging van onze eigene gebreken en fouten.

6. De voorbeelden van zachtmoeidigheid in Jezus en zijne heiligen overwegen.

A. Oratio pro iis, quibus iratus fuisti.

B. Consideratio vitae et passionis Dom. N. J. Chri.

C. Singulis diebus mane renovatio propositi non irascendi et vespere examen conscientiae de ipsius impletione.

D. Imploratio divini auxilii pro executione propositi.

E. Preces pro animabus, quae ob iram in purgatorio captivantur.

XIV.

Voor vloekers.

A. VERMANINGEN.

1. Laat hun de *schandelijkheid* dezer zonde zien.

a. Bovenmatige drift is oorzaak van vloeken. Uit de volheid des harten spreekt de mond. (Luc. 6, 45.)

b. Vloeken is niet de taal der Christenen, maar der *heidenen*. Hun mond zwelt van vloek en bitterheid. (Rom. 3, 14,) en dat kan men, helaas, ook van vele Christenen zeggen. De Apostel Paulus schrijft aan de Eph. 4, 29, 41: *uit uwen mond moet volstrekt geen zondig woord komen, maar alleen goed. Alle bitterheid, alle toorn, alle verwenschingen en laster moeten verre van u zijn.* De heidenen hebben met den duivel te doen, want hunne afgoden

zijn duivels. De Christen, de aanbiddere van den waren eenigen God, moet den duivel afwijzen, hem niet aanroepen.

c. Vloeken is de taal der hel, en zij die de taal van de engelen der duisternis spreken, zullen nooit met de engelen des lichts Gods lof verkondigen.

d. Vloeken is de taal der *liefdeloosheid*. „*Hoe komt het, dat we met dezelfde tong, waarmede we God loven, de menschen vervloeken, die naar Gods evenbeeld geschapen zijn? dat uit denzelfden mond vloek en zegen voortkomt? zoo moet het niet zijn. Of geeft dezelfde bron zoet en bitter water?* (Jac. 3, 9. 10.)

e. Vloeken is de taal van *waanzinigheid*. Kunt ge door vloeken zaken of personen veranderen of verbeteren? Vooral is het onverstandig tegen het redeloos vee of levenlooze dingen te vloeken. Zij volgen hun instinkt en de wetten der natuur en daarin kan uw vloeken geen verandering brengen. Balaäms ezel sprak verstandiger dan zijn meester handelde. Waren de dieren in staat te spreken, dan zouden ze bij elken vloek dien ezel naspreken.

2. De *schade*, welke de vloek veroorzaakt.

a. Zij schaadt *uw eer en goeden naam*; want gij toont door te vloeken geen heer en meester te zijn over uwe driftigheid en over uwe tong.

b. Zij schaadt *uw huisgezin*. Meent gij, dat de Heer degenen zal zegenen, die Hem vervloeken? Wanneer ge uw vrouw en kind, uw vee en gereedschap duivels en verdoemelingen noemt, wat zijt gij dan wel? En wanneer ge den duivel macht geeft over uw persoon en al het uwe, is het dan niet te vreezen, dat God zal toelaten tot straf, dat de duivel zijn macht over u en het uwe uitoefene? Dilexit maledictionem et veniet ei. (Ps. 108, 18.)

c. Zij schaadt *uwe gezondheid*; want ze is een uit-

werking van toorn, opvliegendheid en deze hartstochten werken zeer nadeelig op de gezondheid.

d. Zij schaaft *uwe ziel*. De vloeker zal het rijk Gods niet bezitten. (I Cor. 6, 8.)

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. De opwellingen van toorn bestrijden. „Stik de moeder en de dochter zal niet bestaan.” (Aug.)

2. Beteugeling *van de tong* en spreek niet in een toestand van opgewondenheid.

3. Oefen uw geduld; want elke vloek is een bewijs van ongeduld.

4. Vreeze en liefde Gods. Wie zich zelven of een ander schepsel vloekt, vloekt den Schepper in het schepsel.

A. Quoties in peccatum maledictionis relapsus fueris, toties aliquod poenitentiae opus suscipias e. g. eleemosynam dare, jejunare, orationem aliquam recitare.

B. Praescribatur ut maledictioni assuetus frequenter offerat Deo laudes gloria Patri etc. aut aliquot Pater immorando: sanctificetur Nomen tuum.

c. Preces pro eo, cui maledixisti.

D. Vespere examen conscientiae de maledictione cum contritione.

E. Preces pro iis, qui in purgatorio ob maledictionem gemunt.

Voor Godlasteraars.

A. VERMANINGEN.

1. Houd hun de *grootheid* dezer zonde voor.

a. *Gij zult den naam van den Heer uwen God niet ijdel gebruiken.* Wanneer alleen het ijdel noemen van den goddelijken naam reeds zonde is, welk een groote zonde

moet dan de lastering van dien heiligen naam niet zijn!

b. In het oude Testament stond de doodstraf op deze zonde.

c. In den ouden tijd werd de godlasteraar door den burgerlijke rechter zwaar gestraft.

d. Wanneer een kind zijn vader, een onderdaan zijn vorst lastert, dan wordt dat als een groot misdrijf aangemerkt. En welk een boosheid moet dan het lasteren van uw God, uw Schepper en Verlosser, uw Vader en Weldoener niet zijn? Bedenk dan toch de grootheid uwer zonde.

2. Toon *de schandelijkheid* dezer zonde.

a. Ofschoon de burgerlijke rechter op den godlasteraar de doodstraf niet meer toepast, blijft het doodvonnis, dat God over hem uitspreekt, toch nog van toepassing. Vele voorbeelden leeren ons, dat Godlasteraars een plotselingen of geweldigen dood zijn gestorven.

b. Van den godlasteraar geldt *letterlijk* het woord der H. Schrift: *uw eigen mond zal u verdoemen.* (Joës. 15, 6.)

c. Groot is de ergernis, die ge aan anderen geeft. Vloeken en godlasteren leert niemand van zich zelve; hij hoort het van u en uws gelijken.

d. De duivelen in de hel lasteren God, den Heer. Wat zijt ge derhalve, wiens bondgenoot?

3. Weerleg de *legenwerpingen* en *verontschuldigen*.

a. „Ik heb er niet bij stilgestaan; het viel mij ondoordacht uit den mond.”

Antw. Dat is een bewijs, dat ge in uw hart weinig eerbied voor Gods naam koestert, daar ge Hem zoo lichtzinnig met woorden onteert.

b. „Ik heb er zoo'n gewoonte van gekregen, dat ik het niet meer kan laten.”

Antw. Dat is des te erger, en met des te meer ijver moet ge u er op toeleggen, die heillooze gewoonte af te wennen.

c. „God zelven heb ik niet gelasterd, maar slechts de heiligen, de sacramenten, de geloofswaarheden, de Kerk of hare bedienaren.”

Antw. Gelijk God in Zijne heiligen, door de sacramenten enz. geëerd wordt, zoo ook wordt Hij in Zijne heiligen enz. onteerd. En wat God tot onze heiliging gedaan en geleden heeft, mag men niet tot Zijne ont-heiliging misbruiken.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

De middelen tegen het vloeken aangegeven zijn hier ten volle van toepassing op de godlasteraars. Wanneer de penitent des ondanks zich niet verbetert, dan moet men de absolutie uitstellen en helpt deze maatregel nog niet, dan voor goed weigeren, tot dat hij zich bekeere.

A. Poenitentia pro hisce peccatoribus est determinanda ex gravitate blasphemiæ, ac directa vel indirecta, mediata vel immediata fiunt.

B. Pro qualibet blasphemia poenitens osculetur imaginem crucifixi cum gloria Patri etc.

c. Auditio Missæ in satisfactionem ignominie in Dei sanctum Nomen.

D. Litanie de S. S. Nomine Jesu.

E. Pro qualibet blasphemia quinque Pater-noster et Ave in honorem quinque vulnerum.

XVI.

Voor hen, die vijandschap en wraakzucht
in hun hart koesteren.

A. VERMANINGEN.

1. Houd hun *de afschuwelijkheid* dezer zonde voor.

a. Wanneer de vijandschap tot wraakzucht overslaat, dan is dat een ingrijpen in Gods rechten, die zich de wraak over het onrecht heeft voorbehouden. *Mij is de wraak*, zegt Hij, *Ik zelf wil eenieder zijne werken vergelden*. (Rom. 12, 19.)

b. Vijandschap en wraakzucht zijn het tegenovergestelde van de hoofdeigenschap Gods; want God is liefde.

c. Vijandschap en wraakzucht zijn *een soort moord*. *Wie zijn broeder haat, is een moordenaar*, zegt de Ap. Joës 3, 15. d. i. een misdaad gelijkend op den moord — ten minste volgens den wil.

d. Vijandschap en wraakzucht zijn de grootste *ondankbaarheid* tegen God. Hij schold ons zooveel kwijt, en wij willen zoo weinig kwijtschelden. Hij vergeeft ons alles, en wij willen niets vergeven.

e. Vijandschap en wraakzucht zijn *een duivelachtige boosheid*; want hij wordt juist de booze vijand genoemd, omdat hij vijandig tegenover God en menschen staat.

2. *De schade*, welke deze zonde veroorzaakt.

a. Een vijandig en wraakzuchtig mensch maakt zich zelve bij God en de menschen gehaat.

b. Die zonde berooft u van de inwendige zielerust en den uitwendigen vrede.

c. Gij verstoort daardoor uwe eigene gezondheid: want gij kookt van gift en gal.

d. Gij maakt u nieuwe vijanden; kwaad wordt met kwaad vergolden.

e. Gij verliest daardoor de verdiensten van uwe goede werken; zelfs uwe tegenwoordigheid bij 't H. Offer bevalt God niet, omdat ge het bijwoont met een vijandig gezind hart.

f. Wanneer gij niet vergeeft, ontvangt ge zelf ook geen vergiffenis van God en in dien toestand stervend, zijt ge voor eeuwig verloren.

3. Weerleg eenige *tegenwerpingen*.

a. „Ik kan niet vergeven.”

Antw. Maar gij moet vergeven; ge kunt het dus ook. want God verlangt het onmogelijke niet van ons.

b. „Wanneer ik die persoon zie, vliegt me het bloed naar het hoofd.”

Antw. Dat opstuiven is nog geen zonde, maar wel het bijhouden van afgekeerdheid. Wanneer het water overkookt, doet men er koud water bij of neemt het van 't vuur. Doe ook zoo.

c. „Ik wil het wel vergeven, maar vergeten kan ik niet.”

Antw. Wat geschied is vergeten, dat gaat moeilijk, maar het gebeurde bij elke nieuwe herinnering te vergeven, dat wil God en dat kunnen we ook. *Ik kan alles in Hem, die mij versterkt*, zegt de wereld-apostel.

d. „Ik laat hem — haar — voor hetgeen hij — zij — is en spreek hem niet meer toe.”

Antw. Wat zult ge daardoor uitwerken? Het is uw plicht nieuwe stof tot verwijdering te voorkomen. Spreekt ge niet, dan snijdt ge elken pas van toenadering af. Spreken is hier goud, zwijgen bederf.

e. „Ik heb hem niet, maar hij heeft mij beledigd; 't is dus zijn plicht den eersten stap van toenadering te doen.”

Antw. Wanneer hij zijn plicht niet doet, dan wordt gij daardoor van uwe verplichting niet ontslagen. Gij moet vergeven, of hij zijn onrecht erkent of niet, goed maakt of voortzet: toties quoties, zeventig maal zeventig.

f. „Maar de belediging is zoo groot.”

Antw. Uwe inbeelding is nog grooter, en al was ze ook nog zoo groot, hoe klein staat ze tegen de belediging, waardoor gij God beledigt, en op nieuw beledigt, wanneer ge niet vergeeft.

g. „Maar het kost me te veel overwinning op mij zelve.”

Antw. De eerste schrede is zwaar, maar is deze gezet, dan gaat het zeer gemakkelijk. Probeer het slechts.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

Leg uwe vijandschap en wraakzucht af.

1. *Uit liefde tot God.* Uw beleediger is en blijft, zooals gij een evenbeeld Gods. Bemin, in het booze kind den goeden en besten der Vaders en vergeef hem ter liefde Gods.

2. *Vergeven ter liefde van Jezus Christus.* Uw beleediger is en blijft Zijn verlostte, door Zijn bloed vrijgekocht. Hij bidt u door dat heilig bloed te vergeven, omdat Hij en wijl Hij u ook vergeeft.

3 *Vergeven ter wille der naastenliefde.* De beleediger is en blijft uw broeder en broeders mogen geen vijanden zijn.

4. *Vergeven ter wille van u zelven.* Wat gij wilt, dat u geschiedt, doe dat ook aan anderen. Gij wilt vergiffenis, geef deze dan ook aan uw evenmensch.

5. *Vergeven ter wille van uw eeuwig en tijdelijk geluk.* Vijandschap en wraakzucht maken u tijdelijk en eeuwig ongelukkig. Daarom moeten wij de vijandschap zorgvuldig vermijden, zachtmoedig verdragen en terstond, als ze bestaat, eindigen. (H. Aug.)

A. Opera beneficentiæ erga inimicos — veluti igniti carbones, quæ super capita eorum congeruntur.

B. Aliquot Pater-noster pro offensorebus, vel quædam petitio vel oblatio, aut auditio Missæ pro ipsis.

c. Suffragia pro defunctis, qui viventes nobis infensi fuerunt.

XVII.

Voor ongeduldigen.

A. VERMANINGEN.

1. *De schade* van het ongeduld.

a. Ongeduldigheid maakt de zaken niet beter, maar slechter. Wanneer ge uw kruis onwillig draagt, maakt gij het nog zwaarder en dragen moet ge het evenwel. Wijst gij één kruis af, dan vindt ge wellicht een nog grooter. (Thom. a Kemp.)

b. De ongeduldigheid berooft u van de verdiensten, die aan het gewillig kruisdragen verbonden zijn.

c. Het ongeduld maakt u gehaat bij God en menschen.

2. Het groote nut *van het geduld*.

a. Het verlicht alles, wat zwaar is; de moeielijkste dingen worden door het geduld gemakkelijk.

b. De verdueligheid maakt het lijden *verdienstelijk*. Het ongeduld werkt geduld; het geduld is de proefsteen der deugd, en de bewaarde deugd brengt de hoop voort; de hoop echter wordt niet te schande. (Rom. 5, 3, 4. 5.) Een geduldig lijdende ziel is als een lelie onder de doornen. Hare witte kleur en hare reuk worden daardoor niet verminderd, maar wel vermeerderd.

c. *Zij maakt ons bij God en menschen bemind*. Dit is aangenaam voor God, wanneer iemand ter liefde Gods wederwaardigheden verdraagt en onrecht lijdt. (1 Petr. 2, 19.) Hoe waar is Jezus' woord voor ons arme menschen: *in patientia vestra possidebitis animas verstras*. (Luc. 21, 19.)

3. Laat het voorbeeld zien van Jezus, Maria en der heiligen.

a. Valt u iets zwaar, herinner u dan aan het geduld, waarmede Jezus zijn kruis heeft gedragen, daardoor zal het uwe lichter worden. (H. Chrys.) „Jezus' ge-

heele leven was een voortdurend martelaarschap en gij eischt voortdurende rust en vrede?" aldus Thomas à Kempis.

b. Hoe geduldig en hoeveel heeft Maria geleden. Denk aan het zevenvoudig zwaard, dat haar hart doorboorde, terwijl het uwe nauwelijks een speldeprik is.

c. Denk aan het geduld der heiligen. Hunne grootste vreugde bestond in te lijden voor God en zijn heiligen naam en voor u is het de grootste pijn. Hoe gering is uw lijden en kruis in vergelijking van het hunne.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Ware ootmoed. De ootmoedige mensch is steeds een geduldig mensch; want hij denkt: ik heb dat alles en nog meer verdiend.

2. Overgeving aan Gods heiligen wil zonder welke geen haar van het hoofd, geen musch van het dak valt.

3. Geringschatting van al het aardse en tijdelijke. Alles duurt hier slechts een korten tijd, en dan komt het loon. Na lijden komt verblijden. Hoe zwaarder kruis, des te zwaarder kroon. De kruisweg is de hemelweg. *Moest de Zoon Gods niet lijden en aldus Zijne heerlijkheid binnengaan?*

4. Redelijke beoordeeling der dingen, welke ons ongeduld opwekken.

5. Dikwijls overwegen wat Jezus, Maria en de heiligen hebben geleden en opwekking tot navolging.

A. Via crucis contemplando passiones D. N. multo acerbiores.

B. Deprecatio ob impatientiam coram imagine crucifixi.

C. Oblatio tribulationum in remissionem peccatorum.

D. Ante quietem nocturnam examen conscientiae praesertim de peccatis impatientiae cum dolore et proposito.

E. Suffragia pro iis, qui in purgatorio, impatientiam luunt.

XVIII.

Voor dragen en lauwen van harte.

A. VERMANINGEN.

1. De traagheid is *gevaarlijk*.

a. Wat een verlamming is voor het lichaam, dat is de lauwhed en geestelijke traagheid voor de ziel. Zij is de voorbode van een geestelijke beroerte, omdat ze ons in de toekomst voor elke zedelijke handeling ongeschikt maakt. Immers:

b. Een lauwe mensch wordt dagelijks trager en — een trage mensch is niet verre van zijn *zedelijken dood*. Gelijk de doode niets hoort of gewaar wordt, zoo hoort en voelt de lauwe mensch niets meer, wat hem of zijne ziel tot voordeel strekt. Hij is niet hongerig meer naar geestelijk brood des levens, en het woord Gods en de H. Communie ziet hij aan als gewone zaken. Gebed en godsdienstoefeningen hebben voor hem niets aantrekkelijks en laten hem onverschillig, hij slaapt den zondaarsslaap en is zedelijk een lijk. Zoo valt hij van de eene zonde in de andere, en sterft in de zonde zooals hij geleefd heeft, zonder boetvaardigheid. „Ik heb,” zegt de H. Bern., „gezien, dat zich vele woekeraars, gruwzame soldaten, hoeren en heidenen oprecht bekeerden, doch ik meen nooit gezien te hebben, dat een lauw mensch zich tot den Heer bekeerde.”

2. De *schade*, die deze zonde veroorzaakt.

De H. Geest vergelijkt de ziel van een lauwen en dragen mensch met een akker, welke niet bebouwd is. Wat groeit op zulk een akker? Niets dan onkruid,

distelen en doornen. Eveneens gebruikt de trage mensch zijn krachten niet ten goede, maar wel ten kwade. De mensch moet immers iets doen.

Doet hij niets goeds, dan doet hij iets kwaads, en is het niet reeds kwaad genoeg zoovele genaden en den hemel te verkwisten met niets te doen? De hemel moet verdiend worden, geen slapers, maar wel de waken- den zijn daartoe in staat. Het hemelrijk lijdt geweld en de geweldigen alleen nemen het in. De hemeldeur is eng en de hemelweg is smal. (Matth. 7, 14.)

3. God verafschuwt de geestelijke lauwheid en traagheid.

a. God is het allervolmaaktste en het heiligste Wezen en Hij wil, dat we Hem in deze eigenschappen zooveel doenlijk zullen navolgen. Doch de lauwe Christen doet juist het tegendeel en verdient het verwijt: „wat staat ge daar den ganschen dag ledig?” De verontschuldiging, „niemand heeft mij gehuurd,” kan hij niet aanvoeren; want allen roept God om Hem hier te dienen en door dien dienst eeuwig zalig te worden.

b. God zelf zegt: *daar gij noch koud noch warm zijt, wil Ik u uit Mijn mond spuwen.* (Apoc. 3, 16.) Ik geloof, dat God zich over een lichtzinnig zondaar meer zal ontfermen dan over een lauwen Christen. Voor den lichtzinnige bestaat hoop op bekeering en de lauwe sterft, zooals hij geleefd heeft; hij wil en hij wil niet, vandaar blijft hij steeds de oude knecht.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Denk dikwijls aan de vier uitersten.
2. Herinner u dikwijls aan uwe doopbeloften.
3. Overweeg vaak de kortheid en het vluchtige van den tijd.
4. Bedenk, dat ge rekenschap zult moeten afleggen

van de genaden, die ge niet gebruikt of wel misbruikt hebt.

5. Maak een nieuwen levensregel en houdt u daar stipt aan.

A. Renovatio votorum baptismi.

B. Quotidie preces matutinae et vespertinae cum examine conscientiae.

C. Rosarium quotidianum.

D. Orationes ferventes et perseverantes ad S. Spiritum ad obtinendas internas gratias.

E. Precatio pro acediosis vivis atque defunctis qui in peccatum acediosum luunt purgatorio.

XIX.

Voor lasteraars.

A. VERMANINGEN.

1. *De grootheid* dezer zonde.

a. De grootste schat, dien de mensch bezit, is zijn eer en goede naam, en de lasteraar ontrooft hem dien schat.

b. Op zich zelve beschouwd is de leugen reeds een schandelijke zonde, wat dan te zeggen van de lasterleugen!

c. Wie de eer des kinds steelt, steelt ook de eer des vaders; want in het kind wordt de vader, en in ieder mensch God zelf, wiens evenbeeld en kind hij is, beschimpt en onteerd.

d. De mensch is zelf zeer slecht, die zich van den laster als middel bedient om zijn evenmensch te schaden.

2. *De schade*, welke deze zonde veroorzaakt.

a. De lasteraar schaadt den gelasterde aan *zijne eer, have en goed*, wyl hij hem in discrediet brengt, en ook *zijne gezondheid* door het verdriet, wat hij hem

veroorzaakt en dikwijls ook aan zijne ziel door de zonde, waartoe de laster hem aanleiding geeft b.v. vijandschappen, verdachtmakingen, wederkeerigen laster enz.

6. De lasteraar schaadt ook zich zelven, want hij haalt zich den haat van den belasterde, de verachting van alle weldenkenden en zeker ook de straffen Gods op den hals.

3. Druk hun de verplichting op het hart den laster te herroepen, de veroorzaakte schade zooveel mogelijk te herstellen, en de moeielijkheden daarvan. Zooals de dief gehouden is het gestolen goed terug te geven, eveneens moet de lasteraar de gestolen eer en den goeden naam teruggeven en de schade herstellen door den laster veroorzaakt. Derhalve is hij verplicht openlijk zijn laster te herroepen en zich zelven als leugenaar aan te geven. Bovendien moet hij al de kwade gevolgen, welke zijne lastertaal den belasterde heeft veroorzaakt, zoo goed mogelijk herstellen. In sommige gevallen moet hij zelfs den belasterde vergiffenis vragen. Hoe zwaar en toch noodzakelijk is dat alles en welk een gegronde reden zich in de toekomst van allen laster te onthouden. Hoor eens, wat de H. Schrift van den lasteraar zegt: *Hun keel is een open graf; met hunne tong plegen zij bedrog en addergift is onder hunne lippen. (Ps. 13, 3.) De lasteraar is den mensch een gruwel. Vereenig u niet met den lasteraar; want plotseling stijgt hun verderf op. (S. r. 24, 21. 22.)*

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Oprechte achting voor de waarheid en haat tegen elken leugen, in 't bizonder tegen schadeleugen. Wie gewoon is te liegen, slaat gemakkelijk over tot lasteren.

2. Hartelijke liefde tot zijn evenmensch. Wie den

naaste bemint als zich zelven, zal zich van zelf wachten, kwaad van hem te zeggen, al is het ook waar en nog veel minder, wanneer het niet waar is.

3. Herinner u dikwijls, dat ge van elk nutteloos woord rekenschap zult moeten geven, en dus zeker ook van elk lasterwoord.

4. Gewen u niet altijd en overal te willen spreken en bedenk dat zwijgen goud is. „Het beste middel tegen den laster is het zwijgen,” zegt de H. Aug.

A. Preces pro persona, tuis calumniis impetita, aut alia officia benevolentiae erga eum.

B. Via crucis cum consideratione, quod per calumniam mors Jesu procurata est.

C. Detestatio calumniae propter Dei et proximi amorem.

D. Preces pro omnibus inter vivos calumniando peccantibus.

XX.

Voor kwaadsprekers.

A. VERMANINGEN.

1. Het is *schandelijk* deze zonde te bedrijven.

a. De kwaadspreker is een dief. Gij schaamt u iemands geld te stelen en ge ziet er niet tegen op hem eer en goeden naam te ontrooven.

b. De kwaadspreker werpt zich op als rechter van zijn evenmensch en randt aldus Gods rechten aan.

c. Gij schaamt u kwaad van uw naasten te zeggen in zijn bijzijn, maar dan moet ge u ook schamen zulks te doen in zijne afwezigheid. Het is laf iemand achter zijn rug te bekladden.

d. Het kwaadspreken is een soort sluipmoord en wie

heeft geen afkeer van een sluipmoordenaar; want hij ontnceemt hem het kostbaarste, wat hij bezit, nl. eer en goeden naam, zijn zedelijke grootheid en bestaan; want

2. De kwaadsprekendheid is een zeer schadelijke zonde.

a. *Een goede naam is meer waard dan rijkdommen.* (Spr. 22, 1.) Het kwaadspreken schaadt dus meer dan dieven en roovers.

b. De kwaadspreker slaat met één slag drie wonden, en wel hem zelve, ten tweede dengenen, die hem met welgevallen aanhoort, en ten derde dengenen, wiens kwaad hij vertelt.

c. De gevolgen der kwaadsprekendheid zijn achterdocht, roekelooze oordeelvellingen, haat, vijandschap, twist tusschen buurlieden en familiën en ontelbare andere zonden,

d. Niet zelden valt de kwaadspreker in veel grooter zonde dan de misstappen zijn, welke hij van anderen heeft uitgebazuind.

3. Weerleg de gewone verontschuldigungen.

a. „Wat ik gezegd heb, was de zuivere waarheid.”

Antw. Des te erger; den laster kunt ge immers herroepen, maar het kwaadspreken en eerafsnijden niet.

b. „Ik heb het zoo kwaad niet gemeend.”

Antw. Maar de schade, welke gij uw naaste hebt veroorzaakt, wordt door geen goede meening goed gemaakt.

c. „Ik heb verboden het verder te vertellen.”

Antw. Wat ge u zelve veroorlooft, kunt ge anderen niet verbieden, hoezeer gij daarop ook aandringt; men laat u praten en verspreidt het vuur al verder en verder.

d. „Andereu spreken ook wel kwaad.”

Antw. Velen hebben zich verdronken, wilt ge dat ook doen?

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Bemin uw naasten als u zelve en ge zult geen kwaad van hen spreken.

2. Ware boetvaardigheid. Wie in ootmoed des harten zijn eigen fouten en gebreken erkent, gevoelt geen lust de fouten van anderen te vertellen.

3. Den omgang met kwaadsprekers vluchten. Het eene woord geeft het andere en wie gaarne luistert, zal weldra eindigen met mede te spreken.

4. De roekeloze oordeelvellingen en kwade vermoedens, terstond bij het ontstaan tegengaan.

A. Preces aut alia opera benevolentiae pro infamato.

B. Quoties in posterum detractio contra proximum peccaveris, multam certam tibi imponas.

C. Silentium per aliquod tempus.

D. Preces pro animabus, quae in purgatorio ob detractionem cruciantur.

XXI.

Voor lijdenden.

A. VERMANINGEN.

Houd hun de voornaamste troostgronden voor oogen.

a. Lijden is *het algemeen lot van den mensch. Ieder mensch uit de vrouw geboren, wordt vervuld met vele wederwaardigheden.* (Jac. 14, 1.) *Een zwaar juk is allen kinderen van Adam weggelegd, van af den geboortedag tot aan den dag der begrafenis.* (Sir. 40, 1.)

b. Lijden is *heilzaam. Zalig de mensch, die door God wordt bezocht.* (Job. 5, 17.) Immers als God ons met lijden en smarten bezoekt, dan geschiedt dat of om onze zon-

den te straffen, of om onze deugd op de proef te stellen: Beide strekt ons tot heil.

c. Met te lijden boet men reeds hier op aarde de zonden af en ontgaat men de afboeting in de eeuwigheid. „Kap en kerf mij hier, maar spaar mij in de eeuwigheid,” zegt de H. Aug. „Daar toch zal een enkel uur in de pijnen smartelijker zijn dan hier honderd jaren in de strengste boete,” aldus Thomas à Kemp.

d. „Het lijden is *een krachtig middel tegen de zonde*. God belegt den weg des verderfs met doornen, opdat ons de lust zou vergaan, daarop te wandelen. Hoe spoedig zouden wij God vergeten, wanneer Hij in den vreugdebeker des levens niet vele bittere droppels uitstortte.” (H. Aug.)

e. Het lijden voert den mensch, die God verlaten heeft, tot Hem terug. Zie een voorbeeld in den verloren Zoon. *God geneest, terwijl Hij wondt*. (Job. 5. 18.)

f. Door lijden stelt God onze deugd op de proef. Gelijk het goud in het vuur, zoo ook wordt de ware deugd door lijden en tegenspoed beproefd. „Gelijk de sterren alleen des nachts hun licht verspreiden, zoo ook verspreidt de ware deugd haar schitterendsten glans niet in geluk, maar in het ongeluk.” (H. Bern.)

g. Lijden dwingt ons bij God toevlucht en redding te zoeken; want nood leert bidden. *Virtus in infirmitate perficitur*.

h. Lijden maakt ons Christus gelijkvormig. De leerling en de onderdaan moeten het niet beter willen hebben dan hun heer en meester. *Christus heeft voor ons geleden en een voorbeeld achtergelaten, opdat wij in zijne voetstappen zouden treden*. (1 Petr. 2, 21. Elk lijden is derhalve een kostbaar kruisdeeltje, dat we hoog in eere moeten houden.

i. Op lijden volgt verblijden. *De rechtvaardigen hebben vele smarten, maar de Heer zal hen van allen verlossen*.

(Ps. 33, 20., *Zalig zij, die treuren, zij zullen vertroost worden.* (Matth. 5, 5.) Alle lijden van dezen tijd komt in geen vergelijking met de toekomstige heerlijkheid. (Rom. 8, 18.) Door vele wederwaardigheden moeten wij het hemelrijk binnengaan. (Hand. der Apost. 14, 21.)

k. Hoe kort duurt het lijden, hoe oneindig overgroot de eeuwige heerlijkheid zonder grens.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Alle bovengenoemde troostwoorden kunnen tevens als troostgronden tegen ongeduld aangewend worden.

2. Is het kruis en lijden *verdiend*, dan vermaant men de lijdens in den geest van boetvaardigheid te dragen als verdiende straf voor de zonde en met den goeden moordenaar te zeggen: wij lijden rechtvaardig.

3. Is het lijden *onverdiend*, vermaan dan de lijdens hun kruis te dragen met volkomen overgeving aan Gods heiligen wil en met Jezus te zeggen: Vader, als het mogelijk is, neem dezen kelk van mij weg, doch niet zooals ik wil, maar zooals Gij wilt.

4. Is eens anders boosheid oorzaak van ons lijden, dan vermane men de lijdens hun kruis zonder haat of afgekeerdheid met Christelijk geduld te dragen en, zooals Jezus zijne beulen, van harte vergeven.

Juxta axioma „afflictis non est addenda afflictio” confessarius talibus poenitentibus majora satisfactionis opera non injungat. Cavebit tamen ne solam patientiam in adversis pro satisfactione sacramentali constituat, quia sic certitudo de peracta satisfactione deque ipsius sacramenti complemento vacillaret. Attamen non cessabit, poenitentem monere ut levi operi injuncto addat patientiam, unctam patientia Christi, Mariae et omnium Sanctorum utpote opus valde satisfactorium et meritorium.

XXII.

Voor leugenaars.

A. VERMANINGEN.

1. Liegen is *schandelijk*.

a. *God is de waarheid*; derhalve is niets zoo zeer tegen Hem dan de onwaarheid.

b. Jezus zegt van zich zelven: *Ik ben de waarheid*. Hoe kunt gij dan zijn leerling zijn, wanneer gij de getuigenis van u zelven moet afleggen: ik ben niets dan leugen en bedrog.

c. De duivel is een leugenaar en de vader van den leugen, en wilt gij dezen als vader en voorbeeld aannemen?

d. De wereld veracht den leugenaar. En als het waar is, wat de Apostel zegt: *Omnis homo mendax* (Rom. 3, 4) dan wil toch niemand als zoodanig geacht worden.

2. De gewoonte van liegen is *schadelijk*.

a. God haat den leugenaar en straft hem. *De Heer zal allen ten gronde richten, die leugen spreken.* (Ps. 5, 7.) *Leugenachtige lippen zijn den Heer een gruwel.* (Spr. 12, 22.) *Wie liegt, gaat te gronde.* (Spr. 19, 9.)

b. De leugenaar schaadt *de burgerlijke maatschappij*; want hij schokt het wederkeerig vertrouwen, waardoor zij gesteund en onderhouden wordt. De leugenaars worden niet geloofd, al spreken ze ook waarheid. (H. Hier.)

c. Inderdaad, de leugenaar schaadt zich zelven niet het minst, wijl hij daardoor alle vertrouwen en zijn goeden en eerlijken naam verliest.

3. Weerleg *de verontschuldiging*en.

a. „Ik heb gelogen om iets kwaads te beletten of iets goeds te stichten.”

Antw. Het doel heiligt de middelen niet. Het is niet

geoorloofd kwaad te doen om daardoor kwaad te beletten. Wat nut het door een leugen anderen te helpen en daardoor zijn eigen ziel te schaden. (H. Aug.)

b. „Ik heb gelogen uit scherts.”

Antw. Met de zonde mag men niet schertsen. Iets, waardoor God beledigd wordt, kan geen scherts zijn. Wanneer men den leugen met handen kan grijpen, kan zij slechts als scherts worden aangemerkt.

c. Ik moest liegen om groote schade te voorkomen.

Antw. Wanneer is de wet ingevoerd om te moeten zondigen. Wat nut brengt ons de geheele wereld, als men zijn ziel verliest? Soms mag men de waarheid verzwijgen, maar liegen mag men nooit.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Oprechte liefde tot de waarheid uit liefde tot God, de eeuwige waarheid in persoon.

2. De tong bedwingen. Door gepast en op zijn tijd en niet te veel te spreken worden vele leugens voorkomen; want de zwetters kunnen zich zeer moeilijk van den leugen onthouden.

3. Oprechte naastenliefde. *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.*

4. Wederkeerige hoogachting voor persoon en naam.

A. *Quotidie vespertinum examen conscientiae de mendaciis per diem cum proposito in futurum.*

B. *Silentium per aliquod tempus, exceptis necessariis loquelis.*

C. *Retractatio mendacii et confessio illius coram iis, apud quas illud divulgatum est.*

D. *Via crucis, auditio Missae vel aliquot Pater-noster pro animabus, quae hæc peccata in purgatorio luunt.*

XXIII.

Voor zieke menschen.

A. VERMANINGEN.

1. Houd hun het heilzame eener ziekte voor.

a. Dikwijls zijn wij zelf schuld aan de ziekte. Onderzoek uw geweten, of ge u ook door eigen schuld de ziekte op den hals hebt gehaald, en zoo ja, neem ze dan aan als een welverdiende straf.

b. Niet zelden vergeten wij in gezonde dagen God en ons zieleheil. Dan is de ziekte voor God het middel om onze gedachten weder op Hem en onze zaligheid te richten. In ziekte herinnert men zich, dat men mensch is. (H. Leo.)

c. De ziekte des lichaams strekt de ziel tot gezondheid. Wanneer ons alles voor den wind gaat, zondigen wij, en wanneer ons eene ziekte overvalt, bekeeren wij ons. Velen, die in ziekte onschuldig waren, werden in gezonde dagen zondaars. (H. Aug.)

d. Eene ziekte maakt, dat we besluiten niet meer te zondigen, en hebben we gezondigd — dagelijksche zonde — dat het ons niet meer schaadt.

e. Het goud wordt in het vuur gelouterd, de rechtvaardige op 't ziekbed.

f. Wanneer de ziel gezond en rechtvaardig is, dan kan eene ziekte ons niet nadeelig zijn; want is het niet beter hier door het vuur der koorts te branden, dan later in het vagevuur of in de hel gepijnigd te worden?

g. „Eene ziekte is ook den rechtvaardigen voordeelig,” zegt Thomas à Kempen, en wie durft zeggen zonder zonde te zijn!

2. Men toont hun den aard en de wijze, waarop eene ziekte verdienstelijk is te maken.

a. Door geduld en overgeving aan den goddelijken wil: *fiat voluntas Tua, non sicut ego volo.*

b. Door een waren geest van boetvaardigheid en door de uitgesproken overtuiging: ik krijg, wat ik verdiend heb, en ik moest nog meer lijden, daar ik nog veel meer pijn en smart verdien. *Hic ure, hic seca, modo in aeternum parcas.* (H. Aug.)

c. Door een vast vertrouwen op God, die als Hij wil, mij genezen kan.

d. Door vereeniging onzer smarten met de smarten en het lijden van onzen goddelijken Heiland, aller martelaren en heiligen.

e. Door de voorschriften des geneesheers trouw na te leven.

f. Door een hartelijk, al is het ook een kort gebed.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

De voornaamste fouten der zieken zijn:

1. Gebrek aan boetvaardigheid. De geest van boetvaardigheid moet opgewekt worden door de groote zondesschuld te overwegen.

2. Gebrek aan geduld, dat men door alle mogelijke redenen moet trachten op te wekken vooral door Jezus' voorbeeld.

3. Gebrek aan vertrouwen op God, die toch oneindig goed en machtig en getrouw is in Zijn belofte.

4. Te groot vertrouwen op de natuurlijke geneesmiddelen en dat moet men tegen gaan door de overweging, dat alle natuurlijke middelen vruchteloos zijn, wanneer God zijn zegen daaraan onthoudt.

A. Commendetur patientia et oblatio dolorum in satisfactionem peccatorum.

B. Actus fidei, spei et charitatis.

- c. *Invocatio ex corde SS. Nominis Jesu — Suffragia. —*
- d. *Eleemosyna pauperi ægroto aut nosocomio.*
- e. *Preces breves in solatium animarum, quæ in purgatorio luunt.*

XXIV.

Voor scrupulanten.

A. VERMANINGEN.

1. Toon de oorzaken der scrupulen, en wel:

a. Het temperament. Vele menschen zijn van nature angstig.

b. Gebrek aan vertrouwen op God. Wie op God vertrouwt, zal even als Petrus over de wateren wandelen, maar ook meenen te zinken en beangst te worden naarmate dat vertrouwen vermindert. *Quare dubitasti, modicæ fidei.*

c. Verborgten hoovaardij en gebrek aan waren ootmoed. Wie werkelijk ootmoedig is, acht zich zelven niet beter dan anderen en weet zeer goed, dat op de wereld niets volmaakt is.

2. Men maakt hen opmerkzaam op de schadelijke gevolgen van dezen angst.

a. Door onregelmatige angstvalligheid verzwaart men moedwillig den strijd tegen de zonde. Wie met vrees over het ijs loopt, valt lichter dan hij, die er vlug overheen gaat.

b. Door onredelijke angstvalligheid verbittert men zijn leven. De scrupulant heeft geen enkel rustig oogenblik en vreugdevolle uren of dagen, terwijl troost in lijden hem onbekend is.

c. De scrupulant maakt allen, met wie hij omgaat het leven verdrietig, vooral dat van den biechtvader.

d. De scrupulant onttrekt zich zelven niet zelden den goddelijken bijstand; want door niet op God te vertrouwen, wordt de genade ook minder.

e. De scrupulant zondigt, omdat hij aan Gods genade twijfelt en alles beter wil weten dan God zelf en Zijn plaatsbekleeder.

3. Men tracht de angstvalligheid bij hen weg te nemen.

a. Door hun Gods goedheid en barmhartigheid voor te houden, welke rekening houdt met de menschelijke zwakheden.

b. Door hen te wijzen op de menschelijke zwakheid en onvermogen, maar ook op de kracht der genade: *Ik kan alles in Hem, die mij versterkt*, zegt Paulus. (Phil. 4, 13.)

c. Door de nadrukkelijke verklaring, dat er geen zonde bestaan kan, waar geen vrije wil aanwezig is, en dat tot het bedrijven van een doodzonde een groote zaak de volle kennis daarvan en eene geheele vrijwillige toestemming gevorderd wordt.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Het voornaamste middel is volstreckte gehoorzaamheid in alles, wat de biechtvader voorschrijft.

2. Een levendig geloof en vast vertrouwen op God.

3. Niet van den eenen biechtvader naar den anderen loopen.

4. Verstrooiing zoeken in stipt en nauwgezet zijn arbeid te verrichten.

5. Alles vermijden, wat de angstvalligheid vermeerderd, b.v. geen boeken lezen van strenge richting; geen biechtpunten uit het vroegere leven herhalen; geen generale biechten spreken, en den omgang met andere scrupulanten vermijden.

- A. Aliquis actus strictae obedientiae.
 - B. Quotidianum exercitium virtutum theologicarum.
 - C. Auditio unius vel plurimarum Missarum.
 - D. Nonnunquam sacra Communio sine praecedente confessione.
-

XXV.

Voor ouders.

A. VERMANINGEN.

1. Wijs hun op het gewicht hunner verplichtingen.
a. Kinderen zijn een door God toevertrouwd pand. Eenmaal zal Hij dat pand uit hunne handen terugischen. Wee hun, wanneer een der kinderen door hunne schuld verloren gaat.

b. Kinderen zijn als het ware jonge apen, daar zij alles nadoen, wat de ouders hun voordoen. Zooals de oude vogels zingen, zoo piepen de jongen. De appel valt niet ver van den boom. Kinderen hebben een fijn gehoor en sterk gezicht. Goede woorden maken de helft goed, goede voorbeelden het geheel.

c. *Wee hem, die een dezer kleinen ergert. Het ware hem beter enz.* Wanneer dat „wee” betrekking heeft op allen, hoeveel te meer dan op plichtvergetende ouders.

2. De vervulling der ouderenplichten is zeer verdienstelijk.

b. *Een wijze zoon is de vreugde des vaders.* (Spr. 10, 1.) En de H. Chryss. zegt: „het heil der kinderen is het geluk der ouders.”

b. *Wat gij een dezer kleinen doet, dat hebt gij Mij gedaan en wie zulk een kind in Mijnen naam opneemt, die meent Mij zelven op.* (Matth. 18, 5.)

c. Het is geen geringe verdienste de kinderen goed op te voeden voor God.

d. Welk een troost en vreugde voor de ouders op hun sterfbed te kunnen zeggen met Jezus: *Vader van degenen, die Gij mij gegeven hebt, geen van hen heb ik verloren.* Spaar dan geen moeite en zorgen, lieve ouders! om aan uwe kinderen eene goede opvoeding te geven. Wanneer gij het uwe doet, dan zal God het zijne doen. Het is bijna onmogelijk, dat een kind slecht is of slecht blijft, dat door goede ouders is opgevoed. (H. Chryss.)

3. Ouders moeten de fouten der kinderen streng en liefdevol bestraffen; want wie de roede spaart, haat zijn kind. Wanneer ge hun tranen bespaart, zult ge later zelf schreien over uw verzuim. Boomen, die neiging toonen krom op te schieten, moeten aangebonden worden. Pas dat toe op uwe kinderen.

a. *Straffen uit liefde*, dus niet in blinden toorn. Eerst kalm worden en dan naar de roede grijpen.

b. *Straffen met liefde* en niet met schimp-, scheld- en vloekwoorden. Het kind moet merken, dat de liefde alleen uwe tong en bestraffende hand in beweging brengt, en niet de hartstochtelijke woede, waardoor somtijds een ongeluk wordt toegebracht. Bij bestraffing heeft het vaak den schijn, dat kinderen dieren zijn.

c. *Straffen door liefde.* Een goed woord richt dikwijls meer uit dan honderd slagen. Helpen geen goede woorden, dan eerst moet men de roede ter hand nemen, en niet nalaten te tuchtigen, alvorens beterschap te bespeuren.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Wacht u iets te doen, wat ge in uwe kinderen laakt.
2. Let nauwgezet op uwe woorden en handelingen;

want kinderen hebben groote oogen en ooren en zijn van nature zeer nieuwsgierig. Slaat vooral in hun bijzijn geen vloek- noch scheldwoorden, noch verwenschingen uit; want het zou verschrikkelijk zijn, wanneer ze van u het vloeken leerden en uwe verwenschingen in vervulling gingen.

3. Leert hun, wat ge kunt en zorgt, dat ze in den godsdienst en andere wetenschappen goed onderricht worden, opdat ze op gevorderden leeftijd zich zelf kunnen helpen en als Christen en als burgers.

4. Ziet hunne kleine fouten niet over het hoofd om aldus de ontwikkeling van groote misslagen te voorkomen. Bestraft vooral de eigenzinnigheid en koppigheid. Het kind, dat men toelaat zijn eigen wil te volgen, wordt de schande zijner moeder.

5. „Laat geen dag voorbijgaan zonder vurig voor het heil uwer kinderen te bidden. Tevergeefs bouwen de bouwlieden, wanneer God niet helpt. Te vergeefs bewaken de wachters de stad, wanneer God haar niet bewaakt.“ (Ps. I. 26, 1.) Eveneens zal uw waken en uw zorgen tevergeefs zijn, wanneer God niet mede waakt en mede zorgt. Gij kunt niet meer doen dan planten en begieten, God moet den wasdom geven. Vandaar is het gebed en de zegen der ouders de beste bewaarengel voor de kinderen.

A. *Additio trium Pater et Ave precibus matutinis vel vespertinis in honorem S. familiae Jesu, Mariae et Josephi.*

B. *Elargitio eleemosynae per manus liberorum in satisfactionem peccatorum educationis neglectae.*

c. *Propositum firmum in futuro bene educare.*

d. *Suffragia pro propriis et omnibus parentibus, qui ob neglectam educationem prolis in purgatorio luunt.*

XXVI.

Voor kinderen.

A. VERMANINGEN.

1. Wijs hen op de *hooge waarde* der onschuld en schaamtegevoel.

a. Waarom beminde de Zaligmaker de kleine kinderen zoo innig? Om hunne onschuld. Lieve kinderen, bewaart dan ook dien kostbaren schat en vermijdt en vlucht alles, wat haar in gevaar brengt; haat de zonde, vooral de zonde tegen het zesde gebod. Doet niets en laat niets aan u toe, wat de schaamachtigheid kan kwetsen.

b. Waarom hebben allen de kinderen zoo lief, wat bevalt hun vooral in de kinderen? Het rozenrood der onschuld op hunne wangen, de onschuldige blik hunner oogen. Bewaart die kleur der onschuld, lieve kleinen! Schaamt u voor alles, wat zonde is, vooral elk onzuiver woord of daad. Een schaamteloos kind is een afschuw voor God en de menschen!

2. Zeg hun, dat ze hunne ouders moeten gehoorzamen en liefde en eerbied moeten bewijzen.

a. *Eer uwen vader en uwe moeder, opdat ge lang en gelukkig op aarde moogt leven.* (5 Moz. 5, 16.)

b. *Wie zijne moeder eert, is gelijk aan hem, die schatten verzamelt.* (Sir. 3, 5.)

c. *Wie den Heer vreest, eert zijne ouders en dient hun, uit wie hij geboren is, als gebieders.* (Sir. 3, 8.)

d. Een kind, dat zijne ouders inderdaad eert en bemint, moet hun in alles, wat niet zondig is, gehoorzamen.

e. *Kinderen, gehoorzaamt uwe ouders in alles; dat is God welgevallig* (Coll. 3, 20.)

f. Ouders zijn Gods plaatsbekleeders; wat zij bevelen, beveelt u God zelf.

g. Jezus was als kind zijne ouders in alles gehoorzaam. Gij zijt verplicht zijn schoon voorbeeld te volgen en daarmede van daag nog na de biecht voor goed te beginnen.

3. Houd hun de straffen voor, welke zij zich op den hals halen door ongehoorzaamheid, liefdeloosheid en oneerbiedigheid jegens hunne ouders.

a. Het kind, dat zijne ouders veracht, veracht God zelven.

b. *Het oog van het kind, dat zijne ouders veracht, zullen de raven uitpikken, en de jonge adelaars zullen het vreten.* (Spr. 30, 17.)

c. *Wie zijn vader of moeder vloekt, moet sterven.* (2 Moz. 21, 17.)

d. *Vervloekt zij het kind, dat vader en moeder niet eert.* (5 Moz. 27, 16.)

e. Bij Mozes 5, 21, 11 lezen wij: *Wanneer een kind zijn vader of moeder niet wil gehoorzamen, dan moet het gesteenigd worden.*

f. Wie zijn vader beleedigt en zijne moeder verstoot, is een eerlooze en ongelukkig mensch. (Spr. 19, 26.)

g. Wie zijn vader of moeder slaat, moet sterven. (2 Moz. 21, 15.)

h. Kinderen, die niet gehoorzamen willen, zullen niet lang en niet gelukkig leven.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. De vreeze Gods en de gedachte aan Zijne tegenwoordigheid.

2. De herinnering aan alles, wat de ouders voor u gedaan en opgeofferd hebben.

3. De overweging van den vloek of zegen, die bij al of niet vervulling der kinderplichten uw deel zullen worden.

4. Navolging van de schitterende voorbeelden van Jezus en van Maria.

5. De overweging, dat ge eenmaal zult behandeld worden, zooals ge thans uwe ouders behandelt. Met de maat, waarmede ge uitmeet, zal u eenmaal worden ingemeten.

6. Dikwijls communiceeren.

A. Preces quotidianæ pro parentibus.

B. Sedula executio aut omissio alicujus rei specialis, quam parentes in votis habent.

C. Examen conscientiæ de quarto præcepto Decalogi.

D. Filialis devotio erga infantem Jesum Christum.

E. Auditio Missæ pro parentibus et Communio.

XXVII.

Voor gehuwden.

A. VERMANINGEN.

1. Laat *de heiligheid* des huwelijks zien.

Het is een groot sacrament in Christus en de Kerk, zegt de H. Paulus. (Eph. 5, 32.) De verbindtenis der Christelijke echtgenooten is de afbeelding der geestelijke vereeniging van Christus met de Kerk. Derhalve moeten de Christelijke echtgenooten zich zoo tegenover elkander gedragen, dat hun huwelijk deze heilige vereeniging op een waardige wijze weergeeft. Gelijk Christus Zijn Kerk en de Kerk Christus bemint, zoo ook moeten zij elkander liefhebben, en gelijk Christus en de Kerk zich weder-

keurig voor elkander opofferen, & moeten de gehuwden zich voor elkander opoffere

2. *De plichten*, welke het huwelijk oplegt.

Echtgenooten zijn twee personen in één lichaam. *Eruunt duo in carne una.* (Matth. 19, 5.) Deze twee woorden zeggen alles, wat de echtgenooten voor elkander moeten zijn. Zij behooren zich zelven niet meer, maar de een den ander. Zij moeten niet slechts één hart en één ziel, maar ook één lichaam zijn. Wie haat zijn eigen lichaam, zijn eigen vleesch? Het koude woord: *het uwe en het mijne* moet onder Christelijke echtgenooten niet gehoord worden; zij moeten alles gemeenschappelijk en derhalve ook één zin en wil hebben. De eigenzin deugt nergens en wel het allerminst in het huwelijk.

3. Het geluk van een oprecht Christelijk, en het ongeluk van een onchristelijk huwelijk.

De wijze Sirach zegt 25, 1. 2. *drie dingen bevallen bijzonder aan God: de eendracht tusschen broeders, de liefde tot den naaste, en man en vrouw, die onderling werkelijk één zijn.* Niets is schooner en sticht meer dan twee echtgenooten te zien, die met elkander leven, zooals ze moeten leven, elkander hoogschatten en beminnen, elkander helpen en ondersteunen, met elkander bidden en arbeiden, vreugde en droefheid met elkander deelen; waar dus de een voor den ander is, wat hij zijn moet: een hulpmiddel tot verkrijging van tijdelijk en eeuwig geluk.

Welk een ongeluk, wanneer de een hierheen wil en de andere daarheen, hun zin tegenover elkander door-drijven en aldus het huwelijksjuk, op zich zelf reeds zwaar, nog verzwaren. Een dusdanig huwelijk is op aarde reeds een soort hel en strekt tot zekeren ondergang; want haat en afgekeerdheid nemen de plaats der liefde in en met vloeken en verwenschingen begint en eindigt de dag.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIEN.

1. Denk dikwijls aan de belofte voor het altaar afgelegd.

2. Vermijd de kinderachtige jaloezie en eigenzinnigheid.

3. Zwijgen, waar spreken de huwelijksliefde kan kwetsen.

4. Zich voegen naar de gebreken en zwakheden van elkander overtuigd, dat ieder zijn gebreken heeft.

5. Door wederkeerige voorkomendheden en bewijzen van liefde — als door geschenken, indien zulks mogelijk is — blijken te geven, dat ge elkander bemint en hoogschat.

6. Niet de geringste aanleiding geven of nemen tot twist of strijd.

A. Preces quotidianae pro gratia obtinenda ad officia status sui implenda.

B. Examen quotidianum de horum officiorum impletionem.

C. Nonnumquam deprecatio ob commissum defectum.

D. Renuntiatio oblectationum, quae conjugalem concordiam disturbant v. g. visitationis tabernae, ludi, personae, domus etc.

E. Renovatio sponsionis in benedictione matrimonii factae.

F. Preces pro omnibus conjugibus in purgatorio.

XXVIII.

Voor huisvaders en huismoeders.

A. VERMANINGEN.

1. Druk hun *hunne plichten* op 't hart.

De H. Paulus schrijft: *wanneer iemand geen zorg draagt*

voor de zijnen, in 't bijzonder voor zijn huisgenooten, dan heeft hij zijn geloof verloochend en is slechter dan een heiden.

(1. Tim. 5, 8.) Draagt daarom zorg voor de uwen, waarde huisoversten! Want daarvan hangt uw geloof en Christendom af. Zorgt voor hun stoffelijk en geestelijk welzijn. Zorgt, dat ze in uwen arbeid aan hunne verplichtingen voldoen, en voldoet eveneens aan de uwe. Zorgt, dat ze u op eene rechtmatige wijze dienen, maar draagt vooral zorg, dat ze niet vergeten God te dienen. Voorkomt, dat ze u geen tijdelijke schade toebrengen, maar zorgt nog meer, dat ze zich zelven en hunne onsterfelijke ziel niet schaden.

2. Zet den aard en de wijze eener christelijke huishouding uiteen.

a. Des morgens en des avonds. Het is aan te raden, dat de oversten des huizes het eerst opstaan en zich het laatst ter ruste begeven, het morgen- en avondgebed zooveel mogelijk gezamenlijk bidden of ten minste zorgen, dat hunne onderhoorigen het volbrengen en daarin voorgaan.

b. Wanneer het kan geschieden dagelijks de H. Mis bijwonen of althans den een of ander daartoe gelegenheid geven.

c. Op Zon- en Feestdagen niet alleen de verplichte H. Mis bijwonen, maar zelf en zij, die gemist kunnen worden, ook de namiddags-godsdiens oefeningen.

d. Dikwijls de H. Sacramenten ontvangen en hunne ondergeschikten daartoe door woord en voorbeeld aansporen.

e. Voor den arbeid een goede meening maken en God alles opofferen.

f. Zich zelven noch de zijnen een ongeoorloofde handeling toestaan.

g. Zelf niet vloeken, zweren, kwaadspreken noch

eer afsnijden, en niet dulden, dat het door hunne onderhoorigen gedaan worde.

h. Waken, dat in- of buitenshuis geen onrecht geschiede.

i. Naar vermogen den arme ondersteunen.

k. Spel en drank verbannen.

l. Zorgen, dat de vrede in huis en met de burens niet verstoord worde.

m. Opzichtelijke kleederdracht niet dulden; want dat maakt lichtzinnige en slechte menschen.

n. Zich in alles schikken en gedragen als plaatsbekleeders Gods.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIE.

1. Zich dikwijls herinneren aan de strenge reenschap, die zij eenmaal over hun rentmeesterschap zullen moeten afleggen.

2. Zich zelven en de hunnen dagelijks aan de goddelijke bescherming aanbevelen.

3. Des avonds gewetensonderzoek over de vervulling hunner beroepspligten.

4. Een vast en kinderlijk vertrouwen op God.

5. Niet gierig, maar ook niet verkwistend zijn.

6. Kinderlijke vereering van de H. Maagd, van den H. Jozef en van den Engelbewaarder enz.

A. Pro impetrando septem donis S. Spiritus septem Pater et Ave.

B. Abstinencia rei licitæ.

C. Preces quotidianæ pro omnibus domesticis.

D. Actus liberalitatis erga famulantes.

E. Hebdomadalis devotio ad sanctissimam familiam: Jesum, Mariam et Josephum.

F. Preces pro defunctis domesticis in purgatorio detentis.

XXIX.

Voor dienstboden.

A. VERMANINGEN.

1. Toon aan *de voordeelen* aan dezen stand verbonden.

Het moet u niet verdrieten, dat God u in dienstbaren stand geplaatst heeft; want deze is een *waardige, verdienstvolle en heilzame stand*.

a. *Een waardige stand.* Jezus zelf heeft dezen stand gekozen; want Hij zegt: *Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen.* (Matth. 20, 28.)

b. *Een verdienstvolle stand.* Wanneer ge immers den mensch ter liefde Gods dient, dan dient ge God zelven. Het loon, dat ge van uwe oversten ontvangt, is klein; maar des te grooter is het loon, dat u in den hemel wacht.

c. *Een heilzame stand.* Het is immers beter te dienen dan te bevelen, volgens de uitspraak der H. Schrift; want hoe meer men te bevelen heeft, des te zwaarder is ook de verantwoording.

2. Men herinnert hen aan de plichten van hun stand. De H. Paulus schrijft (Eph. 6, 5—7:) *Dienstknechten! zijt den heeren naar den vleesche gehoorzaam met vreezen en beven, in eenvoudigheid uws harten gelijk aan Christus. Niet volgens oogendienst als menschen-behagers, maar als Christus' dienstknechten, doende van harte den wil Gods. Met goedwilligheid dienende als den Heer en niet den menschen.* In deze woorden is alles begrepen, wat dienstboden te doen en te laten hebben. Zij moeten hunne overheden eeren en in alles gehoorzamen, wat geen zonde is, niet alleen in hun bijzijn, maar ook in hunne afwezigheid, en hun dienen niet om den mensch, maar om God welgevallig te zijn.

3. Toon hun de gevaren en ondeugden hun stand eigen.

a. *In betrekking tot God.* Gevaar van ongeduld, van

misnoegen met hun stand, van morren tegen de goddelijke Voorzienigheid, van vloeken en godlasteren, van ontheiliging van Zon- en Feestdagen, van verwaarloozing der geboden, sacramenten en goede meening.

b. Met betrekking op hun medemenschen. Gevaar van ongehoorzaamheid, van ontevredenheid, van kwaadspreken en lastertaal, van vleien, leugentaal, bedrog, diefstal en luiheid.

c. Met betrekking op zich zelve. Gevaar van hebzucht, speelzucht, ontucht, dronkenschap, nachtloopen, toorn en mishandeling van het vee, van hoovaardij in kleeding en van vrijheden om zich in te dringen.

B. GENEESMIDDELEN EN PENITENTIËN.

1. Berusting in Gods wil, die u uwen staat heeft aangewezen.

2. Overweging van Jezus' voorbeeld, die ofschoon koning van hemel en aarde, de dienaar van allen werd en Zijn leerlingen de voeten wiesch.

3. In den persoon der overheid, Gods plaatsbekleeder zien.

4. Vaste hoop op het loon, dat den trouwen knecht in den hemel wacht: daar zal hij over veel gesteld worden.

5. Verwijdering der naaste gelegenheid en wanneer dat niet gaat, den dienst verlaten. Want blijven en verloren gaan, mag niemand willen.

A. *Pia intentio quotidiana ante labores.*

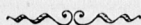
B. *Saepius intra laborem aspirationem dicere: Omnia ex amore Dei et ad majorem Dei gloriam.*

C. *Preces matutinas et vespertinas nunquam omittere.*

D. *Preces pro dominis.*

E. *Preces pro omnibus in purgatorio detentis famulantibus.*

INHOUD.

Voorwoord	5
Op den eersten Zondag in den Advent.	7
Op den tweeden Zondag in den Advent	8
Op den derden Zondag in den Advent.	10
Op den vierden Zondag in den Advent	12
Op het Kerstfeest.	14
Op het Feest van den Heiligen Stefanus	16
Op het Feest van den H. Evangelist Joannes	17
Op het Feest der onschuldige Kinderen	19
Op den Zondag onder het Octaaf van Kerstmis	21
Op Oudejaarsdag.	23
Op het Feest van 's Heeren Besnijdenis	24
Op den Zondag voor het Driekoningenfeest.	26
Op het H. Driekoningenfeest.	28
Op den eersten Zondag na Driekoningen	30
Op den tweeden Zondag na Driekoningen	31
Op den derden Zondag na Driekoningen	33
Op den vierden Zondag na Driekoningen	35
Op den vijfden Zondag na Driekoningen	36
Op den zesden Zondag na Driekoningen	38
Op Zondag Septuagesima	39
Op Zondag Sexagesima.	40
Op Zondag Quinquagesima	42
Op den eersten Zondag in de Vasten	44
Op den tweeden Zondag in de Vasten.	46
Op den derden Zondag in de Vasten	47
Op den vierden Zondag in de Vasten.	49

Op den vijfden Zondag in de Vasten	51
Op Palmzondag	53
Op Witten Donderdag.	54
Op Paaschzondag.	56
Op den tweeden Paaschdag.	58
Op den eersten Zondag na Paschen	60
Op den tweeden Zondag na Paschen	61
Op den derden Zondag na Paschen	63
Op den vierden Zondag na Paschen	64
Op den vijfden Zondag na Paschen	66
Op het Feest van Christus Hemelvaart.	68
Op den zesden Zondag na Paschen	69
Op het heilig Pinksterfeest	71
Op H. Drievuldigheids-Zondag	72
Op H. Sacramentsdag	73
Op den tweeden Zondag na Pinksteren	75
Op den derden Zondag na Pinksteren.	77
Op den vierden Zondag na Pinksteren.	78
Op den vijfden Zondag na Pinksteren.	79
Op den zesden Zondag na Pinksteren.	81
Op den zevenden Zondag na Pinksteren	82
Op den achtsten Zondag na Pinksteren	84
Op den negenden Zondag na Pinksteren	85
Op den tienden Zondag na Pinksteren.	87
Op den elfden Zondag na Pinksteren	88
Op den twaalfden Zondag na Pinksteren	90
Op den dertienden Zondag na Pinksteren	92
Op den veertienden Zondag na Pinksteren	93
Op den vijftienden Zondag na Pinksteren	95
Op den zestienden Zondag na Pinksteren	96
Op den zeventienden Zondag na Pinksteren.	98
Op den achttienden Zondag na Pinksteren	96
Op den negentienden Zondag na Pinksteren.	101
Op den twintigsten Zondag na Pinksteren	103

Op den een-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.	104
Op den twee-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.	106
Op den drie-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.	108
Op den vier-en-twintigsten Zondag na Pinksteren.	109

TOESPRAKEN EN VERMANINGEN OP EENIGE FEESTDAGEN.

Op den feestdag van Jezus' naam.	. . . 112
Op Rozenkrans Zondag.	. . . 113
Op het feest van Maria's Onbevleete Ontvangenis.	115
Op het feest van Maria Lichtmis.	. . . 116
Op het feest van den H. Jozef	118
Op het feest van Maria's Boodschap	120
Op het feest der H.H. Apostelen Petrus en Paulus.	121
Op het feest van Maria's Hemelvaart	123
Op het feest van Maria's Geboorte	125
Op het Allerheiligenfeest	126
Op Allerzielendag.	129

VERMANINGEN EN PENITENTIËN VOOR BIZON- DERE KLASSEN VAN BIECHTELINGEN.

Voor hoovaardigen — in genere. — . . .	132
Voor hoovaardigen — in specie	134
Voor gierigaards	136
Voor onkuischen — in genere. — . . .	138
Voor onkuischen — in specie — in gedachten .	141
Voor zondaars in woorden	144
Voor zondaars in werken — fornicarii. — .	146
Voor echtbrekers.	148
Voor zondaars — contra naturam	150
Voor nijdigaards	153

Voor onmatigen in 't eten	155
Voor dronkaards.	157
Voor toornige menschen	160
Voor vloekers	162
Voor Godslasteraars	164
Voor hen, die vijandschap en wraakzucht in hun hart koestereren	166
Voor ongeduldigen	170
Voor tragen en lauwen van harte	172
Voor lasteraars	174
Voor kwaadsprekers	176
Voor lijdenden	178
Voor leugenaars	181
Voor zieke menschen	183
Voor scrupulanten.	185
Voor ouders.	187
Voor kinderen	190
Voor gehuwden	192
Voor huisvaders en huismoeders	194
Voor dienstboden	197

